

VREME
VREME

Ob koncu tedna bo pretežno sončno in ponovno toplejše vreme.

Avstrijska pokojnina za kmečke zavarovance

Po avstrijskih predpisih so do njihove pokojnine upravičeni delavci, ki imajo najmanj 15 let delovne dobe, moški pa so dopolnili starost 65 let in ženske 60 let. Tudi naši delavci, ki so bili na začasnem delu v Avstriji le nekaj let, imajo pa tudi delovno dobo doma, so že doslej lahko uveljavljali pravico do sorazmernega deleža avstrijske pokojnine in tisti, ki so izpolnjevali vse pogoje, to pokojnino že tudi prejemajo. Zapleti pa so se pojavili pri kmečkih zavarovancih, ki so bili v letih od 1972 do 1983 vključeni v starostno zavarovanje kmetov. Po našem zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju se to obdobje

našim kmetom priznava v pokojninsko dobo, medtem ko avstrijski zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje tega ni upošteval in je zato te zahtevke tudi zavračal.

Kaže pa, da je po večletnih prizadevanjih naših oblasti le prišlo do dopolnitve konvencije o zagotavljanju socialne varnosti, ki velja med obema državama in od 1. julija letos avstrijski zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje tudi čas, prebit v starostnem zavarovanju kmetov, priznava v pokojninsko dobo. Vsi tisti naši kmetje oz. delavci, ki so bili več kot eno leto zaposleni v Avstriji, skupaj pa imajo več kot 15 let de-

lovne dobe in so dopolnili zahtevano starost, lahko zdaj ponovno uveljavljajo pravico do sorazmernega deleža avstrijske pokojnine. Ustrezne obrazce lahko že dobijo na sedežu svoje temeljne združne organizacije, zahtevke pa morajo izpolniti lastnoročno. Ob tem velja poudariti, da morajo zahtevke ponovno vložiti tudi tisti, ki so pravico do sorazmernega deleža avstrijske pokojnine že uveljavljali, pa jim je bila ta odbita. Našim delavcem, ki so bili na delu v Avstriji manj kot eno leto, avstrijski zavod izplača odpravnino v enkratnem znesku.

L. Kovač

VESTNIK

Murska Sobota, 3. avgusta 1989 • Leto XLI • Št. 30 • Cena 6500 din

stran 5

Kopanje v urejenih kopališčih ni samo prijetno, temveč tudi varno, kar pa ne bi mogli trditi za neurejena kopališča.

Foto: Nataša Juhnov

K dolgemu seznamu avgustovskih podražitev lahko pripišemo še skoraj 40-odstotno povečanje participacij za zdravstvo. Po sklepu Zdravstvene skupnosti Slovenije se participacije povečujejo glede na rast povprečnega osebnega dohodka v Sloveniji, pri tem pa upoštevajo dvomesečno povprečje. S prvim avgustom pa so ukinili participacijo za zdravstvo v mariborski občini, potrebni

VIŠJA LASTNA UDELEŽBA

denar pa bodo zbrali v višjo prispevno stopnjo ter tako solidarizirali z bolniki.

Prvi pregled pri splošnem zdravniku sedaj stane 15400 dinarjev, ponovni 7700, obisk zdravnika na domu 37800, in nočni obisk 75500 dinarjev. Pregled pri specialistu stane 30000 dinarjev ter zdravilo na recept 10300 dinarjev. Oskrbni dan v bolnišnici ali zdravilišču za največ 15 dni je 22400 dinarjev.

mh

»Po daljšem bivanju v Sloveniji je zame srečanje s pripadniki madžarske narodnosti v Lendavi najlepši možen konec mojega dopustovanja,« je rekel očitno dobro razpoložen Imre Pozsgai (drugi z desne), madžarski državni minister in eden vodilnih partijskih funkcionarjev, minul ponedeljek v pozdravu predstavnikom narodnosti in pomurskih političnih struktur na srečanju v Lendavi. Na Madžarskem priljubljen predvsem kot partijski reformator je tokrat obširneje govoril o programskih usmeritvah madžarske vlade pri uresničevanju narodnostne politike. Med drugim je rekel, da sodijo te naloge med osnovne, da v njih vidijo jamstvo za dobre sosedske odnose, da svojega odnosa do narodnosti ne mislijo graditi na reciprocitetah in da jim je cilj prerasti tako imenovani folklorni status narodnosti in doseči njihov politični in gospodarski razcvet. V korist prihodnjega vsestranskega razvoja Madžarov v Sloveniji bi bilo povezovanje z nedavno ustanovljenim narodnostnim kolegijem na Madžarskem, je rekel in izrazil pripravljenost, da se tudi sam angažira pri navezovanju prvih stikov. Osnovni smisel sodelovanja bi bila vsebinska bogatitev stikov z matičnim narodom.

(ih, foto: nj)

Ina Nafta Lendava PO SUHIH BOGATA LETA?

Čeprav v lendavski Ini Nafti tudi tačas ne manjka težav, radi poudarjajo, da je mimo sedem suhih let in da prihajajo boljši časi. Tako obdobje se je pravzaprav že začelo, saj Ina Nafta ni več izgublar, te dni je odplačala že zadnji obrok za rafinirsko opremo (ki jo je sicer prodala na Kitajsko), tako imenovane globoke vrtnice za plin so v glavnem uspešne in omogočajo poceni surovino... Seveda pa si v kolektivu ne domišljajo, da bo poslej šlo vse gladko, kajti motnje v poslovanju (na tržišču) so normalen pojav. Tačas jih nekoliko boga pade cen metanola na svetovnem tržišču. Do pred kratkim so namreč bile dokaj ugodne in zaradi tega je bil poslovni uspeh v obračunski enoti petrokemija dokaj ugoden. Dobro pa je, da so naposled začeli predelovati plinski kondenzat (nafta, »obogatena« s plinom), ki ga dobivajo iz nahajališč v Podravini, s čimer so dodobra »zaposlene« predelovalne zmogljivosti sicer že močno izrabljene rafinerije. V kolektivu menijo, da je gradnja nove rafinerije gospodarsko upravičena in da bo prav gotovo tako pokazala tudi študija, ki so jo naročili pri Ekonomskem inštitutu Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani. Seveda pa gradnje sami ne bodo zmogli, zato bodo pritegnili sodelavce doma in iz tujine, kamor želijo prodajati naftne derivate. Dodobra nameravajo izrabiti tudi gospodarsko odpiranje sosednje Madžarske. To bo zdaj lažje, saj je dosednji predsednik kolektivnega poslovnega odbora Jože Hajdinjak odšel v predstavništvo Ine Commerce v Budimpešti. Po sklepu delavskega sveta je zdaj vršilec dolžnosti predsednika kolektivnega poslovnega odbora dipl. inženir rudarstva Friderik Kramberger.

S. Sobočan

MARKO SKAČE PO OHRIDU

stran 12

Minuli konec tedna so bili Beltinci v znamenju folklornega festivala. Devetnajsti, kolikor se jih je že zvrstilo v tem ravenskem kraju s folklorno tradicijo, je sodil med skromnejše po številu nastopajočih skupin, kar je glede na čas, v katerem živimo, in reven dinar za kulturo razumljivo. Očitno pa je bilo tudi, da hranijo beltinski organizatorji sredstva in moči za naslednje — jubilejno folklorno srečanje, ki bo združeno z Dnevi slovenske folklore.

O domačijem festivalu folklorne lahko berete na Kulturnih obzorjih, v tej številki Vestnika pa si ogledate tudi fotoreportažo na zadnji — 20. strani. bb

Foto: N. Juhnov

ZDOMSKO-IZSELJENSKI PEJSAŽ S TROMEJE

Se vračamo k zemeljski prvobitnosti, ljudski izvirnosti in človeški skupnosti?

Ko bomo nekega dne prišli do popolnega popisa (kakršnega imajo Slovaki, ki so s pomočjo računalnikov zabeležili vse dosegljive podatke o vseh Slovaki, ki živijo po svetu), tedaj bomo mi, vnuki svojih dedov, obstali osupli pred količino in kakovostjo slovenskega ustvarjalnega deleža v novejši zgodovini.

Ce vztrajamo na pomurskih, tromejskih tleh, bi k spoznanju Draga Jančarja iz Terre incognite dodali, da gre v zdomsko-izseljenjskem okviru Slovenije za precejšen delež pomurske ustvarjalnosti. To med drugim potrjuje srečanje s še enim tukajšnjim strokovnjakom, tokrat mag. Marjanom J. Žižkom iz Radenec, strateškim načrtovalcem v računalniškem gigantu IBM v kanadskem Torontu. (Poglejte na četrto stran!)

Sicer pa so tukajšnji izobraženci že pred desetletji sprevideli, kako je s prekmurskim — danes bi dejali pomurskim — regionalizmom. »Temelji na politični in kulturni preteklosti zemlje. Zemeljsko ga je vzdrževala edino Mura. Migracijo prek Mure je nadkrijevala do prve svetovne vojne migracija prek Kučine na zahod. Poleg vplivov političnih in zgodovinskih razmer, vplivov Mure in prekmurskih socialnih vplivov se je pod vplivom domačih prosvetiteljev katolikov in evangeličanov razvil močan prekmurski pokrajinski čut. Razumljivo je, da je ta regionalizem vsebinsko prepleten s historičnimi tradicijami. V svojem bistvu je proti našemu kolikor toliko alpsko nivoiziranemu slovenstvu glasnik nižinskega in šele v drugi vrsti ozkostrni provincializem našega človeka. In prav v tem moramo ločiti prekmurski regionalizem od štajerskega, kranjskega in koroškega, ki vsi vključujejo bistvo alpskega človeka. Z likvidacijo historičnih tradicij in z brezkompromisno nastanitvijo na prekmursko zemljo pomeni prekmurski regionalizem za nas Slovence ogromen kapital za okrepitev naših kulturnih sil, in to predvsem glede usmerjanja naših pogledov v prihodnost in naše geopolitične ekspanzivnosti. Alpe s svojimi kotlinami in omejenimi horizonti so nas navezale na dom z njegovi mi čustvi in na drobne podrobnosti, nedoglednosti prekmurskih ravnin nam more kazati poti v široki svet.«

Kje vse nima razseljenih svojih udov ljudstvo ob tromeji Jugoslavija—Avstrija—Madžarska? Že od konca minulega stoletja so v izseljenstvu, zdomstvu, sezonstvu. Število? Kdo bi natanko vedel! Nedvomno jih je več deset tisoč ob dejstvu, da je matičnega pomurskega ljudstva po zadnjem štetju nekaj čez 130 tisoč. Največ naših rojakov je po Kanadi (Toronto, Montreal, Quebec, London, Hamilton, Edmonton, Calgary, Winnipeg), ZDA — predvsem enkrat »otok« Prekmurcev v Betlehemu v Pennsylvaniji, pa Bridgeport in Fairfield v državi Connecticut, Cleveland, Ohio, Chicago, Illinois, Palmerton, Pittsburgh in še kje — in južni Ameriki. Omenimo Venezuelo, Brazilijo (zlasti Sao Paulo), glavno mesto Urugvaja Montevideo, kjer je slovensko društvo Transmurana (prvo slovensko prekmursko društvo) in Argentino, predvsem Buenos Aires, Bernal, Cordoba in Rosario. Verjetno bi naše zdomsko-izseljenske brate in sestre našli še kje v Čilu, Boliviji, Ekvadorju in Peruju. V Avstraliji so bila prva slovenska društva ustanovljena v 50. letih v Melbourne, Sydneyu, Adelaidi, Canberra, Perthu in drugje. Slednjič ostane Evropa, kjer bi moglo biti največ naših po ZR Nemčiji, Franciji, Italiji, Belgiji, Luksemburgu, Švici in Švedski (od Malmöja na jugu do Stockholma na severu) ter seveda v sosednji Avstriji.

Nedvomno hvale vredno, če želimo končno slediti Slovacom, pri čemer pa še vedno ostaja odprto vprašanje, če se res vračamo k zemeljski prvobitnosti, ljudski izvirnosti in človeški skupnosti. Premislek o tem je pač poglavje zase.

Branko Žunec

V teh dneh so delegati slovenske skupščine odločili, da bomo o ustavnih dopolnilnih razpravah še do sredine septembra, partija se je v pripravi na kongres zavzela za evropsko kakovost življenja in za pluralizem. Vladimir Dedijer pa je obtožil Slovence, da grdo ravna z manjšinami. Ameriški diplomat Felix Bloch je priznal, da je vohunil za Sovjetsko zvezo, v ZDA pa je slavila 99. rojstni dan Rose Kennedy, mater familias znane političnega klana. Britanska premierka Thatcherjeva je zamenjala celo goro ministrov, ženske pa so zrušile tudi japonskega premiera. Una in to dvakrat. Najprej njegovo razmerje z neko tokijsko gejšo, potem pa se zmagala socialistov na delnih volitvah v zgornji dom, kjer je imela glavno besedo voditeljica stranke Takao Doi. In na teje sliki so spet Japonci, ki so se kot sardine strpali v neki tokijski bazen. Japonci delajo pač vse po japonsko...

O TAJNEM PROTOKOLU

Zahodnonemški tisk posveča veliko pozornost izjavi Valentina Falina, nekdanjega sovjetskega veleposlanika v Bonnu, sicer pa šefa Oddelka za mednarodne odnose pri CK KP Sovjetske zveze, v zvezi s tajnim protokolom k sporazumu o nenapadanju med

nacistično Nemčijo in Sovjetsko zvezo leta 1939. Falin je v tajni dodatek k sporazumu preprčan, čeprav ga uradna Moskva doslej še ni priznala. Berlin in Moskva sta si razdelila vzhodno Evropo: Hitler je dobil zahodno in osrednjo Poljsko, Stalin vzhodno Poljsko, Baltik in Besarabijo.

V zahodnonemških arhivih hranijo mikrofilm tajnega protokola s podpisami takratnih zunanjih

ministrov von Ribentropa in Molotova. Našli pa so tudi zemljevid z začetnimi linijami »interesnih sfer« ter s podpisami Ribentropa in Stalina.

V baltičskih sovjetskih republikah Estoniji, Letoniji in Litvaniji je že dalj časa slišati zahteve, da se nemško-sovjetski sporazum iz leta 1939, po katerem so leta 1940 izgubile samostojnost, razveljavi.

Našli Petőfijev grob

Skupina mednarodnih strokovnjakov je sporočila, da so v Sibiriji našli grob znamenitega madžarskega pesnika in revolucionarja Sándorja Petőfija. Njegove posmrtno ostanke sta identificirala dva strokovnjaka clevelandskega muzeja. Celotno akcijo je financiral ameriški industrialec madžarskega rodu Ferencz Morvai. Sporočilo tudi pravi, da bodo Petőfijeve posmrtno ostanke prepeljali na Madžarsko.

Sándor Petőfi je bil v revolucionarnem letu 1848 na čelu budimpeštanske demokratične mladine. Bil je glavni ideolog revolucije. Doslej se je verjelo, da je leta 1849 padel kot adjutant poljskega revolucionarnega generala Bema pri Segesvaru (Romunija). Po najnovejših ugotovitvah naj bi ga Rusi zajeli, umrl pa je leta 1856 v zaporu. Pokopan je bil potem na pokopališču blizu mesta Barguzin ob Bajkalskem jezeru.

Že avgusta manj inflacije?

Tako je pred dnevi dejal podpredsednik zvezne vlade Aleksandar Mitrović, ko je zatrdil, da je inflacija dosegla svoj vrh v juliju. Povedal je tudi, da znašajo devizne rezerve naše države 4,1 milijarde dolarjev, do konca avgusta pa naj bi presegle pet milijard (pred nekaj leti smo bili zadovoljni z eno samo milijardo). Takšna ugodna bilanca povečuje vladi manevrski prostor, da brez toliko kritiziranih zamrznitev cen v preteklosti z različnimi intervencijami vpliva na cene tudi s sprostitvijo uvoza in domačimi blagovnimi rezervami. Tako je poslal zis iz zveznih rezerv na trg 600 tisoč ton pšenice, 20 tisoč ton moke, 60 tisoč ton sladkorja, 5200 ton rafiniranega jedilnega olja in 2500 ton svinjske masti.

Na tiskovni konferenci so Mitroviću očitali, da pšenico uvažamo po dumpinskih cenah, da bi breme socialne politike prevzeli na prihodovne. Mitrović je zanikal, da bi pšenico uvažali, sprejet pa je sklep — kot je dejal — da jo bomo uvozili, če bodo cene na jugoslovanskem trgu nerealne. Tačas so domače cene osnovnih kmetijskih pridelkov za 15 do 40 odstotkov višje od svetovnih.

Posegi iz blagovnih rezerv so močno vznemirili pridelovalce. V Gospodarski zbornici Jugoslavije menijo, da so domača živila draga predvsem zaradi visokih proizvodnih stroškov, ne pa zaradi monopolnega in negospodarnega obnašanja. Na zahodnoevropskem trgu se jedilno olje in druga živila res za polovico cenejša, toda države te cene dotirajo do 70 odstotkov, menijo v Združenju za kmetijstvo in živilsko industrijo Jugoslavije.

Vsekakor so takšni posegi vlade obetavnejši kot pa administrativno določanje cen. To je tudi pot k tržnemu gospodarstvu, ki bi moralo pomesti s profitarsko filozofijo številnih posrednikov med proizvajalci in porabniki. V tem klobuču tiči najbrž tudi odgovor na vprašanje, kje so učinki 21 tisoč milijard dinarjev, ki jih kmetijstvo dobi v obliki različnih olajšav in regresiranja obresti.

Na avgust nam ni treba več čakati, ker je že tu. Ob koncu meseca bomo videli, kolikšno ceno ima trditev v naslovu, ki jo je v drugi polovici julija izrekel podpredsednik vlade A. Mitrović.

Plebiscit pa takšen!

Če je slovenska politika zagrešila kdaj kakšno neumnost ali ne, potem jo je s temeljno listino (in opozicijsko Majniško deklaracijo) prav gotovo. Čeprav so podpisovanje podaljšali od 20. julija do konca leta, je prvi rezultat in vtis pač vse kaj drugega kot ohrabrujoč: kdor je imel namen, ta je podpisal, kdor ni imel namena, ni podpisal (ali pa morda bo, ko mu bodo pihali na dušo). Takšen podpis seveda nima nobene teže.

Saj se državljani najbrž v veliki večini strinjajo s predloženim pa čeprav ne podpisajo; sili so takšnih ali drugačnih kampanj in političnih ribarij »imenu ljudstva«, referendumov in podobnih izjasnjevanj. Hočejo učinke, naravnane na človekovo socialno varnost.

Le kaj se bo zgodilo, če obeh listin ne bo podpisala polovica slovenskih volivcev? Scenarij je že znan.

»V Evropo« se ne pride bežečki

Zvezna skupščina se je pretekli teden ukvarjala tudi z zunanjo politiko. Uvod v razpravo je imel zvezni sekretar za zunanje zadeve Budimir Lončar, ki je poudaril, da brez jugoslovanske enotnosti ne moremo vstopiti v evropske združevalne procese takorekoč čez noč. Dejal je tudi, da so pogoji za vključitev v Evropo predvsem v tem, da mora Ju-

goslavija vztrajati pri tržnem gospodarstvu, pluralizmu političnega sistema in izpopolnjevanju pravnega sistema.

Ko so potem nekateri delegati zveznemu sekretarju nekoliko »po prstih hodili« zaradi premajhne učinkovitosti naše zunanje politike, se je Budimir Lončar vprašal: »Prosim vas, katera diplomacija pa lahko brani takšno neenotnost v Jugoslaviji, in to pri tako pomembnem vprašanju, kot je Kosovo?«

Tudi 1. december praznik?

Črnogorski delegat v zveznem zborni, Radivoj Škekić, je zvezni skupščini poslal predlog, da naj se 1. december razglasi za državni praznik. Po njegovem mnenju bi s tem trajno zaznamovali dan zedinjenja jugoslovanskih narodov in ustanovitve skupne države.

Škekić meni, da je 1. december poleg 29. novembra, za jugoslovanske narode najpomembnejši dan. »Z razglasitvijo 1. decembra za državni praznik bodo ustvarjeni temeljni pogoji za popolnejše dojemanje zgodovinskih razlogov, potreb in političnih ciljev za ustanovitev skupne države jugoslovanskih narodov,« je v utemeljitvi predloga zapisal Škekić.

V predprilski Jugoslaviji je bil 1. december Praznik zedinjenja.

Te dni sem nalerel na maratonsko oddajo tretjega kanala beograjske televizije, kjer je bil v središču dogajanja Igor, mladinec iz Slovenije, ki je odgovarjal na vprašanja gledalcev v svojem imenu in v imenu vodstva mladinske organizacije, ne pa tudi slovenske mladine nasploh, kakor so vztrajno terjali od njega, ker pač takšnega pooblastila ni imel, čeprav od funkcionarjev pričakujejo, da govorijo v imenu vsega članstva, če ne že v imenu vsega ljudstva, pač po tistem prestarem pravilu: Mi ljudstvo (narod) odločamo...

Seveda je bila to tista sporna tema o (ne)sporazumevanju mladitih v jugoslovanskem vodstvu mladinske organizacije, ko je slovenska delegacija zapustila sejo zaradi brezobzirnega napada predsednika kosovske mladine na Slovenijo in je tudi predsednik zveznega mladinskega foruma odstopil s funkcije predsednika tisti hip, ko je njegov predlog ostal brez podpore večine in je bil to (pošten) razlog za ugotovitev nezaupnice.

Stvar je bila očitno v tem, da so ga takrat jemali kot Slovence, ne pa kot predsednika Zveze socialistične mladine Jugoslavije, v sporu, ki ga je začel predsednik kosovske mladine, po metodi »džonom na čoveka«, kar je vsebinski napad brez izbiranja sredstev in spoštovanja kakršnih koli pravil igre. Zato on najbrž ni prišel v oddajo tretjega programa, kjer naj bi z argumenti podprl svoja stališča v navzočnosti zainteresiranih sogovornikov mlade generacije in najširše javnosti televizijskih gledalcev, čeprav so ga vztrajno vabili na javni po-

(Ne)sporazumevanje

govor, ne nazadnje z namero, da Igorja postavijo na »zatožno klop« in ga navzkrižno sprašujejo, česar so tukajšnji prenapeteži zelo vešči.

Igor, ne vem, kako so ga predstavili, ker sem televizor vključil pozneje, kakor tudi večina gledalcev, ki so ga spraševali, je tako za vselej ostal v tukajšnji javnosti pač Igor, ki nikomur ni ostal dolžan, čeprav so si zelo prizadevali, da ga pritisnejo ob zid in spravijo v protislovje s samim seboj ali vsaj v zadrego, in je v nekem trenutku moral protestirati zaradi nenehnega pritiska, naj misli tako kot spraševalci in pove svoje prepričanje ter prizna napačnost stališč foruma, ki ga zastopa, a z ugotovitvijo, da bi tak postopek sicer bil mogoč, vendar ničesar ne bi rešil.

Igor je storil nekaj, kar mnogi tukaj očitajo Slovcem, da namreč dovoljujejo svoje zapletanje v neprincipielne replike, namesto da bi vztrajali pri načelih, ki jih vodijo v svobodnejšo družbo, da bi dokazali vsebinsko vrednost teh sijajnih načel. On je vztrajal pri bistvu zadeve, da je namreč boj za svobodnejšega človeka povsod pomembnejši od obvladovanja množice (narodov) za vsako ceno, kar je nedvomno ostalo odmevno.

Povsem logično je torej, da je nujno potrebno izkoristiti vsako možnost javnih pogovorov za pojasnjevanje dogajanj v Sloveniji, ki niso samo črno-bela, kot jih slikajo tukaj v javnih glasilih in drugod. Take možnosti se je nekoliko pozneje, ko je bila razprava na istem tretjem kanalu o dogajanjih na kninskem območju ob proslavi jubileja kosovske bitke v krogu novinarjev, ki so od tamkaj poročali, izognil Slinivnik od Dela, ki da je odklonil sodelovanje v oddaji, ki je bila sicer zelo zanimiva prav zaradi tega, ker vsega ni treba metati v en koš s povečevanjem drobcev, ki zamegljujejo celoto.

Podobno je bilo tudi razpravljanje o dvestoti obletnici francoske revolucije, ki je rodila deklaracijo o človekovih pravicah, iz katere je načelo, da je človek toliko svoboden, kolikor svobode ne jemlje drugim, glede na še vedno veljavno pravilo o enakosti, ki praktično pomeni enakost v večjem ali manjšem suženstvu. To praktično pomeni, da smo pravkar na mejniku pojmovanja enakosti neenakih na način (ne)osvobajanja osebnosti in narodov, ki so še vedno predmet podrejanja samih sebi. Rečeno je bilo, da smo proces osvobajanja začeli s samoupravljanjem prav mi, da pa uresničevanja ni bilo zaradi odporov, ki so različno zaznavni, kar se opazno izraža zlasti v oboževanju Kardelja za vse slabo pri nas, ne da bi se spomnili, da je prav Kardelj uporabljal pravilo svobode v okviru spoštovanja svobod vseh drugih, ne pa na tuj račun.

Viktor Sirec

TEGA TA HIP NE ZMOREMO

Prejšnji teden je slovenska skupščina sklenila, da je treba predlog ustavnih dopolnil določiti do 15. septembra. Kdo bi lahko imel v glavi vse doslej izgovorjeno in zapisano o slovenski ustavi kakršna je in kakršna naj bi bila? Pragozd mnenj, kritik, predlogov. Zgodovina civilizacije nas uči, da je bilo vsako odkritje v bistvu zelo preprosta zadeva. V prenešenem smislu bi lahko to trdili tudi za vse naše ustave po letu 1945, ki so poskušale urejati državljanov položaj skoraj do podrobnosti. Ni nam uspelo, da bi se približali trditvi: »v preprosti je veličina ustave«, ki jo je v Komunistu zapisal znani slovenski dramski igralec Polde Bibič.

Prepričan sem, vsak dan bolj, da se ustave ne bi smelo pisati v razvrhanih razmerah, meni Bibič. Ustava ni in ne more biti samo pravni akt, samo zakon, ki uravnava naše vsakdanje življenje, ustava je zakladnica osnovnih in bistvenih zakonitosti smisla našega življenja.

Usodno pomembna je. Kot Mojzesovih deset zapovedi. Umaknil se je v puščavo in šele v popolni samoti, se pravi v dokončni zbranosti, mu je bog zapovedal osnovne zakone, ki v temelju držijo še danes.

Že res, danes se o zakonih dogovarjamo, nikakor pa o ustavi ne bi smeli mešetariti. Ali pa se danes, ko smo do skrajnosti, celo do sovražnosti razdvojeni, ko vsak po svoje razumevamo osnovne pojme našega sožitja, recimo demokracijo, ali človekove pravice, lahko dogovarjamo? O tako usodnih vprašanjih, kot je ustava? Težko. Preveč smo nestrpni v svoji različnosti. Preveč smo nestrpni v svojih namenih, stremljenjih. V boju za oblast. Ne vidimo čez trenutne interese. Z ustavo pa bi morali najti zakonitosti, ki so nad trenutkom, nad borbo za oblast, nad ozko koristjo, morali bi se dogovoriti o zakonitostih, ki so obče, trajnejše.

Zdi se mi, da tega ta hip ne zmoremo. Tega se bojim, kadar listam po ustavnih besedilih.

Ovinkasta so in zvita. Pisana v tistem odtujenem pravniškem jeziku, ki ga nihče na tem svetu ne razume. Tudi jaz marsičesa ne razumem. Priznam! Lahko torej sploh govorim o nečem, česar ne razumem? Toda ustavo bi moral razumeti vsak. Preprosta bi morala biti in pregledna. Jasna. Nedvoumna. Kot na primer avnojski dokument. Neki znanec mi je pripovedoval, da ga je ponovno prebral. Sedaj, ko toliko govorimo o njem. Kar nekam razočaran da je bil, je rekel, nič učenjarskega ni našel v njem. Enostaven je, kot bi ga napisal kdorkoli. Vse je jasno, vse znano, samoposebi umevno.

V preprostosti je veličina ustave, ki uzakinja osnovne človeko-

globus

NEW YORK — Na pogajanjih med predstavniki mehiške vlade in preko 300 bank so se dogovorili, da bodo mehiški dolg v znesku 54 milijard dolarjev zmanjšali za 12 milijard in to tako, da bodo nekatere banke znižale glavnice in pri tem še naprej zaračunavale 10-odstotne obresti, do čim bodo druge banke znižale samo obrestno mero in sicer na 6,25 odstotka.

RIM — Na italijanski strani Jadrana se poskušajo znebiti nadležnih algtako, da morje umetno »prezračujejo«. Na stotine ribiških čolnov in ladij prečesava morje, da bi z valovanjem vnesli v vodo več kisika. Uporabljajo tudi turbotopikalnike, ki zrak vbrizgavajo v večje globine. Sodiijo, da so ti ukrepi uspešni. Morje naplavlja vedno več mrtvih rib, školk in rakov, ki so poginili zaradi pomanjkanja kisika v vodi. V najbolj znanih turističnih krajih ob Jadranu so v juliju zabeležili 43 odstotkov turistov manj kot julija lani.

BUDIMPEŠTA — Na dopolnilnih volitvah v ljudsko skupščino so prvič po letu 1947 sodelovale tudi opozicijske stranke. Za 4 prazna mesta je kandidiralo 12 kandidatov — vladajoča partija jih je postavila 5, ostale opozicija. V Godolu blizu Budimpešte je z 69 odstotki glasov zmagal kandidat Madžarskega demokratičnega foruma. Tako je opozicija dobila prvega poslanca.

BONN — Zahodnonemški sindikati bodo začeli akcijo proti naraščanju nestrpnosti do tujcev. Zavzeli se bodo tudi za bolj human zakon o tujcih. Prvo pobudo za spremembo tega zakona so dali že leta 1982. V ZR Nemčiji je 4,5 milijona tujcev, največ Turkov in Jugoslovancev.

MOSKVA — V Sovjetski zvezi državljani, ki kot turisti potujejo na Madžarsko, ne zamenjajo več forintov za rublje. Kot razlog navajajo trgovinski primanjkljaj z Madžarsko. Še lani so smeli sovjetski državljani ob potovanju v katero od vzhodnoevropskih držav zamenjati 500 rubljev. Ker pa so omenjene države omejile vrednost blaga, ki ga smejo sovjetski turisti prenesti čez mejo, so omejili rubeljski kvoto za zamenjavo s 500 na 50 rubljev.

NEW DELHI — Neurja so v Indiji prejšnji teden terjala 750 človeških žlvičljajev. 2000 ljudi pa pogrešajo. Največ žrtve so zahtevale povodnji, plazovi in ruševine od viharjev uničenih hiš. Desettisočim prebivalcem na poplavnih območjih je hrano in drugo pomoč dovažala vojska.

globus

v žarišču dogodkov

ve pravice in svoboščine. Kaj to je, ve in čuti vsak.

Zakoni, ki so zaviti in nejasni in polni lukenj, kot temu pravi ljudstvo, so takšni samo zaradi tega, ker oblastniki ne znajo vladati pa ribarijo v kalnem, da bi obdržali oblast. Ko tudi ribarjenje v kalnem ne obvladajo več, si pomagajo z nasiljem. Takrat doživimo Kosovo. Pa Trg nebeškega miru.

Ustava naj da človeku tudi možnost, da bo lahko živel vredno, dostojno življenje. Človek ima močen gon po samoohranitvi. Po preživetju. Če ne sme govoriti resnice, laže. Če s svojim delom ne zasluži za preživetje, potem pač goljufa ali celo krađe. Po vseh socialističnih deželah ljudje prepuščujejo, nezakonito menjavajo svoj denar za kapitalistične. Socialistični denar pač ni denar, ampak politika. Pri nas sem srečal celo poklicnega vojaka, oficirja, ki mora podnajemniško stanovanje plačevati z nemskimi markami. Na najbolj absurden način se načenja moralna drža socialističnega človeka.

In tako danes končno opazujemo svojo globoko moralno krizo. Iščejo poti. Ne v nacionalni in ne v realni, ampak v kulturni socializem. Ustava naj bi bila naš najvišji etični zakon. Smo ga sposobni ustvariti, etični zakon, tako moralno razvrniti, kot smo? Če se ne bomo spremenili sami, nas tudi zakon ne bo rešil.

Z nacionalizmi pomesti pred svojim pragom

O mednarodnih odnosih v državi so se na 25. plenumu CK ZKJ kopja lomila kar 20 ur oziroma dva dneva. Po številnih medsebojnih obtoževanjih in grajanjih bi težko rekli, da je bil storjen korak naprej pri razčiščenju tega vprašanja. O tem govori tudi to, da najvišji partijski forum ni bil sposoben sprejeti sklepov o razvoju mednarodnih odnosov in nalogah Zveze komunistov pri tem, temveč je to preložil na prihodnjo sejo. Razpravljali so se sicer zavzemali za takojšnje prenehanje medrepubliških sporov, ki stanje čedalje bolj zaostrejuje in vodijo našo državo v zanesljiv propad. Vendar so naposled ostajali le pri načrtovanju konkretnih problemov in vprašanj, velikokrat pa so se stališča povsem razlikovala in si celo nasprotovala. Pokazalo se je, da so mnogokrat sporne že izrečene posamezne trditve, stavki in besede. Zato so jih morali avtorji ponovno razlagati in analizirati.

Po mnenju večine razpravljalcev na seji CK ZKJ so resne ovire za zmanjševanje napetosti, kajti čedalje več je kameleonstva in sprenevedanja, ko posamezna republiška vodstva obtožujejo dejanja in izjave drugih, na svoje okolje in dogajanje v njem pa pozabljajo. Postavlja se tudi vprašanje kakovosti priprav na to sejo ter mnenje, da je zgrešila svoj namen in podobno. Ton temu plenumu jugoslovanskih komunistov so dajale tudi ugotovitve, da v mnogih okoljih obstajajo konkretni povzročitelji sporov in središča nesoglasij, vendar je vsaka razprava, v kateri so o tem spregovorili, naletela na burne reakcije. To se je zgodilo zlasti Dušanu Dragosavcu iz SR Hrvaške, ki je s svojo kritično naravnano razpravo povzročil plaz razprav srbskih predstavnikov. Podobno se je dogajalo uvodničarju, članu predsedstva CK ZKJ Ivici Račanu. In takih primerov bi lahko našteali še precej.

Če bi bila za nacionalizme res kriva samo sprta vodstva, potem bi bila rešitev kajpada preveč preprosta. Danes namreč mednarodni prepri prodirajo tudi v Zvezo komunistov in v njena vodstva, za tem pa »okužijo«[»] še članstvo. Istočasno pa se deli Zveze komunistov vedno manj ograjujejo od nacionalističnega delovanja, s čimer gredo spopadi med pokrajinskimi in republiškimi vodstvi čez vse razumne meje in so daleč od ustvarjalnega dialoga različnih pogledov. Skrbani mednarodni odnosi pa so že itak močno razšli stabilnost naše družbe.

Nesporno je, da so vse ostreje mednarodne delitve in spori predvsem posledica družbene in gospodarske krize. Zato mora biti edini odgovor nacionalizmu širjenje prostora svobodi in demokraciji ter dostojanstvu človeka. Z besedami se vsi zavzemajo za obracun z nacionalizmi v svojih okoljih, kar bo treba čimprej dokazati tudi s konkretnimi dejanji. Brez njih in ustvarjalnih dialogov o razlikah v pogledih na prihodnji razvoj našega socializma pa bo težko poiskati pravo pot za spopad z vse glasnejšimi nacionalističnimi pojavi.

Milan Jerše

— LENDAVA —

Železnica že sto let

Železnica ostaja eden od simbolov slabe povezanosti Prekmurja z ostalo Slovenijo. Kljub mnogim prednostim železnice in dolgoletni tradiciji pa ta oblika transporta pri nas ni dosegla želenega napredka. Proga skozi Lendavo je začela delovati že leta 1890, torej bodo drugo leto praznovali stoletnico obstoja. V tem času so sicer dosegli precejšen razvoj, ne pa takšnega, kot je bil značilen za nekatera druga območja v naši republiki. Danes je v Lendavi zaposlenih 17 delavcev. Do letošnjega leta so spadali pod temeljno organizacijo združenega dela Železniški prevoz Varaždin, po reorganizaciji v začetku leta pa spadajo v okvir Železniško-transportnega podjetja Zagreb.

Šef postaje Josip Varga je povedal, da je potniškega prometa na progi, ki gre skozi Lendavo, zelo malo, saj je bilo celo lansko leto le 5220 potnikov. Proga ima sicer zvezo z vsemi kraji Jugoslavije in svetom, vendar ne gre direktno dlje kot do Čakovca, zato je ob daljši vožnji treba veliko prestopati.

Veliko več je tovornega prometa. Največ prevažajo surove nafte, a od prejšnjega meseca za 350 000 ton manj, kar je tretjina vse surove nafte.

»Nekateri se pritožujejo, da nismo poceni, vendar pa je glede na količino, gospodarnost in ekološki vidik železniški promet gotovo prednost,«[»] je povedal Josip Varga. Na železnici se že nekaj časa ubadajo z gospodarskimi problemi, katerih posledica je omejevanje naložb. Kljub temu so lani usposobili progo za 18-tonski osni pritisk. Ob tem pa 17 zaposlenih vsak dan skrbi za brezhibnost prog, ki so pogosto potrebne popravila, in za telefonske zveze, zelo pomembne za varnost v prometu. Skrb pa zbujata tudi dejstva, da je edino cestni prehod pri Nafti zaščiten z železniškimi zapornicami, ostali so zavarovani le s cestnimi znaki.

Delavce posebej skrbijo prenizki osebni dohodki, saj železničarji na lendavski progi, kot pravi Josip Varga, dobivajo dohodek po hrvaških merilih, ker spadajo v tamkajšnjo delovno organizacijo. Zato so plače za 30 odstotkov nižje kot plače za enako delo v slovenskih delovnih organizacijah. Če tega problema ne bodo rešili, bodo delavci službo najbrž zapuščali.

Osnovna organizacija sindikata je vključena v lendavski sindikat in jim poskuša pomagati, a tudi oni do zdaj niso storili nič oprijemljivega.

Jože Gabor

Priprave na programsko-volilno sejo ZKS v Lendavi

Komite bodo zredčili

V občinski organizaciji ZKS v Lendavi ugotavljajo, da je bilo doseženo število članov občinskega komiteja (30) preveliko, zato naj bi bil nov komite, ki ga bodo izvolili na programsko-volilni seji, ki bo 30. septembra, manjši; predlagajo 21 članov. Zanj so že evidentirali 42 možnih kandidatur. Prav tako so že evidentirali kandidate za predsednika občinske konference ZKS, predsedstvo, sekretarja predsedstva, izvršnega sekretarja, tovariško razsodišče, statutarno in nadzorno komisijo, delegate za 11. kongres ZKS in 14. kongres ZKJ, imajo pa tudi evidentirane kandidate za sekretarja medobčinskega sveta ZKS, člane tega sveta, pa tudi (evidentirane) kandidate za člana CK ZKS, člane predsedstva ZKS in člane CK ZKJ. Skratka: kljub dopustniškemu obdobju, ko družbenopolitična aktivnost nekoliko popusti, v Lendavi potekajo določene aktivnosti, da bi bila programsko-volilna seja uspešna in da na njej ne bi prišlo do neljubih zapletov. Predsedstvo občinskega komiteja ZKS Lendava je pozvalo osnovne organizacije, naj do konca tega meseca predlagajo še nove kandidate, kajti med evidentiranimi je veliko takih, ki ne pristajajo na kandidature. Le zakaj pa so se potem dovolili evidentirati?

Š. S.

SRBSKA PROSLAVA NA HRVAŠKEM

Pred nedavnim se je srbska proslava na Hrvaškem spremenila v protest deset tisoč Srbov zaradi nacionalne diskriminacije, ki podpira napetost med dvema največjima narodoma v Jugoslaviji. Srbi so z avtomobili, avtobusi in drugim iz vseh krajev Jugoslavije prišli v Knin. Novinarji menijo, da jih je bilo med 30 000 in 50 000.

Mahali so z zastavami in transparenti s političnimi parolami ter slikami Slobodana Miloševića.

»Želimo enakost na Hrvaškem«[»] in »Slobo dodji, čekamo te«, je pisalo na nekaterih transparentih.

Največja koncentracija Srbov na Hrvaškem je v okolici Knina. Demonstranti trdijo, da so Srbi izpostavljeni diskriminaciji in kulturni asimilaciji na Hrvaškem, ki je glavni nasprotnik Srbije v boju za moč med mnogimi etničnimi skupinami v tej komunistični državi.

Hrvaški sabor je razpihal jezo Srbov, ker je zahteval, da se jezik v tej republiki imenuje hrvaški in ne srbohrvaški kot povsod v jugoslovanski federaciji.

Osrednji del proslave je bil verski obred v srbski pravoslavni cerkvi iz 14. stoletja.

Srbski intelektualci v Kninu so ustanovili prvo srbsko kulturno društvo na Hrvaškem in izjavili, da je njihov cilj »ustavljanje močnih teženj k politični in kulturni asimilaciji Srbov.«[»]

Ta proslava je bila uraden prispevek Hrvaške k proslavi 600-letnice boja Srbov na Kosovu proti Turkom.

POZIV NA BOJKOT SATANSKIH STIHOV

Vodilna islamska organizacija v Jugoslaviji je poklicala muslimane k bojkotu Satanskih stihov, ko bodo le-ti prišli v prodajo. Vrhovni svet jugoslovanske islamske skupnosti bo tudi poklical muslimansko prebivalstvo k bojkotu vseh drugih izdajateljev publikacij.

Predsednik islamske skupnosti Senahid Bistrič je rekel: »Če se bo knjiga pojavila na tržišču, bomo zahtevali od muslimanov, da bojkotirajo ne samo knjigo, ampak vse publikacije izdajatelja!«[»]

Izjavil je tudi, da je od vrhovnega muslimanskega verskega voditelja Reisa U! Uleme zahtevano z odlokom Vrhovnega sveta, da pri oblasti naredi potrebne korake za preprečitev prevoda in objave knjige.

Islamska skupnost ima sedež v Sarajevu in je najbolj znana islamska organizacija v državi. Njena osnovna naloga je ohranitev islamske vere.

Muslimani iz tega dela Evrope uspešno negujejo svojo vero, islamsko tradicijo in običaje. Bistrič je rekel, da muslimani, ki izpovedujejo svojo vero, pa tudi vsi tisti, ki izpovedujejo druge veroizpovedi, ne morejo sodelovati pri sprejemanju političnih odločitev, ker mora biti vsak funkcionar član ZKJ.

Predsednik islamske skupnosti je dodal, da je islamska revolucija najbolj pomemben dogodek v islamskem svetu v tem stoletju, ker je pokazala, da je islam lahko ideološki temelj sodobne države. Pokazala je, da celotno življenje države lahko deluje na temelju islamskih načel.

Bistrič se je zavzel za neposredne stike z Iranom glede obiskov in kulturnih izmenjav študentov ter islamske literature.

Način prodaje živil iz zveznih blagovnih rezerv dvignil prah

Potrošnik izjema?

Tudi Pomurci so se minuli teden dočakali obljubljenih cenejših živil iz tako imenovanih zveznih blagovnih rezerv. Njihovo prodajo distribucijo v trgovinah je prevzel tozde Veleprodaja DO Potrošnik. Direktor Alojz Režonja je obljubil, da bodo cenejše blago po trgovinah delili po razdelilnikih, ki veljajo za drugo blago. Dodal pa je še, da bodo kupci lahko kupovali le 50 kilogramov sladkorja, češ da je to tržni in ne socialni poseg.

Tako je govoril v četrtek. Kot kaže, pa kupci niso bili enakega mnenja. Zvonili so telefoni (tako v našem uredništvu kot pri Potrošniku), poslušali smo številne pripombe o monopolem obnašanju Potrošnika, ki da gleda samo na svojo korist in se mu pač ne splača pakirati sladkorja v manjše vrečke, ker od tega ne bi imel nobene koristi, kvečjemu dodatne stroške. Kaj pa upokojenci, družine, ki si ne morejo privoščiti 50 kilogramov sladkorja naenkrat, čeprav je cenejši?

Kakorkoli, ali so bili vzrok razjarjeni občani, naše nerganje ali pa način prodaje v drugih slovenskih trgovinah, naslednjega dne smo dobili sporočilo, da so si premislili in da bodo naslednje količine cenejših živil tudi pakirali v manjše vrečke. V četrtek so poslali v trgovine 60 ton sladkorja (prodajali so ga že v četrtek popoldne), vendar ga je kar hitro zmanjkalo. Naslednje količine naj bi prišle v ponedeljek in torek in polovico teh bodo prodajali tudi po pet kilogramov. Pomurje bo dobilo skupno 300 ton sladkorja, 15 tisoč litrov olja in 70 ton moke.

Enkratna pomoč, s katero se bodo okoristili spet le nekateri, bo najverjetneje povzročila več zmede in hude krvi kot koristi. Vsaj dolgoročno je le-ta brez pomena.

Bernarda B. Peček

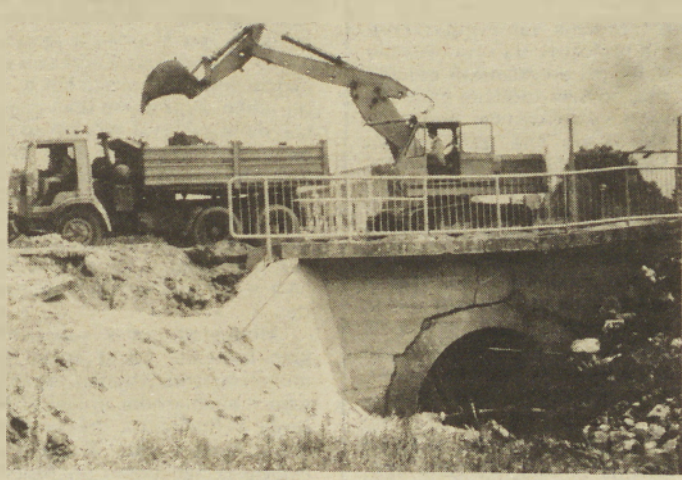
25 let uspešnega sodelovanja

Delegacija sindikatov Ine Nafte Lendava je pred nedavnim obiskala firmo KfV iz Nagykanizse in se s tamkajšnjimi sindikalnimi delavci pogovorila o programu praznovanja 25. obletnice sodelovanja med Ino Nafto in sorodnim podjetjem KfV na Madžarskem. V pogovorih so ugotovili, da je bilo to sodelovanje uspešno in da si ga obe strani želita še izboljšati. Poteka na organizacijskoakcijskem, socialnem in kulturno športnem področju. Še posebno je razvito športno sodelovanje. Obe delovni organizaciji uspešno sodelujeta tudi na strokovnem področju. Obletnico uspešnega sodelovanja bodo praznovali v začetku septembra v Lendavi in Nagykanizsi. Na Madžarskem bodo pripravili strokovna predavanja, v Lendavi pa bodo podelili plakete in priznanja.

Jani D.

KDAJ NOV MOST ČEZ KOPICO?

Ob zadnjih povodnih, ko je Mura pri Petišovcih prebila obrambni nasip in se je voda razlila na površini 800 hektarjev, se je podrl most na potoku Kopica. Ker je čezenj vodila magistralna

Voda, ki je prebila nasip Mure, je podrla most na Kopici pri Petišovcih. V prejšnjem tednu so začeli odstranjevati ruševine, da bi na tem mestu čimprej zgradili nov most.

Foto: Š. S.

Nova bencinska črpalka nujna

Če bi v Gornji Radgoni odprli novo bencinsko črpalko včeraj, bi že bilo prepozno, zato je potreben z deli pohiteti.

Čeprav se zaposleni na bencinski črpalki na Partizanski ulici ob odcepu ceste v Črešnjevcu trudijo, kolikor morejo, pa ne morejo prav nič proti dolгим vrtastam. Te so zadnje čase čedalje pogostejše, saj se je že veliko voznikov iz sosednje Avstrije navadilo na redno kupovanje bencina na naših črpalkah. Gneča pa postane prav posebej velika in ovira promet na magistrali ob povečanem prehodu čez mednarodni mejni prehod v Gornji Radgoni. Tudi veliko tujih turistov, ki prestopijo mejo na drugih prehodih, se rado ustavi na tej črpalki, saj je na poti proti Ljutomeru in Zagrebu. To je tudi edina črpalka daleč naokrog (druga je v Murski Soboti), ki je odprta ob povečanem prometu v poletnih mesecih tudi ponoči. Letos so razširili ponudbo z neosvinčenim bencinom.

Vsi problemi, ki so povezani z dolгим čakanjem in oviranjem prometa na magistrali, bodo rešeni šele z novo bencinsko črpalko v industrijski coni. Pred kratkim je načrte predstavila Olga Vanček, projektantka Komunale Projekta Maribor. Občani krajevne skupnosti Gornja Radgona, ki so se udeležili javne obravnave, so se z načrti strinjali, menili pa so, da je potrebno predvsem poskrbeti za varnost prometa na magistrali ter parkirne prostore.

Preuvssem minuciozi, ki so vsak dan na cesti, opozarjajo na nevarno zavijanje na levo na vrhu hriba v industrijski coni na Meleh, ki bo še posebej težko za tovarnjake. Prihodnje leto bodo obnovljali tudi magistralno cesto in takrat naj bi ta hrib znižali. Torej bo ta problem rešen. Toda bencinsko črpalko bi morali začeti graditi že letos!

Olga Vanček je opozorila tudi na velike težave, ki so jih imeli pri dogovarjanju z lastniki bližnjih zemljišč in železniškim gospodarstvom. Marsikateri problem bi bil rešen, če bi popustili. Tako so se morali držati predpisov, da mora biti kakršen koli objekt 11 metrov oddaljen od železniških tirov, čeprav vozi po njih tovorni vlak le enkrat na dan in kar je še huje — prihodnje leto jih bodo odstranili, ker bo v industrijski coni zgrajena nova železniška postaja.

Ker se na gornjeradgonski bencinski črpalki ustavi tudi veliko šoferjev tovornjakov, z vse večjo povezavo med Zahodom in Vzhodom pa jih bo verjetno čedalje več, bi morali poskrbeti tudi za primerno počivališče tovornjakov. Avtoradgona ima na isti strani ceste veliko primernih in neizrabljenih površin, ki so bile urejene prav v ta namen. Pred leti so se vsa dogovarjanja končala neuspešno, kako pa bo tokrat? Bernarda B.-Peček

Obmejno sodelovanje gasilcev

Občinska gasilska zveza Lendava sodeluje z vsemi občinskimi gasilskimi zvezami v Pomurju in z občinsko gasilsko zvezo v Čakovcu. V zadnjem času pa so navezali stike tudi z gasilci na Madžarskem. Listino o sodelovanju so podpisala gasilska društva iz Centibe, Lendave in Dolge vasi, ta bodo tudi sodelovala z obmejnimi društvi mestne občine Lenti. Prek gasilskega društva Velika Polana pa je zveza navezala stike tudi z gasilci iz Avstrije. Lani pa je predsednik Gasilske zveze Slovenije ob navzočnosti predstavnikov gasilskih zvez Lendava in M. Soboti v Zalaegerszegu podpisal listino o sodelovanju med Gasilsko zvezo Slovenije in gasilci županije Zala. V listini o sodelovanju je napisano, da si bodo društva pomagala na različne načine, z izmenjavo izkušenj, medsebojnimi obiski ob večjih naravnih nesrečah, pa tudi z neposrednim sodelovanjem gasilcev.

Jani D.

V prvi polovici julija je bila na obisku v partnerskem mestu Ingolstadt skupina mladink in mladincev iz Murske Sobotice. To je bil že 19. tak obisk. Da bi bolje spoznali deželo in ljudi, so bili organizirani številni izleti. Ogleдали so si München, Regensburg, vrtnarsko razstavo v Stranbingu in Altmühlthal. Obiskali so tudi tovarno AUDI, eno od poklicnih šol in muzeje v Ingolstadtu. Pester je bil tudi kulturni del programa. Obsegal je obisk gledališča na prostem, koncert v stari Anatomiji in orgelski koncert v stolnici. Sprejel jih je župan mesta Ingolstadt Paul Wegmann, ki je ob tej priložnosti optimistično spregovoril o ciljih partnerstva med Mursko Sobotico in Ingolstadtom. To je bilo eno njegovih zadnjih dejanj v imenu mesta Ingolstadt. Že konec tedna pa nas je pretresla novica o njegovi smrti. Na zadnji poti ga je pospremila tudi delegacija iz Murske Sobotice in se nato skupaj z mladinci poslovila od Ingolstadta. Lidija Gumilar

MADE IN POMURJE (I.)

Ni je privrženosti blagovni znamki, ki je ne bi zlomil popust dveh centov. (Neznani pisec)

Svoječas smo se z blagovno in storitveno znamko že ukvarjali; tokrat si jo hočemo približe ogledati. Po zakonu o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja (Ur. list SFRJ, št. 34/81) »se z blagovno oz. storitveno znamko zavaruje znak, ki je v gospodarskem prometu namenjen za ločevanje blaga oz. storitev iste ali podobne vrste. Za znamko po tem zakonu se ne štejejo pečat, štampiljka in punec (uradni znak za plemenite kovine, mere in podobno). Z znamko se sme zavarovati samo znak, ki je primeren za ločevanje blaga oz. storitev v gospodarskem prometu, kot so slika, risba, beseda, izraz, vinjeta, šifra, kombinacija teh znakov in kombinacija barv. Pri presoji, ali je kakšen znak primeren za ločevanje blaga oz. storitev v gospodarskem prometu, se upoštevajo vse okoliščine, zlasti pa čas in obseg njegove dotedanje uporabe v blagovnem prometu oz. prometu storitev v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji.«

Uspeh je rezultat neprestanih skrbi za doseganje ciljev. (Benjamin Disraeli)

Dejstvo je, da so industrijski izdelki, zavoljo neposrednega izražanja znanja, večinoma in izkušeni v raziskovalno-razvojnem, izdelovalno-tehnološkem in tržnem smislu, v slehernem obnovitvenem procesu najbolj pravi, najbolj neposredni paradižnik, tudi družbenega sistema. Predstavljajo najboljše zrcalo vsake družbene skupnosti, torej tudi Pomurja. Industrijska izdelava izdelkov je tisto »polje« in industrijski izdelki so tista »poljščina«, ki ustvarja »kruh in možnost« vsem drugim družbenim dejavnostim. V posrednem smislu gre za dejavnost, ki bistveno odloča o razmerah in prihodnosti vsakega gospodarstva in s tem narodnega jaza.

Nujno je stalno usklajevanje z resnico, da novi čas prinaša zahtevo, da se izdelki vse hitreje »rojevajo«, da hitreje tržno dozorijo in zato tudi vse hitreje tržno propadajo, odhajajo. To pa pomeni, da se morajo izdelki in če je le mogoče, s čim bolj-šim tržnim položajem, pri čemer je treba celotno verigo izdelave in izkoriščanja izdelkov primerno programirano izčrpati v namenom, da se ustvari prostor za nove generacije izdelkov in tehnologij.

Če izgubiš cilj izpred oči, moraš podvojiti prizadevanje. (Star izrek)

Gibanja v svetu kažejo, da postaja povsem neuporabna ločitev izdelkov za domači in tuji trg, kar je podcenjujoče, nekorrektno in neperspektivno in tudi nevzgojno. Razviti svet priznava samo en trg, ki mora imeti različne posebnosti in pomeni izdelovalec sledi takim zahtevam! Povsem neuporaben, tuj in domišljav naj bi bil izraz »domače znanje«, smi-

»Uporabljajte dopadljivejša imena firm in blagovnih znamk, če hočete prodati. Etan, Emma in Aero so dobri primeri, enako Radenska — Three Hearts, ki je nabit z simboliko; ne pa 14. oktober, ki zveni kot poljedeljska kmetovna iz Minske; skratka odbojno. Američani so bolj slabi geografi, celo vzhodna Evropa jim je velika neznanka. Za Evropo pa že vedo, kje je. Zato je bila dodatna dobra poteza Radenske, da je na nalepko napisala namesto 'Yugoslavia' kar 'Europe.' (Scott M. Blacklin, predsednik Potomac Group International)

seln pa predvsem aktualno znanje, ki ga je mogoče integrirati v obliki sodobne tehnologije od kogarkoli in od koderkoli. V ta namen pa mora za vsak primer posebej obstajati vsaj minimalna kritična »masa« ljudi, ki znajo tisto, kar se tisti trenutek ali v bližnji prihodnosti rabi in ki imajo dovolj veliko absorpcijsko moč za prevzem in nadgradnjo aktualnega občečloveškega znanja. V ospredju je vse bolj lastnost hitrosti zaznavanja, presoje in odzivanja na nove, najnovejše invencije kot osnove za prožitev inovacijskih procesov, seveda v smislu čim večje dohodkovne sposobnosti izdelkov. Ni več toliko pomemben denar, izdelovalna sposobnost ali trženje, vse bolj je pomembna razvitost zaznavanja, videti svoje mesto,

možnosti in svojo prihodnost v verigi sodelovanja. Treba je biti zvršen, seveda v tem smislu, da se z ljudmi, znanjem in sposobnostjo, a tudi z zanosom in razvitim občutkom za pripadnost, sistematično integrirajo in razvijajo lastne možnosti, če je le mogoče dolgoročno. Zdajšnji tip sodelovanja postaja vse bolj brezmejno, mednarodno in nadnacionalno sodelovanje, kajpada samo v primeru vzajemnih, največkrat večplastnih interesov.

Delajte svoje delo z vsem srcem, pa vam bo uspelo — tako malo konkurence je. (Albert Hubbard)

Znak za visokokakovostne izdelke lesarstva — kolektivna blagovna znamka.

Naravnost pretresljivo je, koliko novega, aktualnega znanja se nakopiči v dveh letih in kako nujno potrebno je stalno evalviranje znanja, metod in vse bolj izpopolnjenih tehničnih sredstev oz. računalniške opreme. Razmere na tem področju kažejo na vse večje in vse bolj impulzivno spreminjanje se procese, ne samo v iskanju najbolj optimalnega vsebinskega tehnično-tehnološkega dela, ampak tudi ustreznega upravljanja, razvojnega in izdelovalnega managementa ter tudi takega trženja.

Kje je v tem pogledu Pomurje? Po čem pravzaprav slovi ali naj bi slovelo tukajšnje gospodarstvo? Po Murinih izdelkih nedvomno, pa po radgonskih in ljubljanskih vinih, Radenskih mineralni vodi in osvježilih napitkih, Eltradovih antenah, hamburgerjih in sorodnih dobrotah Mesne industrije, mlečnih izdelkih Tovarne mlečnega prahu, sirih Mlekoprometa, Varstrojnih varilnih aparatih, Avtoradgoinih bivalnih enotah, Lininih pianinih in še bi lahko naštevali. Pri nekaterih omenjenih se bomo tudi podrobneje zadržali — najprej v Mesni industriji v Murski Soboti, kjer bo naš sobesednik strokovnjak iz najožjega vodstva firme Milan Koren.

Sicer pa dodajmo, da je za naše slovenske razmere znano, da smo približno štirinastkrat šibkejši od zahodne konkurence

pri vodenju zahtevnih razvojnih projektov, da smo bistveno slabši pri programskih odločitvah, povsem kaotično pa je stanje na strokovnem področju. Morda ob tem misel Jožefa Stefana: »Gorje tistemu narodu, ki ne bo mogel narediti boljše blaga od tistega iz tujih dežel. Prizadeli ga bosta propad in revščina.« In samo še pojasnilo, da smo prvega iz krajše serije prispevkov Made in Pomurje zgradili na osnovi spoznanj s 4. mednarodnega kongresa o inženirskem snovanju izdelkov (ICED) v Bostonu (ZDA). Zdela so se nam namreč toliko zanimiva, zlasti pa stvarna in vsaj posredno uporabna za naše lokalne gospodarske in razvojne razmere, da jih je bilo vredno še enkrat povzeti. Branko Žunec

Srečanje s povodom — mag. Marjan J. Žižek, IBM

Naj bo voda pod mostom, naš zgled pa Finska!

Je eden redkih Slovencev v kanadskem Torontu, ki uporablja naš izraz za posojilo na hišo — namreč hipoteka — in se rad sklicuje na Winston Churchill, ki je menda izjavil, da je demokracija najslabša oblika oblasti, če izvzamemo vse druge. Razpon njegovega (ne)poklicnega zanimanja sega od ekologije do računalniških programov in opreme, od fizike in poslovanja upravljanja do filozofije, od raziskav materiala in konstrukcij do politike in ideologije. Pri vsem tem pa izjemno vitalen in razgledan 49-letnik, oženjen s Srbkijo Jovanko, z dvema otrokoma (stara sta šest in devet let) je in ostaja Slovenec, zrasel s slovenstvom in Slovenijo, ki se ne želi ne kanadizirati ne amerikanizirati.

videl njegovo ime in zdaj ga bom skušal poiskati v imeniku, ki je seveda na računalniku. Podobno sem storil, ko sem po kakih 15-letih na Finskem iskal poklicnega prijatelja, ki se po naključju piše Ivan Cankar, in uspel. Po računalniški mreži sem mu poslal sporočilo in kasneje sva se tudi sestala.)

Ko smo se dogovarjali za scenarij srečanja, ste izrazili pripravljenost, da bi nam posredovali lastna

spoznanja, zadržujoča onesnaževanje okolja ter Slovence in slovenstvo na tujem.

V Torontu, vlemestu z okrog 2,5 milijona prebivalcev, je zrak praktično čist, ni očimnejšega smrada, pri nas — v Radenci in Radgoni, da o Ljubljani niti ne govorim — pa je ozračje, najbolj pozimi, obupno. Morali bi se začeti preusmerjati, čeprav vem, da so v ozadju ekonomski dejavniki. V severni Ameriki imajo avtomobili menda že več kot deset let prečiščevalne naprave, kuri se večinoma s plinom ali elektriko, na cestah je manjša gneča. Podobno je s tukajšnjim množičnim kajenjem, ki v severni Ameriki dokaj upada in je zlasti med izobraženimi ljudmi redkost. V IBM-u smo se odločili, da s 1. julijem v naših zgradbah ne bo več kajenja, ne sob za kadilce, nečesar. Firma je tistim, ki bi radi nehali kaditi ali vsaj zmanjšali kajenje, plačala najboljše tovrstne tečaje; seveda je šlo za prostovoljno odločitev. Sicer pa je stvar kadilcev, kako bodo osem ur vzdržali brez cigarete na delovnem mestu. Zdi se mi, da so tukajšnji ljudje manj zdravi kot v Kanadi. Več je srčnih in rakastih obolenj in podobnega. Saj ni čudno! Ko se vsi ti vplivi zmnožijo (potenciranje faktorjev!) — torej onesnaževanje z avtomobili, kurjavo in kajenjem — postane to verjetno za marsikoga usodno.

(Mag. Žižek je posredoval zgovorne podatke iz računalniške aplikacije statistike o obolenjih rudarjev v uranovih rudnikih, predlagal, naj bi bile čistejše vrste bencina cenejše, slabše pa dražje — podobno pri kurjavi — in sprožil pobudo, da bi zastoje v cestnem prometu odpravili tako, da bi več vlagali v izogibašča — na mestih, kjer so stalni zastoji. »Na ta način bi zmanjšali porabo goriv, onesnaževanje in tudi nevarnosti prometnih nesreč. Prepričan sem, da so strokovnjaki o tem že razmišljali; z majhnimi, znanimi vlaganji precej izboljšati prometne razmere.« Nevarnost širjenja luknje v ozonu, ki je tačas na vrhuncu zanimanja svetovne javnosti, pa je izseljenški strokovnjak opredelil kot globalno, še ne povsem razčiščeno vprašanje, ob tem pa pohvalil prizadevanja naših tovarn — omenili smo mu lendavsko Nafto — ki se preusmerjajo na izdelavo takih sredstev, ki so manj škodljiva za ozračje.)

Slovinci smo vse preveč nagnjeni k vdajanju v usodo, češ nič se ne da storiti in ne spreminiti. To je ena največjih napak, in če se pojavlja na višji ravni, ima bolj usodne posledice. Naši slovenski najvišji politični predstavniki morajo postati odločnej-

ši in dejavnejši upoštevajoč želje in mnenja ljudi.

Najbrž veste, da sodijo v okvir t. i. demokratičnega, liberalnega prebujanja (pomladi!) na Slovenskem rojevanja vsakršnih zvez, gibanj, celo strank in frakcij. To pa ni več vdajanje v usodo!?

»Mislim, da je to v povprečju pozitivno in bo imelo pozitiven vpliv na nadaljnji razvoj. Je pa nekoliko preveč razdrobljenosti, kar je spet značilno za Slovence.

Mag. Marjan J. Žižek, roj. 1940 v Mariboru, večino mladosti preživel v Radenci, kjer je končal osnovno šolo, nato nižjo gimnazijo v Ljutomeru in višjo na Ptuj. Po diplomu iz tehnične fizike na ljubljanski fakulteti za naravoslovje in tehnologijo se je najprej zaposlil na inštitutu za raziskavo materiala in konstrukcij, nato pa bil — do odhoda v Kanado leta 1976 — zaposlen na zastopstvu IBM Intertrade v Ljubljani. Je starejši planer v laboratoriju kanadske izpostave IBM-a v Torontu in je ob delu opravil še magistririj iz poslovnega upravljanja.

Organizatorji bi se morali potruditi, da najdejo srednje poti, sprejemljive za čim več ljudi, in bi tako bile organizacije številčnejše in vplivnejše. Če se namreč vse razdrobi na 27 majhnih skupinic, nobena nič ne pomeni. Modrost političnega procesa je v iskanju kompromisov, in to je osnova demokracije. Nobenega drugega načina ni in demokracija je — kot je menda dejal Churchill — najslabša oblika oblasti, če izvzamemo vse druge. Obzljajem, da se v Jugoslaviji mednacionalni in drugi odnosi tako zaostrujejo, zlasti še, ker se mi zdi, da je vse skupaj delno celo usmerjano; je rezultat nenaključne kampanje. Slovenci moramo biti zelo odločni, ne pa da — kot večkrat opažam — slovenski predstavniki najprej dvignejo malo prahu, nato pa spet pokimajo. Vdajanje v usodo nas ne bo pripeljalo nikamor.

Slovenski kompleksi o majhnosti in podobnem so povsem nepotrebnosti — večkrat pribijete v Slovenijo v tej zvezi primerjate s Finsko. Zakaj ta/taka primerjava?

»Finska po površini sicer ni majhna, je pa po vsem drugem. Šteje okrog štiri milijone prebivalcev in je že veliko časa samostojna dežela, dežela, ki nam s ljevedu nekaj pomeni. Vsakdo ve za Finsko. Finci živijo normalno življenje, klub revščini. Gre za daljni sever, kjer tako rekoč ni sonca. Vse je moko in šele polti se kaj posuši. Druga razen lesa in vode na Finskem praktično ni. Če to deželo primerjamo z našo Slovenijo, ki je razmeroma veliko bogatejša in lepša, se nam še bolj odprejo oči, kako so ti naši kompleksi o majhnosti nepotrebnosti in neutemeljeni. Ko sem bil pozimi na Finskem, sem bil zelo impresioniran in primerjava se mi je kar naprej vsiljevala. Slovenci v Jugoslaviji gotovo nismo nepomembni. Tudi če nas je število manj kot 10 odstotkov, pa zato gospodarsko pomenimo verjetno približno četrtno in prispevamo četrtno. Zakaj potem ne upamo dvigniti glasu? Drugi, ki jih je prav tako le 10 odstotkov in prispevajo znatno manj, ponavadi bolj povzdigajo glas kot mi. Zakaj si mi tega ne upamo? Osnovno in najvažnejše se mi zdi, da začnemo bolj vplivati na svojo usodo, če ne, nam jo bodo skrojili drugi.

Kako se lahko kot Slovenec/Jugoslovan legitimirate oz. artikulate v kanadskem Torontu? Ste dejavni v kakšnem klubu, društvu, združenju? Krogi, v katerih se giblje IBM-ov strokovnjak vašega kova?

»Firma IBM ima t. i. country club, ki je malo zunaj Toronta in kjer so različne možnosti za

športno udejstvovanje (igrišče za golf, teniška igrišča in podobno), dvorana in manjša kavarna brezalkoholnih pijač. Prirejamo tudi razne priložnostne prireditve.

Veliko je slovenskih društev in združenj, ogromno izletniških točk, kjer organizirajo skupinske veselične prireditve. To so t. i. farme, ki se imenujejo celo po slovenskih pokrajinah: primorska, prekmurska in tako naprej.

V bistvu nikogar ne briga, kakšna je moja družba. Ne želim se ne kanadizirati ne amerikanizirati. Sprejel sem, kar se mi zdi pozitivno in se marsičesa naučil; predvsem ustrezen odnos, ki je tam na izredno visoki ravni. Tako me je v IBM-u v začetku osupnilo, kako so ljudje pripravljeni priznati napake na sestanku ali kjerkoli. Vendar se pri njih nihče ne zadržuje. Ni premlevanja zgodovine. Bistveno je, kaj ukreniti zdaj in kako naprej. Kar je bilo, je water under the bridge, voda pod mostom, je že minilo.

Vrnimo se k računalništvu in računalniški tehnologiji! Kaj menite, kje smo na tem področju pri nas — v Evropi?

»Boli površno poznam domače razmere, vseeno pa sem impresioniran nad tukajšnjo zavzetostjo — kljub pomanjkljivim materialnim možnostim. Veliko se dogaja. Ljudje mnogo ustvarjajo, poskušajo in tudi dosegajo precej lepe uspehe. V tem vidim nekaj spodbudnega. Podobno velja za računalništvo z obema vejama: hardware (tehnična oprema) in software (programiranje). Gre za pravilno usmeritev, ki bi jo bilo treba čim bolj izkoristiti. To bi lahko postalo predmet izvoza, čeprav je konkurenca že sedaj velika.«

Konkurenčnost IBM-a in sodelovanje z drugimi firmami? Vaše videje japonskega računalniškega prodora?

»Ne poznam podrobnosti o japonskih zmogljivostih in dosežkih. Seveda pa mi je znano, da so zelo uspešni pri super računalnikih, pri katerih se IBM posebej ne trudi, saj gre za sila omejeno področje — tako kar zadeva uporabo kot tudi tržišče.

Naša firma bolj ali manj »pokriva« praktično celoten razpon računalnikov: od mikror računalnikov do največjih, čeprav z različnim poudarkom na različnih področjih. Mislim, da nam je po konkurenčnosti najbližji DEC (Digital Electronic Corporation), predvsem pri majhnih, osebnih (PC) računalnikih. IBM ima precej stroge zahteve, zadržujoče sodelovanje z drugimi firmami.

V bistvu hoče imeti koordinacijo in centralno kontrolo nad vsem, kar se dogaja, in to je precejšnja ovira, morda celo eden glavnih razlogov, da ni več tovrstnega sodelovanja. IBM se je celo povsem umaknil iz nekaterih dežel, ker so le-te hotele povečati svoj delež. Njihova filozofija je namreč taka, da je treba zagotoviti koordinacijo na svetovni ravni in ne prepuščati večinske kontrole neki lokalni avtoriteti.

Slišali smo, da zglede skrbite za osveževanje znanj v vašem računalniškem gigantu. Vsakdo menda 50 dni v letu?

»Številka 50 najbrž ni pritrana. Ne vem, koliko je uradno, vsekakor pa bi si moral vsak strokovnjak letno pridobiti nekaj tednov uradne izobrazbe — tečajev, seminarjev, dopolnjevanja. Sem ni všteto stalno seznanjanje z novim razvojem, zlasti drži to za nas, ki ustvarjamo nove izdelke ali nove izdaje izdelkov v računalništvu. Vsekakor je IBM firma, kjer ne moreš ostati na isti ravni oz. se zadovoljiti z doseženim znanjem. Treba se je kar naprej izpopolnjevati.«

Končno nas zanima, če se nameravate vrniti in kdaj?

»Kot večini rojakov, ki živijo na tujem, je tudi nam to vprašanje pogosto na umu. Do leta 1983 smo imeli resen namen, da se vrnemo in tudi poslej nas domovina še zmeraj privlači. Vendar bi bilo škoda, če bi zdaj pustil razmeroma dober položaj, ki sem si ga ustvaril v IBM-u. Torej se ostajam. Hkrati pa ob slehernem prihodu z žalostjo ugotavljam, da je čedalje več prednosti, ki jih vidim na oni strani; pa ne mislim le na materialni standard, ampak tudi recimo na čistočo okolja.«

Branko ŽUNEC

V teh vročih in soparnih poletnih dneh, ko se osvežujemo na različne načine, se najraje odločamo za obladitev v vodi, pri čemer pa velikokrat ne pomislimo na varnost kopanja. Tudi v Pomurju imamo urejena in neurejena kopališča ter s tem tudi varna in nevarna za kopanje. Med varna kopališča štejemo termalna in druga kopališča v poletnih in zimskih bazenih ter nekaterih jezerih. Med neurejena kopališča pa spadajo razna jezera, reke in gramoznice. Slednjih je v Pomurju veliko in so tudi najbolj nevarna za kopalce.

Večina poletnih kopališč brez obratovalnega dovoljenja

Pred dobrim letom je stopil v veljavo zakon o varnosti na urejenih kopališčih v Sloveniji, ki podrobno ureja obratovanje kopališč ter varovanje kopalcev. Nekatera urejena kopališča obratujejo stalno, vse leto, nekatera pa samo sezonsko, v poletnih mesecih. Z njimi upravljajo organizacije združenega dela ali druge pravne osebe, ki so tudi dolžne spoštovati zakonska določila o varnosti na urejenih kopališčih. Ta morajo imeti tudi dovoljenja za obratovanje, ki jih na predlog sanitarne inšpekcije izda upravni organ občine, v kateri je kopališče. Upravitelji kopališč morajo poskrbeti za potrebno opremo za reševanje in prvo medicinsko pomoč ter zagotoviti strokovno usposobljene reševalce. Po veljavnem zakonu

odstotkov). To pomeni, da so higienske in varnostne razmere na večini kopališč pomanjkljive in da upravitelji kljub temu, da so imeli dovolj časa, niso dovolj resno odpravili pomanjkljivosti in si pridobili obratovalnih dovoljenj. Sanitarna inšpekcija je lani v vseh štirih pomurskih občinah pregledala 10 kopališč in ugotovila, da ima samo eno obratovalno dovoljenje, to je poletno kopališče v Murski Soboti, da samo štiri kopališča izpolnjujejo tehnične in le dve higienske zahteve. Med pomanjkljivostmi so navedli tudi neredno kontrolo kopalne vode, občasno neprimerenost vode za kopanje, nespoštovanje kopališkega reda, pomanjkljivo usposobljenost reševalcev, vodenje evidence in drugo. Zaradi teh ugotovitev je inšpekcijska služba kar sedmim upraviteljem kopališč izdala ureditvene odločbe. Koliko jih je v enem letu uspelo odpraviti pomanjkljivosti, na sanitarni inšpekciji zaradi dopustov nismo uspeli zvedeti. Kot pa smo lahko ugotovili v pogovoru z odgovornimi ljudmi na

JE KOPANJE VARNO?

POLETNA
TEMA

premišljeno podajajo v vodo. Imamo tudi gramoznice, kjer so se table z napisi izgubile v obrasli travi, ali pa izdrti ležijo na zemlji in nikogar ne motijo, da bi jih postavil na pravo mesto. Se huje pa je v tistih gramoznicah, ki so brez vsakih oznak o nevarnosti kopanja, pa

odlični in izkušeni plavalci, pa še ti ne vselej in na vsakem mestu. Previdni pa bi morali kopalci biti tudi v akumulacijskih jezerih, saj večina nima urejenih prostorov za kopanje, vprašljiva pa je tudi kakovost vode za kopanje. Za vsa nekontrolirana kopališča pa velja, da

pališča spadajo gramoznice, ki jih je v Pomurju izredno veliko, večina pa je tudi ostala takšna, kot so jih pustili ob izko-

Moravske toplice so dobro obiskane, saj pride letno tudi do 450 tisoč kopalcev.

Gramoznice so posebno nevarne za kopalce

Poleg urejenih termalnih in drugih kopališč, kjer se največ kopamo ter so bolj ali manj tudi primerne za varno kopanje, pa se v teh vročih in soparnih poletnih dneh mnogi odločajo za osvežitev v neurejenih kopališčih, kjer ni nobene pomoči ob nezgodi. Zato so takšna nekontrolirana kopališča tudi zelo nevarna za utopitve. Med najbolj nevarna neurejena ko-

pališča spadajo gramoznice, ki jih je v Pomurju izredno veliko, večina pa je tudi ostala takšna, kot so jih pustili ob izko-

se v njih ljudje vseeno kopajo. Zanimivo je, da se s temi stvarmi srečujemo vsak dan in kljub nenehnim opozorilom o nevarnosti onesnaženja okolja v sredstvih javnega obveščanja ne storimo ničesar, brezbržni pa so pri tem tudi krajevni in drugi dejavniki, ki bi morali v že kritičnih razmerah ukrepati — bodisi s postavitvijo ograj, napisov ali kako drugače. Veliko več bi pri tem morali storiti tudi inšpekcijske službe in drugi nadzorni organi, ki jih imamo v naši držbi kar precej. Pri tem bi morali biti odločnejši in

ni strokovno usposobljenih ljudi, da bi lahko reševali ob utapljanju ali drugi nezgodi. V Pomurju sicer imamo dve usposobljeni potapljaški ekipi za reševanje na vodi in iz nje, v Gornji Radgoni in Murski Soboti, žal pa na njiju na nekontroliranih kopališčih ni mogoče računati. Ob teh tudi ni telefonov, pa tudi sicer bi bil prihod reševalcev na kraj dogodka prepozno, saj vemo, da je za utopitev potrebno zelo malo časa. Zato bi morali vselej dobro premisliti, ko se odločamo za kopanje na nekontroliranih kopališčih,

Reka Mura zaradi močnega pretoka in onesnaženosti ni primerna za kopanje.

pa morajo upravitelji na kopališčih zagotoviti takšen kopališki red, ki omogoča nemoteno in varno kopanje ter higiensko vzdrževanje objektov, naprav in opreme. Upravitelj ne bi smel dovoliti vstop na kopališče otrokom do sedmega leta starosti brez spremstva staršev ali polnoletne osebe. Če upravitelji ne izpolnjujejo zakonskih določil, so predvidene visoke denarne kazni. Kljub temu pa v večini kopališč ni poskrbljeno za vse potrebno, kar nalagata zakon in pravilnik o varnosti na urejenih kopališčih. To dokazujejo tudi nekateri statistični podatki. V lanskem letu so sanitarni inšpektorji v Sloveniji pregledali izvajanje zakona na 123 kopališčih, ki spadajo med urejena (ali 88 odstotkov vseh kopališč), ter ugotovili, da si je pridobilo obratovalno dovoljenje le 32 upraviteljev kopališč (ali 26

posameznih kopališčih), se stanje bistveno ni izboljšalo, saj večina poletnih kopališč nima obratovalnega dovoljenja. Res je sicer, da gre v nekaterih primerih za pomanjkljivosti, ki bi jih lahko z več dobre volje in pripravljenosti odpravili upravitelji kopališč, nekatere pa so take, da niso samo njihova stvar. Tako denimo hotel Lipa iz Lendave nima obratovalnega dovoljenja za kopališče, ker izvajalci niso dobro opravili svojega dela, in kot kaže, tudi ne morejo ugotoviti, kdo je kriv, da bi odpravil napake. V Radencih nimajo obratovalnega dovoljenja za poletno kopališče zaradi neurejenega lastništva zemljišča. Obratovalnega dovoljenja nima tudi upravitelj ljutomerskega kopališča in še bi lahko naštevali. Res je tudi, da je v večini primerov posredi denar, ki ga ni dovolj, vendar pa bi morali vseeno od-

Vsak bi moral znati plavati

V Sloveniji smo začeli resneje razmišljati o zaščiti človekovih življenj, ki jih izgubljam zaradi utopitev v kopališčih, pred dvajsetimi leti, ko je v naši republiki utonilo 128 ljudi. To je bil drugi najpogostejši vzrok smrti — za prometnimi nesrečami. Da bi znižali utopitve in zmanjševali število neplavalcev, saj so prav neplavalci najbolj izpostavljeni utopitvam, smo pred dvajsetimi leti v Sloveniji začeli z akcijo Naučimo se plavati, ki je sšla tudi v Pomurju. Organiziranih je bilo veliko začetnih in nadaljevalnih plavalnih tečajev, s čimer se je zmanjšalo število neplavalcev. Žal pa je še vedno preveč ljudi, ki ne znajo plavati, zlasti med starejšimi, ki pa se zaradi sramu ali drugih vzrokov neradi odločajo za plavalne tečaje, četudi so ti prilagojeni njihovem prostemu času. V tem poletnem času potekajo plavalni tečaji v soboški, radgonski in ljutomerski občini: organizirajo jih Zveze telesnokulturnih organizacij posameznih občin. Kot so nam povedali v soboški občini, so pripravljeni organizirati plavalne tečaje toliko časa, dokler bodo kandidati. Žal pa tudi letos udeležba na plavalnih tečajih ni taka, kot bi želeli. Zato bo potrebno akcijo Naučimo se plavati nenehno spodbujati, saj lahko samo tako hitreje odpravljamo plavalno nepismenost. Zavedati bi se namreč morali, da plavanje sodi med kulturne vrednote slehernega človeka, ki se tako tudi počuti varnejšega. Zato bi se moral vsakdo naučiti plavati. S sistematičnim učenjem plavanja pa bomo prav gotovo prispevali k zmanjševanju smrti zaradi utopitev.

kopalce vroč v vodo. Gramoznice so še posebno nevarne za vinjene kopalce, saj je znano, da so pri njih zmanjšane fizične in psihične sposobnosti, ne znajo pa tudi presojati svojih zmogljivosti. Zato je lahko vsaka odločitev za plavanje na daljše razdalje nevarna in usodna. Take utopitve smo imeli tudi v Pomurju. Večina gramoznic pa je nevarna za kopalce tudi zaradi onesnaženja in iz higienskih razlogov. V našem življenjskem okolju imamo veliko onesnaženih in celo zastrupljenih voda v gramoznicah, saj najdemo v njih razne predmete in ostanke kemikalij in drugih nevarnih snovi, ki zastrupljajo okolico in so nevarne za življenje. Prav tako najdemo v gramoznicah razne železne predmete, pločevinaste škatle in drugo, kar je zelo nevarno za poškodbe kopalcev. Ob nekaterih gramoznicah sicer imamo table z napisom o nevarnosti kopanja, a jih mnogi kopalci ne upoštevajo in se ne-

Gramoznice so lahko nevarne za kopalce že zaradi različnih globlin in neurejene obale, zlasti še za skakalce.

poseči tudi po kaznovalni politiki, če že drugače ni mogoče reševati te pereče problematike. Ne bi se smeli zadovoljiti z ugotovitvijo, da v Pomurju v zadnjem času ni bilo večjega števila utopitev v gramoznicah (zadnja je bila letos v gramoznici na Ivancih, ki je terjala dve življenji), temveč bi morali ukrepati pravočasno, saj gre za zaščito človeških življenj.

Poleg gramoznic je nevarnost za kopanje tudi v nekaterih rekah in akumulacijskih jezerih, še posebno v Muri, ki je zaradi močnega pretoka pogoltnila že marsikatero človeško življenje. Na kopanje v reki Muri se lahko podajo samo

zlasti če so osamljena in ni v bližini nikogar, ki bi lahko priškočil na pomoč.

Tega poletnega zapisa smo se lotili z namenom, da bi še enkrat javno opozorili kopalce, ki se v teh pasjih dneh podajajo na osvežitve v nevarne vode, na nepremišljena dejanja, zlasti pa tiste, ki so doslej premalo storili za varnost kopanja na neurejenih kopališčih. Če bo to pisanje vendarle koga zganilo in če bomo s tem rešili samo eno človeško življenje pred utopitvijo, potem smo dosegli naš namen.

Feri Maučec
Foto: Nataša Juhnov

Letošnja huda vročina je veliko kopalcev pritegnila tudi na akumulacijska jezera.

GOST IMA RAJŠI DOMAČNOST KOT STERILNOST

Slovenska naravna zdravilišča so povezana v posebno skupnost, ki skrbi za njihovo predstavljanje na tujem trgu. Domači gostje (večkrat pa tudi zaposleni v zdraviliščih) njihovega dela sploh ne poznajo, zato pa večina tujih zve za Slovenijo in naravna zdravilišča prav po zaslugi predstavitve skupnosti na borzah, sejnih in tiskovnih konferencah.

Jan Ciglencečki je že peto leto zaposlen v Skupnosti naravnih zdravilišč Slovenije v Celju kot vodja Marketinga. Prej je bil šest let direktor Ptujskih toplic, prav kmalu (septembra) pa bo spet menjal zaposlitev. Uspešno je namreč opravil vse preskuse in bil imenovan za pomočnika predstavnika Turistične zveze Jugoslavije na Dunaju.

Pred odhodom na službovanje v tujini smo mu zastavili nekaj vprašanj o skupnosti in naravnih zdraviliščih.

Kako si zdravilišče pridobi naziv naravno zdravilišče?

»Mislim, da so to tudi v Sloveniji znane stvari. Prav gotovo mora najprej zaposliti za status zdravilišča, če to še ni. Običajno gre za termalna kopališča ali kraje z mineralnimi vrelci, ki na osnovi določenih kriterijev, ki jih določa Zakon o naravnih zdraviliščih, dobijo status naravnega zdravilišča. Ta čas ima ta status 14 zdravilišč, zanj pa se potegujeta tudi zdravilišče v Zrečah in Medijske toplice.«

Je naravnost najpomembnejši pogoj?

»Prav gotovo, da je na prvem mestu naravni dejavnik: mineralna ali termalna voda, zdravilno podnebje — zrak, ali pa zdravilno blato. Poleg tega mora biti zdravilišče tudi primerno medicinsko opremljeno, imeti svojo terapijo, toliko in toliko medicinskih sester, fizioterapevtov, zdravnika specialista fiziatra ali revmatologa, za notranje organe in podobno.«

Zakaj si želijo pridobiti naziv naravnega zdravilišča, kaj pomeni za njihovo poslovanje?

»V poslovanju takih zdravilišč to prav gotovo pomeni neko večje priznanje doma, predvsem pa v tujini. Avstrijci, Nemci in drugi namreč vedno sprašujejo, če so ta zdravilišča priznana s strani države. Nemci pravijo takim zdraviliščem Kurort, čeprav pomeni to nekaj več — zdravilišče in zdraviliški kraj. Pri nas pa vsa zdravilišča niso hkrati tudi zdraviliški kraji.«

Ali bo mogoče v prihodnosti tudi pri nas uveljavljen ta naziv, boste v večji meri upoštevali tudi urejenost kraja?

»Prav gotovo, to je naša želja že ves čas, to pa predvideva tudi zakon. Zdravilišče bo moralo biti

v zdraviliškem kraju, to bo pogoj, da bo priznано.

Od kdaj deluje Skupnost naravnih zdravilišč Slovenije in kako se financira?

»Deluje že več kot trideset let. Prvotno je bila ustanovljena zveza slovenskih zdravilišč, po desetih letih pa Skupnost naravnih zdravilišč Slovenije. O financiranju se zaenkrat dogovarjamo z vsemi 14 zdravilišči. 40 odstotkov prispevajo vsa zdravilišča v enaki meri, 60 odstotkov pa se zbere glede na število prenočitev.

Jan Ciglencečki, vodja Marketinga pri Skupnosti naravnih zdravilišč Slovenije: »V tujini predstavljamo vseh 14 slovenskih naravnih zdravilišč — bodisi na sejnih ali tiskovnih konferencah, pa na študijska potovanja« povabimo tudi tuje novinarje.

Torej večja zdravilišča plačajo več. Zadnje čase se pojavlja mnenje, da bi določene aktivnosti v tujini omejili in uvedli sistem financiranja z enakim deležem. To je stvar dogovora.«

Ali lahko katero zdravilišče deluje samostojno, ne da bi bilo vključeno v skupnost?

»Prav gotovo. Mislim, da lahko vsako zdravilišče deluje samostojno, še posebej, če ima razvito komercialno in marketinško službo. Vendar je to nesmisel, ker imamo v Sloveniji samo 6 tisoč postelj oziroma 4 tisoč primernih za tujega gosta, zato posamezno zdravilišče ne predstavlja tega kot vsa skupaj. Predstavljamo jih na posebnih stojnicah s podobo slovenskih naravnih zdravilišč, ali pa v okviru sloven-

skega nastopa skupaj s Centrom za ekonomsko in turistično propagando pri GZS.«

Ali se na vsako predstavitev zdravilišč posebej pripravite, kdaj omenjate eno bolj kot druga?

»Prav gotovo je način našega dela tak, da ne postavljamo v ospredje nekaterih zdravilišč. Če pa imajo seveda ta zdravilišča posebno zanimive programe, te tudi predstavimo. Ves čas predstavljati klasične zdraviliške kure in programe ni zanimivo.«

Ali je dobro predstavljati vsa naravna zdravilišča naenkrat, ni med njimi prevelike konkurence?

»Imajo tako različne indikacije, da se to da. Gledal bomo s strani tujega gosta. Na domačem trgu je stvar rahlo drugačna, tu se zdravilišča najbolje sama predstavijo, zato nimamo skupnih predstavitev. V tujini, v krajih, kjer slovenskih zdravilišč ne poznajo, pa gostje pridejo k stojnici in se najprej pozanimajo, če sploh imamo v Sloveniji zdravilišča. Naslednje vprašanje: ali imate mogoče material, kjer so vsa ta zdravilišča predstavljena. Ti ljudje bi si radi objektivno, neobremenjeno pogledali, kaj vse imamo, in se nato odločili, kam. In prav gotovo je naša naloga prav ta, da objektivno predstavimo, kaj ima katero zdravilišče zanimivega, posebnega.«

INTERVJU

Denarja za prospekte, propagandni material je vse manj?

»Ta čas imamo pri skupnosti skupen plakat v več jezikih in katalog z dokaj obširnim uvodom, ki podrobno predstavlja vsa zdravilišča. Poleg tega imamo tudi programe z diapozitivi, saj se v tujini po navadi predstavljamo s temi posnetki na nastopih. Nimamo pa še multivizije, ki je draga zadeva, zato jo želimo dobro pripraviti.«

Informacijski sistem v svetu hitro napreduje, ga uspete dohitevati?

»Moram reči, da tudi tu nismo najhitrejši. Še do danes se nismo uspeli opremiti z računalniki, mislim, da nam bo v enem letu uspelo. Zbiramo namreč podatke o vseh slovenskih zdraviliščih. Če želimo predstaviti dejansko stanje, trende ipd., moramo imeti dnevne podatke.«

Je termalna voda za prodajo na tujem trgu res najpomembnejša? Glede na podatke o zasedenosti pomurskih zdravilišč to drži.

»Termalna voda je prav gotovo zelo privlačna. Nasploh se na tujem trgu dosti lažje prodajajo zdravilišča, ki imajo termalno vodo, kot tista, ki imajo mineral-

no. To je seveda zelo poenostavljeno. Rogaska ima kljub temu velik odstotek tujih gostov. Tu gre seveda za specifične indikacije, za bolezni prebavil, medtem ko si srčnih obolenj ne zdravijo radi v tujini.«

So te vaše ugotovitve vzrok, da so začeli iskati nove vrelce tople vode?

»Prav gotovo so prav takšne ugotovitve pripeljale do tega, da je v Radencih že najdena topla voda. To pomeni v poznejšem obdobju dobro kombinacijo indikacij: zdravljenje srčnih bolezni in ožilja ter revmatičnih obolenj. To je na tujem trgu zelo zanimivo. Dokaz so majhne Šmarješke toplice, ki pa jih v primerjavi z drugimi zelo dobro prodajamo na tujem trgu. Največ gostov sprašuje prav po tej kombinaciji zdravljenja ožilja in revmatizma.«

Ali ne bo prevelike konkurence med zdravilišči?

»Mislim, da ne, kajti naša zdravilišča imajo še vedno relativno majhno število postelj, tuji trg pa je velik. Vprašanje je le, kako močni bomo v propagandi in kakšne bodo naše storitve v zdraviliščih.«

Tudi v Pomurju se v zadnjem času veliko gradi, verjetno pa ne smejo pozabiti na naravno okolje, zelenje?

»Kolikor poznam načrte kolegov v Moravskih Toplicah, Radencih in tudi v Lendavi, vem, da so načrtovali tudi spremenljive dejavnosti. Prav gotovo je največja naložba ta čas hotel A kategorije v Moravskih Toplicah, s katerim se bo po mojem mnenju izboljšala sestava gostov. Takšen hotel pa potrebuje tudi primeren servis, kadre. V takem kraju morajo biti tudi primerne trgovine, igrišča za tenis in drugo.«

Kulturno življenje v zdraviliških krajih, animacija... Je to pri prodaji na tujem trgu pomembno, ali pa iščejo tuji turisti le najustreznejše indikacije?

»Ta dejavnik, za katerega ste vprašali, je gotovo eden najpomembnejših. Gost se želi v takih zdraviliščih počutiti domače, kakovost storitev je zelo pomembna. Postrežba, prijaznost že v recepciji, da gostje zvedo vse, kar želijo, in se prijetno počutijo. Okolica mora biti temu primerno urejena. Zdravilišča, ki so znala ta del ponudbe popestriti in spraviti na kulturno raven — tudi z raznimi prireditvami, ki niso enkrat tedensko, ampak vsak dan, animatorji pa znajo ustvariti prijetno vzdušje — imajo temu primeren uspeh na domačem in tujem trgu.«

Bernarda B. Peček

SOBOŠKI SINDIKAT

V SREDIŠČU DOGAJANJA

Kljub dopustniškemu času aktivnost soboških sindikatov ne jenjuje. Tako so se aktivno vključili v razprave o dopolnilih k slovenski ustavi, o zakonu o delovnih razmerjih, ponekod hitijo s pripravo statuten podjetij, drugod pa preučujejo določila nove sindikalne liste. V njej je določen najnižji osebni dohodek, ki znaša 3 milijone 110 tisoč dinarjev, in zamenjen, ki je 2 milijona 400 tisoč dinarjev. V tej zvezi so se vodstva osnovnih sindikalnih organizacij tesneje povezala s strokovnimi službami v organizacijah združenega dela, ki sproti spremljajo gibanja osebnih dohodkov v gospodarstvu in družbenih dejavnostih.

Za zdaj so dokaj zadovoljni tudi z odzivom na podpisovanje temeljnih listine Slovenije 1989, saj so dobili podatke iz 68 osnovnih organizacij Zveze sindikatov v soboški občini, kjer so doslej zbrali blizu 4 tisoč podpisov delavcev. Ker doslej še ni končana akcija podpisovanja v največji delovni organizaciji Tovarni oblačil in perila Mura, zaradi kolektivnega dopusta so jo začeli pozneje, računajo, da bodo rezultati še ugodnejši.

V soboških sindikatih te dni razpravljajo tudi o vsebinskem predlogu določil o opredelitvi sindikata v statutu podjetja. V začetku julija je namreč izšel zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o podjetjih, ki določa, da je potrebno samoupravne akte uskladiti z novim zakonom do 31. decembra letos. Ker časa očitno ni na pretek, obstaja boja-

zen, da se bodo pojavile določene pomanjkljivosti pri urejanju položaja sindikata v statutih podjetij. Zato so izvršne odbore osnovnih sindikalnih organizacij pozvali k večji aktivnosti na tem področju. Podobno velja za zakon o delovnih razmerjih, kjer je javna razprava podaljšana do 1. septembra, zakon pa naj bi sprejeli v drugi polovici septembra.

Vodstvo soboškega sindikata pa je tudi pobudnik akcije za zbiranje prostovoljnih in drugih prispevkov za odpravljanje posledic neurja v severovzhodni Sloveniji, med drugim tudi v Pomurju. Prostovoljne prispevke je možno nakazati na poseben žiroračun Rdečega križa Slovenije: 50101-678-51579 (s pripisom: Za prizadete ob neurju v severovzhodni Sloveniji).

Milan Jerše

Ob 30-letnici

gostilne DOMINKO v Odrancih

vabljeni na velike zabavne prireditve:

- v soboto, 12. avgusta, vas bo razveseljevala skupina Čudežna polja,
- v nedeljo, 13. avgusta, pa ansambel Monitor.

Žrebanje vstopnic, nagrade: kopanje za dve osebi v Moravskih Toplicah, Radencih in Termah v Lendavi.

Osnovna šola Branko Bernot-Aljaž, 69242 Križevci pri Ljutomeru

razpisuje prosta dela in naloge

- predmetnega učitelja matematike za nedoločen čas s polnim delovnim časom in
- predmetnega učitelja likovne vzgoje za določen čas s polovičnim delovnim časom.

Prijave pošljite na naslov šole. Rok prijave 8 dni od objave razpisa. Pričetek dela obeh delavcev bo 1. 9. 1989.

O ustavnih dopolnilih še do jeseni

Prejšnji teden je republiška skupščina sprejela delovno besedilo predloga dopolnil k ustavi SR Slovenije, v katerem je upoštevana večina pripomb iz javne razprave. V besedilu je tudi prevzeto vse obče znano iz sveta in uveljavljeni izrazi, jezik pa je razumljivejši, čeprav so posamezne določbe splošnejše, kar omogoča večjo svobodo delovanja in sproža pobudo. Predlog sicer vsebuje kar 78 ustavnih dopolnil, na novo pa jih je vključenih 21 z vsebino, ki v osnutku ustavnih dopolnil sploh ni bila obravnavana. Prav v njih pa so ustavne rešitve za vsa bistvena vprašanja. Ob razumljivejšem besedilu za prebiranje pa so upoštevana tudi načela skladnosti k dopolnitvam zvezne ustave, s čimer ni v nasprotju z njenimi osnovnimi usmeritvami.

Pri tem pa je treba vendarle posebej omeniti, da so v slovenski ustavi še bolj poudarjena bistvena vprašanja našega nadaljnjega razvoja, povezana s samostojnostjo, gospodarsko in politično suverenostjo slovenskega naroda, za kar se ves čas zavzemamo. Zdajšnja ustavna dopolnila se namreč zelo nagibajo k celostni ustavni reformi, ki naj prispeva k hitrejšemu odpravljanju težav v večnacionalni jugoslovanski skupnosti in iskanju najboljših rešitev za izhod iz politične in gospodarske krize. Delovno besedilo predloga dopolnil k ustavi SR Slovenije jasno dokazuje, da je možno tudi v zapletenih razmerah poiskati skupna izhodišča, ki nas združujejo, ne ločujejo. Vedeti je treba, da novo besedilo izhaja iz enakopravnosti vseh oblik lastnine, svobode političnega in sindikalnega organiziranja, enakopravnosti vseh političnih organizacij in gibanj, svobodnih, neposrednih, sploš-

nih in tajnih volitev. V sistemu volitev je sprejeto načelo, da so volitve za vse zore skupščin občin in za skupščino SR Slovenije splošne, neposredne in tajne, po volilnih enotah, z odprtimi kandidatskimi listami. Le pri volitvah v družbenopolitični zbor sestavlja listo kandidatov pristojni organ Socialistične zveze, vendar prav tako na podlagi potrebne podpore občanov, v skladu z zakonom.

Dogovorjeno je, da bi do 7. septembra v občinah predlagali morebitne spremembe in dopol-

nitve, ki jih bo upoštevala ustavna komisija, ki mora do 15. septembra določiti predlog prečiščene dopolnil, kajti že 27. septembra naj bi ga sprejemala republiška skupščina. Za zdaj je ostalo edino nerešeno vprašanje o pristojnosti in sestavi zborov skupščin družbenopolitičnih skupnosti. Tako bo do sredine septembra odprto vprašanje, ali bo imel zbor združenega dela manj članov in manj pristojnosti, ali se bo zbor občin oziroma krajevnih skupnosti spremenil v splošni pristojni zbor z več delegati in ali

bo imel družbenopolitični zbor manj pristojnosti.

Seveda bi bila utvara, če bi se danje besedilo označevali za popolnoma sodobno zastavo ustave, kakršno si že dolgo želimo. V njem pa je vendarle marsikaj naprednega, kar bo treba še dopolnjevati, pri čemer nas dosedanjí dosežki spodbujajo, da v prihodnje ne smemo na tem pomembnem področju nikakor ostati na pol poti.

Milan Jerše

ZAKAJ GORNJO RADGONO ZALIVA?

Vsak občan Gornje Radgone ve, da si mora po malo večjem nalivu obuti gumijaste škornje in se šele nato odpraviti v mesto. Ob takih primerih je namreč Gornja Radgona pod vodo. Pa ne, da bi se vsakič utrgal oblak prav nad mestom! Vzrok vseh težav je dotrajana kanalizacija. Nekateri deli so stari že petdeset let, drugi pa so nastajali brez kakršnih koli načrtov, tako pač, kakor se je širilo mesto. Zato je gornjeradgonska kanalizacija brez osrednjih vodov in prav to pomeni danes »ozko grlo«.

»Najbolj kritično je ob Partizanski ulici od križišča pri cerkvi do križišča pri avtobusni postaji. Tu bo potreben nov kolektor, ki bo zbiral vso vodo,

tudi tisto, ki priteče s hriba,« je dejal predsednik Komiteja za urejanje prostora in varstvo okolja pri Skupščini občine Gornja Radgona Franc Štraki. »O tem imamo sedaj že študijo oziroma posnetek stanja. Naloge smo se namreč lotili tako, da smo najprej naročili natančno analizo stanja. Do konca leta bomo imeli študijo za vse mesto, za najbolj kritične dele pa že sedaj načrtujemo obnovo.«

Prva naloga, ki si jo je občinsko vodstvo zadalo v zvezi z reševanjem problema kanalizacije, je opravljena. Poskrbeli so za redno čiščenje, vzdrževanje in ob večjem nalivu prečrpavanje vode. Tako preprečijo najhujše. Toda to je le začasna re-

šitev, precej večji zalogaj pa je obnova in širitev kanalizacije na Partizanski ulici, saj poteka tik pod magistralno cesto, ki je glavna prometna povezava med Mariborom in Lendavo.

Obnova bo možna le takrat, ko bodo s sredstvi republiške cestne skupnosti obnavljali magistralno cesto, kdaj bo to (ali res prihodnje leto?), pa se še ne ve. Za načrte so zaprosili Komunio Projekt iz Maribora, jeseni pa se bodo odločili za najprimernejšega izvajalca, ki bo prevzel obnovo kanalizacije od križišča pri avtobusni postaji do železniške postaje. Že obnova tega dela bo za izboljšanje kanalizacije velikega pomena.

Bernarda B. Peček

IZ SOZDOVSKEGA PROJEKTA
O ZDRAVI HRANI

Naj ponovimo: »Podprojekt Zdrava hrana je del širše zastavljenega projekta Goričko. Toda če hoče Pomurje v celoti izkoristiti naravne danosti mora zgraditi še majhne predelovalne obrate v živilstvu, organizirati celovitejšo ponudbo v turizmu in drugače urediti (prilagoditi) trgovino. To pa je že tema, ki presega raven sozda in je potreben širši dogovor v regiji. Tako bi mogli — in bomo to zavestno spoznali — docela plasirati naše izdelke in storitve pod eno samo oznako, kot to že počenja severna pokrajina Italije Friulli.«

Mali prototipni obrat za predelavo mesa, mleka, sadja in žit

V zadnjem, tretjem povzetku gradiva o projektu sozda ABC Pomurka o zdravi hrani nadaljujemo z naševanjem ključnih nalog. Ostali smo pri »ustanovitvi zadrage pridelovalcev zdrave hrane, ki bi sčasoma prešla na lastno financiranje.« Sledi: »Načrtno pridobivanje in posredovanje znanj in informacij za pridelovanje zdrave hrane po posebnem programu. Ogled podobne pridelave v tu-

jini in doma z vključevanjem strokovnjakov, ki že imajo določena znanja. Opredeliti način sofinanciranja pridelave zdrave hrane in urediti pravne odnose med pridelovalci in prodajalci.«

S projektom naj bi krenili čimprej in postopno; sprva s pridelavo in prodajo domače hrane. Sčasoma naj bi v Murški Soboti zrasla trgovina za prodajo domače hrane, hkrati pa bi razpredli (organizirali) prodajno mrežo: tržnice, trgovine-delikatese, naročena proizvodnja za znanega kupca in podobno. Izpeljati kaže naloge iz posebnega projekta strokovnjakov ZVZ (Živilnorojsko-veterinarskega zavoda), namreč Modelna kmetija za tretje ti-sočletje. Spoznanja oz. ugotovitve iz njega bo treba preveriti, objaviti in priporočiti kmetom. Ob tem bo nujno potrebno opredeliti marketinške dejavnosti: blagovna znamka, obveščanje kupcev, EPP, tržna analiza, embalaža.

Med pomembnejšimi ključnimi nalogami sta gotovo (še) tile: »Ugotoviti ustreznost po-

krajinskih ustanov za kontrolo onesnaženosti hrane, zemlje, vode. Izdelati predlog dopolnitve opreme in izpeljati vse potrebno za verifikacijo ustanove in strokovnjakov za analize.« In še: »Izdelati idejne projekte s približno oceno stroškov in zmogljivosti za gradnjo po enega malega prototipnega obrata za predelavo mesa, mleka, sadja in žit. Gradnjo naj financirajo zasebniki, sofinancirajo pa podjetja sozda — odvisno pač od podjetniškega interesa.«

V pričakovanju mnenja republikancev in Evrope '92

Avtorji gradiva v sklepnem delu poudarjajo: »Ko bo izdelan projekt Goričko s podprojektom Zdrava hrana, bo potrebno sklicati sestanek z nosilci razvoja turizma in trgovine v pokrajini ter ugotoviti možnosti za sodelovanje. Dognati je treba možnosti in pogoje za prodajo zdrave hrane in izdelkov iz zdrave hrane na zunanjih tržiščih, predvsem z upoštevanjem pogojev Evrope '92. Poskrbeti moramo za organizirano sodelovanje skupine strokovnjakov, ki se bodo ukvarjali

s posebnostmi razvoja pridelave zdrave hrane.« Za tem podčrtujejo:

»Vse predloge verficirati na ustreznih republiških komitejih (za kmetijstvo, tržišče) ter inšpekcijskih službah občine in republike, še prej pa seveda na KPO sozda.«

Uvid v RR (razvojno-raziskovalni) projekt sestavljene organizacije ABC Pomurka, ki naj bi ga izpeljala skupina ciljno izbranih, projektom organiziranih in — kot sami zatrjujejo — neodvisnih sozdojskih strokovnjakov naj sklenemo s končnim predlogom: »O idejnem projektu Zdrava hrana se moramo opredeliti v sozdu, ga dopolniti in določiti nosilce nalog. Če bomo ugotovili, da to ni naloga sozda, je treba sprejeti sklep o tem, kdo v sozdu ali zunaj njega naj izdela projekt Zdrava hrana.« Mi bi dodali, da bi se moglo na osnovi predloženega (objavljenega) gradiva sprožiti širše razpravljanje in ne bi ostalo zgolj pri besedah.

Povzel: B. Ž.

GORIČKO KOT FRIULLI?

Strokovnjaki svetujejo

Skladiščenje žit in žitni škodljivci v skladišču

Danes povzročajo skladiščni škodljivci kmetu dosti večje preglavice kot nekoč. Vzrok je predvsem v tem, da iz leta v leto ostajajo stara žita v skladiščih, in drugič: direktno skladiščenje zrnja, ki pride iz kombajna, je slabo očiščeno, pretoplo in pogosto tudi prevlažno. Poleg tega je bil pri modernizaciji kmetij dan najmanjši poudarek prav gradnji primernih žitnih skladišč. In tako se kar naprej skladiščimo zrnje na podstrešjih, v zatobljih kletih, kaščah, vrečah ali lesenih skrinjah. Kolikor bolj provizorično je skladišče, toliko več skrbi je treba nameniti pripravi za prevzem žita.

Če se hočemo proti skladiščnim škodljivcem uspešno boriti, moramo dobro poznati njihov razvoj, življenjske zahteve in navede. Največ škode lahko naredita na uskladiščenih žitih črni žitni žužek in pa njemu zelo podoben rižev žužek; torej »žički«. Samička leže jajčeca v zrno, v katerem poteka ves razvoj do odrasle živali. V tem času se razvijajoči se žužek hrani z vsebino zrna in ko zleze iz zrna, ostane za njim samo ovojnica zrna. Pri močni okužbi se lahko zgodi, da od pšenice ostanejo samo otrobi. Žužek napada vse vrste žit, tudi koruzo. Ne razmnožuje se pri temperaturah pod +10 °C, zelo hitro pa pri temperaturah prek 20 °C. Tako nam ne more narediti večje škode, če je skladiščeno zrnje očiščeno, z vlago nižjo od 13 % in hladnejše od +10 °C. Žužek ne prenaša prepaha in nima rad zrnja, ki ga večkrat premetavamo. Pred skladiščenjem zrnja v kakršnekoli skrinje ali večje škatle ga je priporočljivo razgrniti na čisti podlagi in večkrat premešati ali prelopati, zlasti v jutranjem hladu in ga šele nato uskladiščiti v čiste in zdrave posode.

Nekoliko manj nevarni od žužka so mokaži, večje in molji. Odrasli hroščki in metuljčki naredijo še najmanjšo škodo, zato pa toliko več njihove ličinke, ki se sicer hranijo z moko, prahom, zlomljenimi zrni, včasih pa obgrizejo tudi cela zrna. Zrnje onesnažujejo s svojimi iztrebki in ga prekrivajo s »pajčevino«. Ti škodljivci so tudi bolj občutljivi na nizke temperature, ne marajo pa prepaha. Zanje veljajo enaki ukrepi kot za zatiranje žužkov.

Prostor, v katerem želimo uskladiščiti žita, je treba pred uporabo predvsem dobro očistiti, prezračiti in presušiti. Vse ostanke žit je treba iz prostora odstraniti, če niso preveč okuženi, jih lahko zmeljemo ali skuhamo in pokrmimo, v nasprotnem pa jih je treba sežgati. Če je bil prostor oziroma zrnje v njem okuženo, moramo prostor razkužiti z insekticidi; pa tudi sicer je dobro vsaj enkrat na leto skladišče za žita preventivno razkužiti. Prostor je treba, kolikor se da, zapreti in temeljito poškropiti. Vzemimo toliko vode, da bomo vse površine dobro navlažili, ne sme pa po stenah curkati, ker na ta način znižujemo koncentracijo preparata. Posebno dobro je treba prepočiti reže v podu, ki predstavljajo idealno skrišvališče za škodljivce. Po škropljenju naj ostane prostor nekaj dni zaprt, čim nižja temperatura je, tem dlje časa. Potem ga je treba odpreti, narediti prepah, ga dobro prezračiti in osušiti. Pogosto si škodljivce zanesemo v skladišče z okuženimi vrečami. Vreče morajo biti čiste in neokužene. Če pa na njih opazimo skladiščne škodljivce, jih je treba razkužiti. Če jih prekuhamo ali drugače izpostavimo vsaj uro temperaturi preko 80 °C, bomo uničili vse škodljivce.

Za kemično razkuževanje praznih skladišč lahko uporabimo actellin 50, ki je za človeka najmanj strupen. Deluje hitro, vendar krajši čas. Bolj učinkovit je baygon, najbolj zanesljiv pa nuvan. Pri uporabi kemičnih sredstev je treba dosledno in strogo upoštevati vsa navodila izdelovalca: glede koncentracije, količine, karence, varnostnih ukrepov in drugega. Ne pozabimo, da delamo s strupi v zaprtim prostoru, kjer toliko laže pride do zastrupitev! Zastrupljeni prostor mora biti pod ključem!

Kolikor vestneje smo pripravili skladišče in zrnje, ki ga želimo skladiščiti, toliko manj problemov lahko pričakujemo. Uskladiščeno zrnje je treba vsekakor večkrat pregledati, prostor pa občasno prezračiti in ohladiti. Ko temperatura v zrnju pade, je žužkovost težje opaziti, zato je treba prgišče zrnja odnesti na toplot, kjer se kmalu pojavijo živalice, če je okuženo. Napad moljev zlahka opazimo, če prižemo v skladišču luč. Manjšo okužbo z žužki lahko zadržujemo s tem, da zrnje premetavamo in prečistimo. Močnejši okužbi smo kos le s plinjenjem, ki ga izvajajo specializirane službe, vendar je postopek zelo drag. Pogosto pa nam ne preostane drugega, kot da zrnje zmeljemo in pokrmimo. V mleti masi se žužek ne more razvijati, ker pač potrebuje zrno.

inž. Aladar Čahuk

CENE ŽIVINE NE DOHAJAJO INFLACIJE

Kot poroča Tanjug, se zaradi vse hitrejšega galopa cen denar ne šteje več, ampak se na veliko »premetava z lopato«. Zavod za tiskanje denarja dela 24 ur na dan, pa mu kljub temu ne uspe potešiti lakote za vse manj vrednimi »papirji«. Tudi v slovenskih bankah ni dovolj gotovine, prodajalci na bencinskih črpalkah pa so zatpani z denarjem, ki ga kot blago, ki zavzame veliko prostora, enostavno dajejo v kartonaste škatle. Medtem ko zaposleni v gospodarskih podjetjih na veliko odhajajo na kolektivne dopuste, zaposleni v Zavodu za tiskanje denarja ostajajo pri svojih »štanc-mašinah« in do nadaljnjega ne smejo na letni dopust. Zvezni izvršni svet napoveduje, da se bo letošnja inflacija zaustavila pri približno 800 odstotkih, izračuni institutov pa so

veliko bolj neugodni in predvidevajo vstop v štiristevilčno inflacijo.

Cenam resnično ni moč slediti, saj nenehno rastejo, človek pa ob tem izgublja predstavo o realnosti. Tudi razkorak med cenami kmetijskih izdelkov in cenami reprodukcijskega materiala se nenehno povečuje, saj je za avgust napovedana ponovna občutna podražitev mineralnih gnojil, o cenah zaščitnih sredstev pa tako ali tako ne kaže izgubljati besed.

V soboški Mesni industriji skušajo sicer sproti usklajevati odkupne cene živine, vendar rejci pravijo, da le-te ne sledijo rasti stroškov prireje. Kot smo zvedeli v Mesni industriji, veljajo od začetka tedna nove odkupne cene živine, ki so višje od dosedanjih. Kilogram tople polovice

mladega pitega goveda A vrste, ki ga koljejo za posebne namene, velja zdaj 54.000 dinarjev (živa teža 32.400 dinarjev), mlado pitano govedo ekstra kakovosti je po 50.000 dinarjev (živa teža 30.000 dinarjev), prve kakovosti po 46.000 dinarjev (živa teža 27.000 dinarjev), druge kakovosti po 40.000 dinarjev (živa teža 22.000 dinarjev) in izven kakovosti po 34.000 dinarjev (živa teža 18.000 dinarjev). Drajše so tudi krave, saj je kilogram tople polovice tistih iz prvega kakovostnega razreda po 40.000 dinarjev (živa teža 22.000 dinarjev), iz drugega kakovostnega razreda po

35.000 dinarjev (živa teža 18.000 dinarjev) in izven razreda po 30.000 dinarjev (živa teža 15.000 dinarjev). Teleta, nesposobna za nadaljnjo rejo, odkupujejo v Mesni industriji po 40.000 dinarjev kilogram žive teže, prašiče do teže 150 kilogramov po 28.000 dinarjev in težje po 27.000 dinarjev kilogram žive teže. V Mesni industriji so nam tudi povedali, da je trenutno razlika med izvozno kakovostjo in ostalimi kategorijami sicer nekoliko manjša, vendar že v prihodnjem tednu načrtujejo občuten dvig cen govedu, ki je namenjeno za izvoz.

L. Kovač

Kmečki problemi drugod!

V okviru krajevne skupnosti Martjanci smo 29. in 30. junija ter 1. julija 1989 v organizaciji Socialistične in Kmečke zveze organizirali strokovno in vsestransko poučno ekskurzijo po sosednji LR Madžarski. V madžarskem mestecu Soli smo verjetno prvič po letu 1941 nalezeli na dobro organizirane demonstracije kmetijskih pridelovalcev proti politiki madžarske vlade, ki jo izvaja v kmetijstvu. Zaradi zanimivosti problema ter njegove sorodnosti z našimi kmečskimi težavami navajam vsebino letaka, ki so ga delili ob tej priložnosti, ko so bile za določen čas s kombajni in drugimi kmetijskimi stroji zaprte vse večje prometnice.

Letak se v smiselnem prevodu glasi:

ZAKAJ DEMONSTRIRAMO?

Peter-Pavlov dan tradicionalno pomeni začetek žetve. Toda na današnji dan so kmetijski stroji pridelovalnih zadrug in državnih gospodarstev odpeljali namesto na polje zrele pšenice na državne ceste, da opozorijo javno mnenje na težaven položaj, v katerega je zašlo kmetijsko gospodarstvo. Zavedamo se, da z našo demonstracijo povzročamo mnoge neprijetnosti. Bili smo se prisiljeni odločiti za ta skrajni korak in upamo, da se bomo srečali z razumevanjem. Naše prepričanje je, da služimo ne samo kmetstvu, ampak interesom vse države, svoje zahteve izražamo s to današnjo demonstracijo.

Zahtevamo primernejše odkupne cene žitnega zrnja, nočemo pa dražjega kruha. Pidelovalci nimajo koristi od dreveč dražjivi živil. Plačilo, ki ga dobi kmetstvo za svoje pridelke, ne zadošča za pridelovalne stroške, pa tudi za golo preživetje ni dovolj. Ni odvisno od nas, da iz odkupljene pšenice, za katero dobimo 4 forinte, pečemo kruh, ki v trgovini stane štirikrat več.

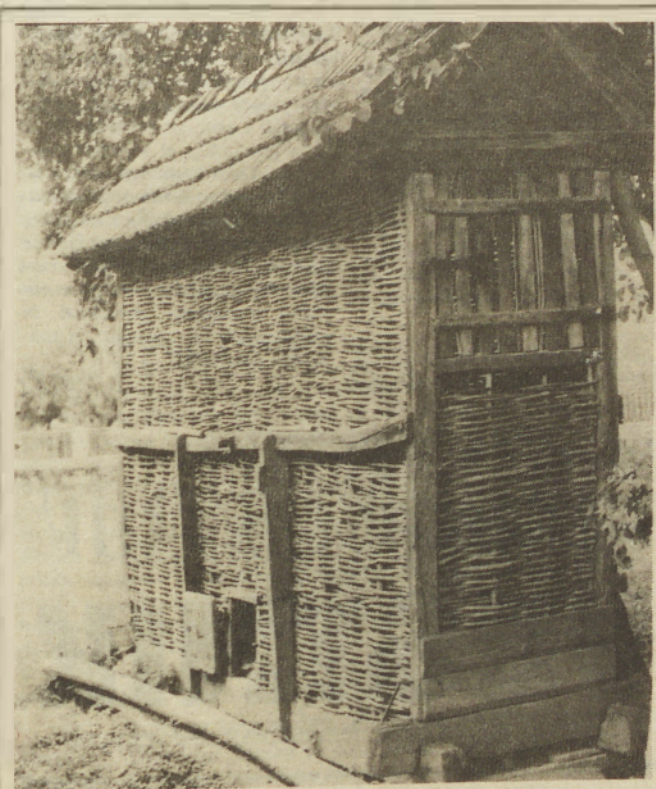
Naš kruh je tudi državni kruh. Preskrba z živili ne more biti le skrb pridelovalcev. Kmetijstvo in kmetstvo nima več rezerv: že sedaj je država sposobna zagotoviti preskrbo in zavarovati lastne koristi na račun hitrega zmanjševanja dohodkov prebivalstva. Tega ni mogoče vzdržati! Ne prosimo podpore in daril, ampak primerne pogoje za pridelovanje, primerno preživetje in zagotovitev oskrbe države ob primernih cenah.

Ne želimo demonstrirati, temveč želimo žeti, vendar demonstrirati moramo, da bomo v prihodnje lahko tudi želi. (Konec vsebine letaka, ki ga prilagamo).

Pripisi avtorja:

1. Prevod je smiselni, opravil ga ni strokovnjak za madžarski jezik, zato se za pomanjkljivosti opravičujem.
2. Zgled je zanimiv, ker je blizu našim težavam. Slovenska kmečka zveza naj analizira svojo dejavnost na enakem področju.
3. Zelo je zanimivo, da složno demonstrirata zadrugi in državni sektor. (Zasebni sektor lahko zanemarimo, saj predstavlja le 1 % obdelovalne zemlje LR Madžarske). Po nedavnem radijskem pogovoru, ki ga je vodil na soboškem radiu novinar Kovač z najodgovornejšimi predstavniki KG Rakičan, si takega složnega nastopa med družbenim in zadrugnim sektorjem žal ne moremo predstavljati.

Stefan Horvat, ing. agr.

V njem sta v vejevu prepletena mojstrovina spretnosti in čar krajine ob Muri. Mehkoba trdega kmečkega življenja, zajeto v tem koruznjaku, je danes zamenjala trdota betonskih gradenj v želji: ustvariti si lagodno življenje — a samo na videz.

Kdor ga želi videti v naravi, naj se ustavi na Gornji Bistrici pri hiši s številko 53, kjer stari koruznjak čaka na svoje usodo. Ga bo podrl človek? Se bo zrušil sam? Ali pa ga bomo morda obvarovali kot spomin na spretno roko naših vaških mojstrov? Bomo z njim ravno kot spomin na spretno roko naših vaških mojstrov? Bomo z njim ravno, nali podobno, kot smo to storili s kmečskimi, s slamo kritimi hišami, ki jih je čedalje manj?

Ali pa bomo morda le obvarovali nekaj naših pomurskih posebnosti?

Stanka Dešnik

ODGOVOR NA PISANJE ERNESTA ANDREČA

Ceprav mi tokrat ni bilo do pisanja, sem se na pobudo kmetov vendarle odločil, da v nekaj stavkih dodam svoje in njihovo mnenje k zgoraj omenjenemu pisanju in avtorju.

Prvi odstavek njegovega pisanja je čista kopija preživelih in že smešnih besedičenj, kakršne so v preteklosti uporabljali naši odgovorni (planerji naše stvarnosti) pri dokazovanju pravilnosti »jugo« družbenopolitične in gospodarske usmeritve, ki širokogrudno podpira in spodbuja tudi kmetijstvo in kmeta z vsemi mogočimi ugodnostmi, posojili, regresi, premijami. In kakšna bi bila pokrajina ob Muri brez obeh pomurskih mlekar, se sprašuje Andreč.

Vsi vemo, da je bilo v naši vojni preteklosti dobrega in sla-

bega; daleč od tega, da bi dobro in koristno človek namenoma tajil in pozabljal, slabo pa izpostavljaj zaradi določenih namenov. Vendar pa naše razmere zahtevajo takojšnjo odpravo ponavljajočih se napak, ki nekaterim ustrezajo, dobro in uspešno pa mora ostati! Vsi to trdimo, in tudi mlečni bojkot je bil naraven in organiziran v tej smeri.

Navedenih občutnejših spodbud niso bili deležni vsi naši kmetje. Manjšina, ki je to srečo imela, pa je in še kar naprej obilno vrača družbi s preizkušnimi odkupnimi cenami kmetijskih pridelkov. Po tej poti je samo iz naše (soboške) občine oteklo toliko denarja, da bi lahko z njim modernizirali celotno cestno omrežje, zgradili telefonijo in odprli marsikakšno prepotrebno

novi delovno mesto v občini. Prav zaradi teh krivic smo na slovenskem razvitosnem repu. Na nekaj tisoč sicer premajhnih kmetij (ne po lastni krivdi!), ki se borijo za goli obstoj, njihov stanovski tovariš Andreč iz Sodišnice v svojem pisanju pozablja, ko se spravlja nad Slovensko kmečko zvezo in njene vodje.

V nadaljevanju želi kmet Andreč osebno obračunavati s posamezniki; v tem primeru šestkrat omenja tovariša Horvata. Tako vse skupaj poveže s kritiziranjem in nezaupanjem v — po njegovem — samoimenovane vodje in velike kmetove zaščitnike (torej predstavnike Slovenske kmečke zveze), ki se pač na ta način želijo dvigniti na političnem področju, saj dati nam ta-

(VESTNIK, ŠTEV. 27, 13. junij 1989)

ko ali tako ničesar ne morejo, le štrajkati in protestirati nas bodo učili — pravi. Pa še, da to že potrjujejo, z manipuliranjem množic ob nedavnem bojkotu mleka, ki ga ne bi bilo treba.

Ob meni nerazumljivi prizadevosti in sočustvovanju z mlekar-nama in s stresanjem nezaupanja v Slovensko kmečko zvezo in njene vodje, javno v časopisu, sem dobil vtis, da si tudi kmet Andreč iz Sodišnice nabira privilegijske točke, ki so mu potrebne, da bi se prav on — ker mi »samoimenovani« kmečki vodje nimamo priložnosti — »dvignil« na nekem področju. Poznamo resnico, da po sebi človek druge ocenjuje...

Anton Kous, predsednik podružnice Slovenske kmečke zveze Murska Sobota

ČAKAŠ ENO, PRIDE DRUGO

Iz zgodovine vemo, da so se razmere po sleherni uspehi stavki vsaj delno izboljšale v korist stavkajočih. Za razmere, ki so nastale po uspehi prvi kmečki mlečni stavki ali bojkotu, kot temu lepše rečemo, pa tega ne moremo trditi, ker je v naši družbi že tako, da mora biti nasprotno zdravi pameti in logiki.

Navajam le nekaj dejstev, ki gorjijo trditve gotovo potrjujejo. Slovenski kmetje so v svoji prvi stavki opozorili predvsem na (poleg nerazumljive kmečke politike) posredovalce, ki nastopijo med proizvajalno in porabo. Opozorili so na nerazumljivo predrago predelavo mleka. Vsi se že kar imenujejo »proizvajalci«, čeprav bi bilo bolj primerno »distributerji«. Pri zadnjem izplačilu za junij sem prejel za svoje mleko s 3,6% tolsče 2.502 din. V trgovini stane mleko s 3,2% tolsče 9.350 din. To je prav gotovo podatek, ki odzvanja delovnemu človeku še zadnje iskrico upanja in se v njem porodi vprašanje: »Ti delavec in jaz kmet, kako dolgo bova še prenašala breme, ki nama ga nalaga jugoslovansko socialistično gospodarjenje?« Na moje vprašanje TMP M. Sobota, od kod takšna cena za moje žulje, so me potola-

žili, da je bilo moje mleko v tem mesecu v higienskem pogledu oporečno in sem zato kaznovan z 10% vrednosti cene. Ko me miličnik na cesti kaznuje, je na listku napisan člen zakona, po katerem me je kaznoval; v mojem primeru pa nikjer ni videti koliko in zakaj, pa tudi pogodbo sem ponovno prebral in ta prav tako ne predvideva višine tovrstne kazni. Takih nesrečnih kaznjencev je bilo v tem mesecu veliko, kar je določena potrditev prepričanja, ki vlada med kmeti.

TMP si na vse moči prizadeva prepričati proizvajalce, da so izkoristili vse notranje rezerve in da delajo v svoji tovarni zavestno in racionalno, ravno tako kot kmet v svojem hlevu. Poznavalci razmer nismo enakega mnenja in to dovolj zgovorno potrjujejo številke, ko mora potrošnik plačati 3-in večkratno ceno kot jo prejme rejec krav molz-

nic — kmet. V zahodnem načinu gospodarjenja je to v obratnem razmerju. Mi svojo TMP po opremljenosti radi uvrščamo med zahodnoevropske, ne vemo pa odgovora, zakaj ravno obrnjen sestava cene. V teh kriznih časih nas v TMP svarijo, da bodo omejili prevzem mleka, ker ga ne morejo prodati. To ni zgolj svari-tili kmetu, da bi ga utišali, ampak je to tudi kopanje groba samemu sebi.

Kaj bo npr. delavec (pa brez izjeme tudi vodilni) brez dela. Zato bo dober direktor ali pa drugi delavec drugače razmišljal, kje še v tovarni lahko kaj privarčuje. Prizadeval si bo, da bo delo v njegovi tovarni potekalo vsaj tako zavestno kot pri tem preprostem proizvajalcu mleka, ki ne pozna ne dežja ne praznika in tudi na uro ne gleda.

Če bi npr. TMP uspelo znižati stroške predelave za 10%, bi lahko prodala precej več mleka doma in bila konkurenčnejša drugod, npr. na jugu. počasi minevajo časi, ko smo govorili o vodilnem sektorju, ga spodbujali na različne načine na škodo dru-

gega. Znotrajnjega se je širila samozavest vodilnega in nenujnost dela. Rezultate vidimo v čedalje ostrejši obliki. Malo se moramo spomniti tudi vzorčnih kmetij, ki smo jih podpirali z raznimi ugodnostmi, da bi z njimi dokazali, da se na kmetiji lahko uspešno gospodari. To so takšni »Andrejci«, kot se je v javnosti pojavil s trditvijo, da v živinoreji še ni tako kritično in da je opozorilni bojkot nesmiseln. Večina slovenskih kmetov je ta bojkot sprejela za svojega in ga zahtevala. Ker pa je med črnimi vranami vedno tudi bela, je ni treba jemati resno. Zahteva Andrejca iz Sodišnice, da izstopi iz članstva Kmečke zveze, naj bo vsem dobrodošla, ker vzorčnih kmetov Kmečka zveza gotovo ne bo potrebovala.

Vzorčnost so dovolj dobro dokazala K G, ki so skoraj likvidirala svojo živinorejo. Lep dokaz pa so tudi drugi zasebni proizvajalci, ki gospodarijo na sorazmerno urejenih kmetijah in strokovno usposobljeni (tudi fakultetno), pa v živinoreji beležijo le izgubo. Lepo prosim to. Andrejca iz Sodišnice, če res gospodari tako donosno naj to ne bi imel za svojo aktivnost, ampak bi to znanje v interesu družbe zaupal drugim, kot je njemu zaupala ta družba.

Ernest Pintarič
Šalamenci 86
69201 Puconci

PRAVO RESNICO ŽELIMO VSI

Temeljna listina Slovenije 1989 je v vseh svojih točkah docela pravilna. Toda zakaj ne bi globlje razmislili o njeni letnici? Mar je nismo lahko vrnili v katerikoli čas preteklih 44 let in bili pri tem bolj verodostojni in prepričljivi, kakor ob sedanjih dogodkih na jugu države, že glede urejevanja odnosov med narodi Jugoslavije?

Tako bi bil njen namen povsem dobronameren, jasen in pozdravljen tudi zunaj meja SFRJ kot pomemben dokument za urejevanje mednarodnih odnosov tudi v drugih državah, ki trpijo za fenomenom nacionalnih vprašanj. Tako pa je listina le preveč očiten odgovor južnim dogodkom in po mojem hote (!) ali nehoti zaostro-je razvoj dogodkov pred kongresom ZKJ.

To je de facto in nič drugače! Zakaj je potem podpisovanje še potrebno: zaradi letnice ali zaradi vsebine? — Razložite to preprosto človeku, pa ne bo »vteganja z lastnim pogledom«.

Prikazana resnica je najbolj boleča zato, ker zakriva dejansko resnico. To nas uči vsakdanjost življenja in v tem so tudi naša razočaranja pri stremljenju za uspehom!

Ivan Kramar, ZRN

Nujno iščemo GOSPODINJSKO POMOČNICO

Zaposlitev takoj!
Dobro plačilo: 6.000 Asch
Oglasite se v parfumeriji Zagavec
v avstrijski Radgoni.

Tribuna samoupravljanja — Pod naslovom Norme in premijski pravilnik na naslovnici Pomurskega vestnika. Štev. 13/57 od 4. aprila 1957 beremo: »V lju-tomerski Konfeksiji je bilo zaposlenih 118 delavcev in usluž-bencev, lani pa so to število zmanjšali za 13 in kljub temu zadovoljivo uresničili svoje obveznosti. Proizvodni načrt je bil po vrednosti presežen za 1 odstotek, po količini pa ga niso mogli povsem uresničiti zaradi tega, ker so morali sredi leta dokaj preusmeriti proizvodnjo in izdelovati tako konfekcijo, ki jo zahteva trg. Organi delavskega samoupravljanja so bili dokaj zastopani pri tem prizadevanju, saj so domala na vseh štirinajstih sejah delavskega sveta razpravljali o ukrepih, ki naj bi prispevali k povečanju delovne storilnosti. Poprej so bili delavci razdeljeni na pet ali šest skupin, po novem pa delajo samo v dveh skupinah, s čimer so zagotovili hitrejši proizvodni proces in bolj-ši pregled nad kakovostjo izdelkov. Vsa dela so normirana.

Norme še izpopolnjujejo, če so kje nerealne. Z uvedbo norm se je delovna storilnost povečala za okrog 15 odstotkov, seveda kaj različno pri posameznih izdelkih.

Konkurenčna borba med konfekcijskimi podjetji je vedno ostrejša, posebno se na področju kakovosti. Podjetje, ki pošilja na trg slabe izdelke, bo slej ko prej moralo podleči konkurenci. Lju-tomerski krojači in šivilje pa nočejo biti med poslednjimi. To njihovo težnjo izraža tudi premijski pravilnik podjetja, s katerim so določili za premije 10 odstotkov od plač iz dobička. Kriteriji za premiranje so kaj pestri in določeni precizno. Premij pa niso deležni samo vodilni uslužbenci in tehnični voditelji, marveč vsi visokokvalificirani in kvalificirani krojači in šivilje — za varčno uporabljanje surovin in materiala ter za doseženo kakovost izdelkov. To je prav gotovo pomembna značilnost njihovega premijskega pravilnika. Organi delavskega samoupravljanja so v tem podjetju že prevzeli iniciativo v svoje roke. Vsi člani resda niso enako aktivni, saj nekateri prednjačijo, drugi pa spet zaostajajo. Letošnje volitve delavskega sveta — pravijo v podjetju — obetajo, da bomo v upravljanje vključili več mlajših ljudi in več žena.

Star prekmurski akvarel ali S kovčki za kruhom je naslovljen

neke vrste esej o prekmurskem zdomstvu, sezonstvu, izseljenstvu v eni od številč devetega letnika Pomurskega vestnika. Preberimo: »Sezonci, ti večni potniki s prekmurskih kolnikov...

Romantične podobe popotnikov s kovčki, ki trudno korakajo v svet, postajajo pri plotovih, pozdravljajo sosede, se nasmehnejo ljubici... Pesem o sezonskih, prekmurskih lastovkah, je desetletja polnila stolpce lirčnih knjig, socialnih uvodnikov in poročil okrajnih referentov. In navadili smo se jo poslušati, da več sami ne vemo, kaj je v tem tako strašnega, žalostnega in obupa-jočega...« In pojasnilo: »Da, stari prekmurski akvarel, ki je

VESTNIK

potreben razdejavanja. Pri nas je že razdejane. Zamenjuje ga nova podoba sezonca, podoba sezonca, ki se pričinja zavedati svojih pravic delavca, ki so mu bile sto let kratene od palirjev, ki so pre-kupčevali z njimi.

Po cvetoberu naslovov — Pomurje naj bi dobilo izvozno in uvozno podjetje. Pobuda za regionalni promet z Avstrijo. Bomo v Murski Soboti gradili vajeniško šolo? Ali nam res Nafsa nagaja? Elektrifikacija Goriškega: Ne v šestih — v treh letih, Otroci nemirne krvi, Plin iz vrtnice v Gancanih je gorel, Na kosteh in grobovih je zrasla svobodna Prelektija. V Pomurju tekmuje 2235 zadružnikov — Predvidevanja: znatno večji pridelki in dohodki.

»Takšni ste, Prekmurci...«

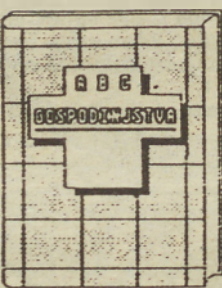
— Poglejte v 30. številko Pomurskega vestnika (1. avgust 1957) pod ta naslov in se čudite. Tole je v sinopsi: »Prekmurske poljane so delček sveta, ki so ga razkosali bogovi, svetniki, čudodelniki, vražarji in preroki. Tu je raj bogov, zaostali človek jih izbira, prebira in zamenjuje po mili volji.

Tako se na tem, dolga leta od sveta in civilizacije odmaknjenem prostoru, kjer so poleg topolov rasle bajtice in kjer je merilo čas žvižganja bičev vsakovrstne gospode, ohranjajo mistične predstave minulosti in pomlajujejo s sodobno neumnostjo omejenih...«

(B. Ž.)

4000 nasvetov za prijeten, zdrav in varen dom

A B C GOSPODINJSKO POMOČNICO

- organizacija gospodinjstva
- hrana in pišča
- čiščenje
- pranje in nega oblačil
- gospodinjstvo
- plekanje in dekorativna dela
- popravila in vzdrževanje
- šivanje
- otroška nega
- nega domačih živali
- zdrave in vamost
- dodatek s preglednicami

Knjigo lahko naročite pri naših založniških poverjenikih, v vseh knjigarnah ali neposredno na naslov: ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA, Titova 3, Ljubljana.

Pokličete nas lahko tudi po telefonu 061/211 880

ZA PREDNAROČNIKE V AVGUSTU JE KNJIGA ZNATNO CENEJŠA!

NORDMENDE

Na voljo vam je TV sprejemnik po občutno nižji ceni!

TV 6038

barvni TV sprejemnik, stereo (2x20W) F & SQ zaslon 70 cm, black matrix, prilagojen za kablski prejem, daljinsko upravljanje

prejšnja cena 1450 DEM, sedaj 1099 DEM in okoli 64% dinarskih datatov

emona commerce
tozd globus ljubljana

konignacijska prodaja:
Ljubljana, Trg revolucije 1, 061/219-107
Maribor, Lesnina, 62311 Hot*, 062/304-697
Novo mesto, Emona-Dolenjska, Kidričev trg 1, 068/22-395

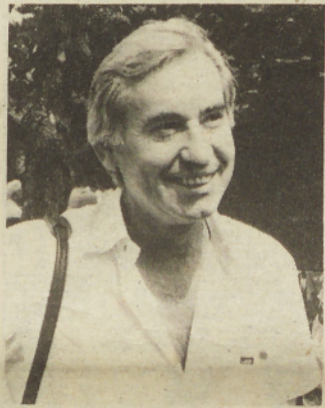
DOMAČIJSKI FESTIVAL V BESEDAH

Letošnji — 19. folklorni festival v Beltincih je za nami, pred nami pa pričakovanja za jubilejno folklorno manifestacijo v naslednjem letu. O beltinski folklorni tradiciji imamo svoje vtise, strokovne so podali republiški predstavniki, ki so spremljali tridnevno dogajanje. Tudi tokrat je minilo v znamenju gesla, da pesem in ples družita narode, kar je v teh časih še posebno pomembno. Osnovno poslanstvo prireditve pa je tudi to, da iztrga pozabi in ohrani vsaj delček bogate ljudske tradicije. O njej in pomenu osrednje poletne kulturne prireditve v Pomurju je govoril tudi slavnostni govornik na nedeljski prireditvi, predsednik občinske zveze kulturnih organizacij Murska Sobota Ivan Obal.

»Vrli beltinski kulturniki so že devetnajstič pripravili prireditev, ki ji v naši okolici ni para, njen dober glas pa sega širom po naši domovini in tudi zunaj njenih, vse manj navzočih državnih meja. Pred nastopom na osrednji nedeljski prireditvi bi rad ocenil vlogo te prireditve za nas gostitelje, ki tako radi prihajamo semkaj. Najprej je to za nas praznik, ko se praznje oblečeni zbiramo v beltinskem parku ob žal čedalje bolj propadajočem gradu, ki ga ne krajani Beltinec ne občan in pripadniki slovenskega naroda ne znamo obvarovati pred propadanjem, da bi v primerjavi z nastopi naših gostov ugotovili, kje smo v kakovosti sami. Nato želimo spoznati folklorne značilnosti gostujočih narodov in s tem značilnosti ter bistvo njihovega življenja. Poleg vsega omenjenega pa želimo, da vsi (obiskovalci prireditve in nastopajoči, predvsem pa naši gostje iz drugih krajev Jugoslavije) iz teh prazničnih dni folklorne odnesejo kar najprijetnejše vtise in tako dokažemo, da obstajajo prireditve, kjer s poudarjanjem narodovega in s prikazom narodnostnih razlik ne rušimo, ampak ustvarjamo nujne pogoje sožitja na prostoru, ki nam je bil objektivno določen in ne iz naše strani izbran. To je tudi osrednje sporočilo te prireditve. To je tisto, za kar se s plača organizirati takšne prireditve; je tisto, kar nas plemeniti, in vam, dragi gostje od drugod, ponujamo vsakokrat, ko pridete k nam v naše Pomurje. Za vse, kar smo že doživeli in predstavitev običajev ter predstavitev znanstvenika, rojaka Vilka Novaka, ki s pisno besedo in pokončnim značajem pomaga ohraniti to našo kulturno dediščino, se vsem prirediteljem lepo zahvaljujem in želim, da bi prihodnja — dvajseta prireditev bila še korak naprej — tako v kakovosti kot množičnosti.«

Donedavni predsednik Združenja folklornih skupin Slovenije Andrej Košič je prepričan, da ob jubilejnih festivalu v Beltincih tako organizatorjem kot obiskovalcem ne bo potrebno zadrževati. Prireditve bo združena z dnevi slovenske folklorne in s skupnimi močmi bodo tako gostitelji kot republiški predstavniki skušali pripraviti odmeven 20. festival folklorne. Ob dejstvu, da deluje na območju naše republike več kot tristo folklornih skupin, jim to (če bo seveda dovolj sredstev) ne bo težko.

Mirko Ramovš, predsednik strokovnega odbora za folklorno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije in dolgoletni spremljevalec beltinskega folklornega festivala, ki zdaj pomaga pomlajeni folklorni skupini z Gornjega Senika v Porabju, je letošnji prireditve v Beltincih označil za bolj »šparovno«, zagotovil pa, da bo (s primernim posluhom v republiki) drugo leto bolje.

Na 19. festivalu folklorne v Beltincih je poleg domače folklorne skupine, ki je tudi tokrat zaplesala ob zvokih nepogrešljive Bande Kociper-Baranja, v nedeljskem popoldnevu nastopilo še pet folklornih skupin. Posebne pozornosti je bila deležna živobarvna in številčna folklorna skupina Bosiljak iz Čučerij pri Zagrebu. Steje več kot sedemdeset članov, med njimi tudi priletnostnih in po tradicionalnih dejavnostih zanimivih posameznikov, ki so se prvotno predstavili s svathenimi običaji in pesmimi, dinamični pa so bili tudi v drugem nastopu. Tako kot beltinski folkloristi, ki so pod strokovnim vodstvom Borisa Žalika želi aplavz domače publike in navdušili gostujoče tudi z petkovim gostovanjem, ki je bilo zaradi bojazni pred nevihto v prostorih osnovne šole 17. oktober. Po mnenju Mirka Ramovža to ni šlo na rovaš nastopa, ki so ga ponovili in ga je vedno znova zanimivo videti. Tako kot folklorno skupino Emona iz Ljubljane, ki je v soboto izvedla večer jugoslovanskih plesov in pesmi na odprtem prizorišču, nastopila pa je tudi v nedeljo popoldne.

Kot vsako leto so na beltinski oder prišli tudi Porabci. Folklorna skupina z Gornjega Senika je pomlajena, saj večina plesalcev služi domovini in so tako morali poskrbeti za podmladek. Tega je nekaj tudi pri dekletih, da izpad ne bi bil preveč opazen, pa so se morali posebej potruditi. Trudili so se tudi plesalci iz Razkrižja, ki jih vodi Nevenka Budna, folkloristi iz Slovenske Bistrice pa so navdušili s ple-

Nastop dinamične in živobarvne, predvsem pa številčne folklorne skupine Bosiljak iz Čučerij pri Zagrebu je ogled tako gledalce kot nastopajoče.

som klobukov. Klobuki seveda niso plesali, pač pa plesalci, ki so si jih med tem ročno izmenjevali in najbolj spretni med njimi so vztrajali do konca. Tudi obiskovalci prireditve, ki jo je spremljalo že običajno sejmarjenje z izdelki domače obrti.

Brigita Bavčar

Z RAZSTAVE VEZI

V soboški galeriji je bila od 8. do 23. julija na ogled razstava likovnih del umetnikov iz Ingolstadta — partnerskega mesta v Zvezni republiki Nemčiji. Ogle dali so si jo tako posamezniki kot izletniške skupine, obisk pa je bil poletno zadovoljiv. Med razstavljenimi deli je izstopal gornji kolaž Wernerja Kapferja, Thomasa Neumaierja, Christe Rausch, Matthiasa Schliiterja, Uli Seidler in Stefana Winkelmeijera.

Do postavitve 9. jugoslovanskega bienala male plastike, na katerem bo sodelovalo okoli šestdeset avtorjev iz Jugoslavije, bo galerija Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti zaprta, bienale pa bo od 2. oktobra do 2. novembra. bb

OBNOVA IN PONUDBA

Predračun obnove soboškega gradu je milijarda štiristo milijonov dinarjev. Referendum, na katerem naj bi se jeseni opredeljevali za razpis krajevnega samoprispevka, kot kaže, ne bo in tudi za letošnje poletje je značilna kulturno mrtvilo. Tako so pričakovanja, da naj bi bila z novo obliko tudi nova vsebina, upravičena, saj bo grad sredi parka (v katerem zdaj ob večerih brnijo le motorna kolesa) rešila le njegova namembnost. Komercializacija kulturne dejavnosti pa bo očitno nujna, ker nam sicer načrtovana obnova sama po sebi ne bo spremenila zgodovinskega spomenika v kulturno središče Murske Sobotne, v katerem se mora ves čas nekaj dogajati. Tudi za ljudi zahtevnejšega okusa in različnih starosti, kar bi za rockovske veselice težko trdili in se zadovoljili s statusom quo. bb

IZŠLO

SOZVOČJE-ÖSSZHANG

V teh soparnih pasjih dnevih, ko se naša panonska skodela razžari, ko se nebo dvigne višje kot je modro, je skorajda neopazno, a vendar dolgo pričakovano — to veva midva z Jožetom Hradilom, ki sva publikacijo tudi ure dila — izšel izbor slovenskih in madžarskih pesnikov Pomurja — Sozvočje — Összhang (PZ, 1989).

Sleheri izmed enajstih avtorjev, ki so kakorkoli zavezani na naš prostor, se predstavi seveda le z nekaj drobci iz svojega ustvarjalnega opusa; vzporedni slovensko-madžarski prevodi pa hkrati ponujajo slovenskemu (madžarskemu) bralcu vpogled v ta kanček pesniškega sveta, ki nosi pečat različnosti.

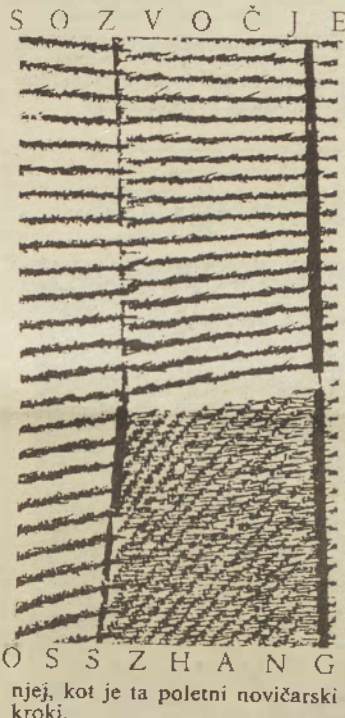
Seveda je lokalni značaj tega izbora le zunanji refleks, saj se je večina avtorjev že uveljavila (ali že nekaj let deluje) v slovenskem (madžarskem) knjižnem prostoru.

Strpati vse avtorje v isti lonec je vsekakor nesmiselno dejanje, kajti sleheri se pojavlja s svojim izrazom in avtopoetikom.

V jeseni, ko se bo ohladilo, ko se bo lepilo deževje na lase, obleke in zapotovovalo v oči, se bo rob naše panonske skodele zamegnil in zaoblil, bo čas, da bralec vsaj prelišta ali preleti pesmi Branka Šimna, Igorja Jožeta Olaja, Ernesta Ružiča, Milana Vincetiča, Ferija Lainščka, Valerije Perger, Jozsefa Varge, Erzsébet Rozsman, Zsuzse Bati, Šan-

dorja Szunyogha in Lajosa Benčija.

In ko bo našla — v to sem prepričan — ta knjižica tudi svoj kotiček na knjižnih policah, se bo našla roka, ki bo zapisala bolj tehtno in objektivno presojo o

SOZVOČJE

ÖSSZHANG

njej, kot je ta poletni novičarski kroki.

Milan Vincetič

kulturni koledar

razstave

RADENCI — V razstav-nem salonu hotela Radin so razstavljene skulpture kiparja Vilija Kranjca.

LJUTOMER — V galeriji Anteja Trstenjaka je na ogled stalna likovna zbirka, v kateri so zbrana dela znanih slikarjev pomurskega rodu in likovne stvaritve udeležencev likovnih kolonij.

LENDAVA — V galeriji v Lendavi so poleg stalne likovne zbirke na ogled tudi muzejska zbirka, zgodovina Lendave, kot jo je poslikal akademski slikar Zoltan Gabor, in spominska soba Györga Zala, avtorja kolonade juna-kov v Budimpešti, kjer je živel.

TAPISERIJA MARIKE DANČ-ROTH IZ STALNE ZBIRKE V GALERIJ LENDAVA.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Edmund Garnweidner — **GOBE** (žepni gobarski vodnik Cankarjeve založbe), Jeffrey Archer — **PRVI MED ENAKIMI** (Založba Obzorja) in Ivo Zorman — **DED NIL IN TETA FILIPA** (založba Borec).

MILAN VINCETIČ: ZGODBE IZ CIKLA LUNA NA MESECU

PRAŠIČ S ŠILTARICO

enkrat, kajti od tistega dne nisem bil več Miči, temveč Milan, saj sem dobival prvo možko višino.

— Dolžino, sem bleknil.

— Zapomni si, Milan, za vedno naj ti ostane v tej tvoji betidici: živ človek je visok, mrtev pa le dolg.

Prikimal sem mu in se mu posmešnil. Da, posmešnil, kajti ustnice so se zaokrožile v priliznjeno vogo, da me je frcnil v uhelj. Smeji se s celimi usti, ne pa grizlja travniško kislico, kajti smeh je cekin, ne pa kidričevca zdravja. Kidričevci so bili zanj, pa tudi zame aluminijasti kovanci, ki sem jih rad polagal na tirnice in delal palačinke, čeprav me je miličnik Vilim opozoril, da se s tem norčujem iz države in posredno — tega nisem razumel — tudi iz tovariša Tita.

Kdo ve, koliko časa bi mi še držal zapovedi, ki niso bile niti božje — on jih je imenoval črne — niti rdeče, čeprav je zanje segal v žerjavico, če ne bi potrkalo. Oče, ki je dremal na divanu, vrnil se je namreč z obhoda, je trznil, pomel oči in v polsnu izustil, kar naprej, kar naprej, jaz pa sem zazijal od začudenja, ko se je na vratih pokazal sam miličnik Vilim z možakarjem, ki me je še najbolj spominjal na krompir.

Miličnik Vilim je bil docela služben. Celoročno se je in se predstavljal, očeta vikal, čeprav se mi je iz oči bralo, da nekaj priki-

va, saj se je venomer mrgodil in stiskal ustnice, češ, hudi časi so, ljudstvo ne da, kar narod potrebuje — naroda in ljudstva takrat seveda še nisem točil — oče mi je skrivaj pokazal, naj se izgubim v sobo, stari oče pa se je zavzel zame, češ da že dobivam možko višino, zato moram tu in tam, seveda do neke mere, slišati tudi kako državno skrivnost. Kajti, je požugal s prstom po zraku — kot menda tovariš Tito v Soboti — rekoč: na mladih sloni prihodnost.

Ko so posedli ob mizi, sem moral brž po klinton. To je bilo od nekdanj mojše opravilo, ki sem ga ljubil in sovražil hkrati. Medtem ko sem stežka dvigoval velika kletna vrata, v klet se je namreč spuščalo kot v velik zaboj, sem ujel nekaj kot, naj kar mali gre, ti, Vilim, pa ostani, saj to so babja jajca, ni za ljudsko milico, le za rubeže, kot je ta tovariš Avgust Fijember, le-ta pa se je vzpel na prste in zaskovikal, da je on tovariš sodni izterjevalec, ne pa staro-jugoslovanski rubežnik, ki bi te obral še za žeblje v tramovih. Tako mi je takoj padlo v glavo, zakaj ta tovariš, ki se ima za sodnega izterjevalca, nosi tako veliko, rek-bi, mesarsko aktovko: če je izterjevalec, mora imeti v njej vsaj revolver, revolver pa v teh svobodnih časih ne pomeni nič brez sodniških papirjev, torej oboje spada skupaj, kot pravi moja stara mati Pavla, rit in gate.

Še sreča, da so se razgovorili

in se tešili s slivovko, kajti ko sem prizvonil s svojim klintonom, si je tovariš sodni izterjevalec Avgust Fijember privoščil le kozarec, čeprav ga je miličnik Vilim opozarjal, da si bo drugega še krvavo poželel.

— Če nima drugega, pa bolhe, se je zarežal miličnik Vilim in pokazal s prstom name, ti mali, pa — bližnjica na bližnjico! Večerni vlak morava ujeti, tovariš Fijember, vi veste, kaj je vaša naloga...

— Vsa čast proletarskega razreda in naroda, se je izprsil tovariš sodni izterjevalec Avgust Fijember in me dobesedno potegnil za sabo. Do Kaitovke, vdove Geze Kaita, ki ga je pobralo neke v angleškem ujetništvu, služil je namreč madžarsko vojsko, je bilo dobre ure hoda. Tovariš sodni izterjevalec Avgust Fijember je sopal v hrib in mi stalno prigovarjal, češ da ga vlečem za nos, kajti Kaitova hiša se mu vedno bolj oddaljuje namesto približuje, tovariš Fijember je ob jasi nenadoma postal, si prižgal moravo in me poklical k sebi ter mi velel sest!

(nadaljevanje prihodnjič)

Perestrojka in krompir?

Znanstveniki v Sovjetski zvezi so krivi za manjši pridelek krompirja. Pred dvajsetimi leti so ga na državnih posestvih pridelali okoli sto milijonov ton na leto, lani pa komaj 60 milijonov. To vsekakor ne bo zadostovalo za 270 milijonov prebivalcev.

Krompir, ki ga kmetje pridelajo na zasebnih vrtičkih, stane že skoraj toliko kot meso. Partijski časopis Pravda krivi za pomanjkanje zvezni inštitut za krompir blizu Moskve, kjer se genetikom ni posrečilo pridobiti novih vrst krompirja, ki bolj obrodijo. Čeprav to ni edini inštitut, ki se ukvarja s krompirjem, je pa vendar največji in najuglednejši, ima pa tudi največ poskusnih polj. Pravda je odkrila, da prst na teh poljih sploh ni primerna za kakovosten semenski krompir.

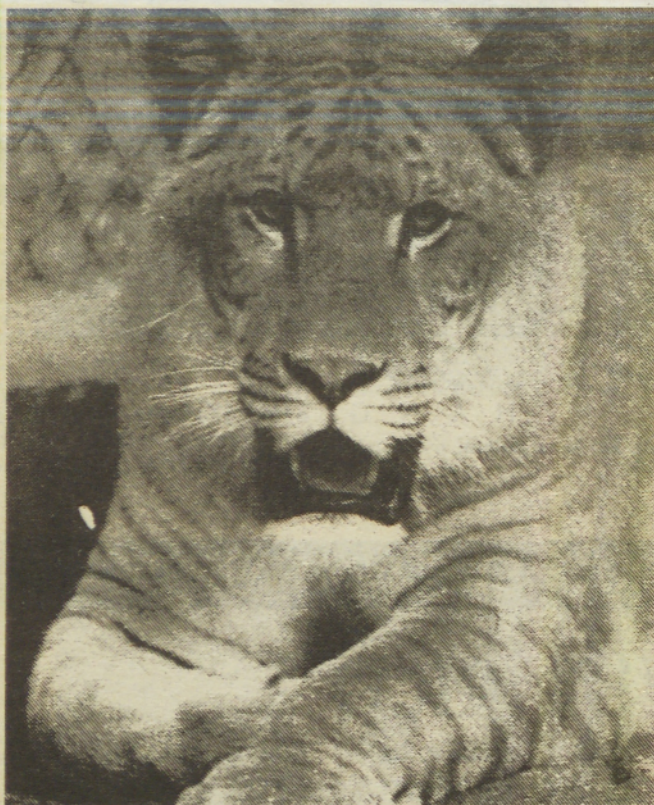
Časopis tudi trdi, da na inštitutu vlada birokracija. Znanstveniki veliko bolj zanima izdelava doktorskih disertacij, kot pa delo v prid kmetijstvu. Za direktorja inštituta so postavili človeka, ki je bil na prejšnjem delovnem mestu vpleten v nepravilnosti pri podeljevanju akademskih naslovov. Edini »izdelek« inštituta je priročnik z naslovom Krompir, izrazi in definicije. Knjigo so avtorji pisali skoraj deset let. Nove vrste in metode pridelovanja krompirja naj bi prinašale približno 10.000 kilogramov pridelka na hektar, dajejo pa komaj 2000 kilogramov. Po količini je to le malo več, kot je tehtal krompir, ki so ga posadili.

ŠE PETNAJST KIPOV V LUXORJU

Na kraju, kjer so egiptovski arheologi v začetku letošnjega leta izkopali pet veličastnih kipov, so jih našli še petnajst. Najdba po mnenju egiptologov enakovredna odkritju Tutankamonove grobnice. Skulpture, ki so jih našli na dvorišču tritisočletnega hrama, so iz različnih obdobij egiptčanske zgodovine in predstavljajo podobe krajev in bogov. Najstarejši kip je sfiga, izklesana iz alabastra — iz dobe vladavine Tutankamona, ki je umrl leta 1323 pred našim štetjem. Najmlajši je edinstven kip kobre iz belega granita iz sredine 7. stoletja pred našim štetjem.

Strokovnjaki si ne znajo pojasniti, kako to, da so bili deli nekaterih kipov zakopani različno globoko. Na kraju, kjer so našli te dragocene kipe, so našli na talnico, zaradi česar bo nadaljnje izkopavanje zelo težko.

Leotiger pri fotografu

Nesrečnega leotigra Tilona so za drugi rojstni dan peljali k fotografu. Gre za edini znani primer utelešene ljubezni (prepovedane, se razume) med tigrico in levom. Mali je v odlični fizični kondiciji in živi v živalskem vrtu v Bussolengu pri Veroni. A njegove sreče bo bržčas konec, ko se bodo pojavile neveste. Bati se je, da ga ne bosta vzela za svojega ne tigrica ne levinja. Tako je pač z mešanci.

PIŠTA
modruje

Pešec je slepi nevej gve je zebra, konec je pa sporejta rebra.
Pelati z biciklinom se brez posveja, tou delamo vsi že leja in leja.
Što naopak avto parkira, ga košta kak pakl WC papira.
Ce pa na mopedi ste brez čelade, tou vō znese za pou safalade.
Bog ne daj ka bi se hitro pelati, te že za špircere ste se nase.
V kupico gledati podnevi — ponoči, par rdeči van vō z žepa skoči.
Človik bi pravo ka sakši te grej, nej šiba boža nego za smer.
Za par milijunov dobijmo figo, zato za štrofe ne vodimo brigo.

Stranišče na izplakovanje so izumili Angleži. Ali jim gre za to slava, ali graja, je stvar premisleka. Naravovarstveno osmišljeni ljudje so odločnega mnenja, da bi morali izumitelja obsediti, ker je njegov izum sprožil strahovito neracionalno porabo pitne vode.

Morda se bodo angleži za svoj straniščni greh odkupili z najnovejšim izumom.

Američan nemškega rodu Emil Berliner je izumil mikrofona in obogatel. Leta 1887 je predstavil svetu prvo gramofonsko ploščo. Nekoč jo je zavrtel na nekem kopalšču. Ameriški kritiki so se jezili: »Slišalo se je kot riganje podivjanega osla...« Deset let za tem se je zadeve lotil Berlinerjev brat Joseph in začel doma, v Hannoveru, izdelovati gramofonske plošče. Kmalu je kupčija z njimi zavetela po širnem svetu.

Ameriški zdravniki, ki so proučevali pogostnost in posledice poškodb glave zaradi padcev s kolesa, svetujejo, naj tudi kolesarji nosijo čelade. Ugotovili so, da čelada zmanjša nevarnost poškodb glave za 75 odstotkov, poškodb možganov pa za 85 odstotkov. Strokovnjaki so izpraša-

SPREGLEDAL PO 45 LETIH

V naši stvarnosti zveni kot prispevka, da nekdo po dolgem času spregleda. Pa gre v primeru za Ivana Lukina (intendanta istrske brigade Vladimir Gortan, ki je bil v vojnih časih kot poročnik tudi v Murski Soboti) za dejanski povratek vida. Na oko, ki si ga je poškodoval v boju pod Mosorjem v rojstni Dalmaciji 1943. leta, po uspešnem operacijskem posegu v bolnišnici v Čakovcu in zdaj spet vidi. Operiral ga je, okulist dr. Ivan Sklepič, primarij, in tako zdaj že priletnemu možu, ki mu je zaradi starosti začel pešati vid na zdravem očesu, omogočil, da po dolgih letih spet vidi na poškodovano oko. bb

PREBRISANA GOLJUFIJA

Mestna komisija za prevoz s taksiji je že pred osmimi leti uvedla v več kot 11.000 newyorških taksijih elektronske taksimetre, ki z zelo opaznimi številkami izpisujejo ceno vožnje. Do zdaj je bil nadzor zelo strog in taksist je moral pod grožnjo, da mu bodo odvzeli voziško dovoljenje, strogo upoštevati znesek, napisan na taksimetru.

Nekaj japonskih turistov je moralo plačati za prevoz od letališča Kennedy do hotela v središču Manhattan več kot 100 dolarjev. Sprva se jim to ni zdelo nič čudnega, saj so cene ustrezale cenam taksijev v Tokiu. Toda ko so od hotelskih portirjev zvedeli, da je običajna tarifa za pot od letališča do mesta trikrat nižja, so to spo-

NOVO STRANIŠČE

Podjetje AC South Wst iz Plymoutha je začelo izdelovati elektronsko stranišče, katerega tehnologija naj bi bila popolnoma v skladu z naravo ter najčistejšim načinom higijene. Za njegovo delovanje ni potreben ne vodovodni ne kanalizacijski priključek. Vse, kar je potrebno, je: elektrika, oddušnik in odlagalna posoda. Naprava deluje tako, da vrteče se rezilo v obliki črke L drobi

fekalije in jih premeša s snovjo v odlagalni posodi. Grelec izpari urin in drugo odvečno tekočino ter pospeši proces razkrajanja, vgrajeni ventilator pa skrbi, da neprijetni vonj ne vdre nazaj v prostor. Po enem mesecu uporabe, ko se odlagalna posoda napolni, pritisneš na gumb za povratno vrtanje rotorja in vsebina posode se izprazni v vrečko za odpadne snovi.

NOVO V MEDICINI

Elektronski povoj

Elektronski povoj zdravi rane za tretjino hitreje kot običajni povoji, trdi iznajditelj dr. Richard Benntal iz podjetja Bioelektronik iz ZDA. Z dovajanjem radijskih valov na obolelo mesto elektronski povoj pomaga uplahniti oteklino in spodbudi ranjene ali obolele celice, da pospešijo proces zdravljenja. »Povoj« sestavlja samolepilni trak z malo anteno, pripeto na baterijski polnilec, velik kot ročna ura. Benntal pričakuje, da bo povoj zlasti uporaben v porodničarstvu, seveda pa mora njegovo uporabo najprej odobriti uprava za zdravila in prehrano, ki ga trenutno ocenjuje.

li 776 žrtev kolesarskih nesreč takoj po tem, ko so jih pripeljali v bolnišnico. Ugotovili so, da 93 odstotkov bolnikov s hudimi poškodbami glave ni nosilo čelade.

Nasprotno pa se je 24 odstotkov članov kontrolne skupine, ki so jo sestavljali bolniki brez poškodb lobanje, vozilo z zavarova-

no glavo. Najpogostejše žrtve so otroci do 15. leta starosti, ki se skoraj vsi vozijo brez čelade. Starejši pa si glavo pogosteje zavarujejo. Nositi čelado ni preveč prijetno, vendar pa je še neprijetneje, če imaš tako poškodovano glavo, da ne moreš niti več govoriti niti misliti, opominjajo strokovnjaki.

JUMBO NA KOLESIH

Tarra je ime najpopularnejšemu slonu Združenih držav, šest let staremu in 1500 kilogramov težkemu orjaku. Ni le cirkuška zvezda — na fotografiji je v eni od svojih zvezdnih točk — temveč pogosto nastopa tudi v filmih in na televiziji.

DOVOLJ MLEKA

Tristo tisoč ameriških farmerjev se je uprlo uporabi mlečnega hormona, tako imenovanega govejega samototropina, ki so ga pridobivali s metodami genetskega inženiringa. Hormon povzroči, da kravam nabrekne vime, ki potem proizvaja okoli 25 odstotkov več mleka. Kmetje s Srednjega zahoda, ki gojijo krave mlekarice, bi radi na vsak način kemijski industriji preprečili te snovi. Ta naj bi na trg prišla po letu 1990.

Bojijo se, da bi znižala ceno mleku in mlečnim izdelkom, prepričani pa so tudi, da je »klorirano umetno mleko« nevarno. Predstavniki kemičnih družb, ki izdelujejo hormon, si pri zveznih oblasteh na vso moč prizadevajo, da bi preglasili protest kmetov. Genetsko pridobljeno snov bi radi vsekakor poslali na trg. Vse kmetijske države ameriškega Srednjega zahoda so »mlečni blagoslov«, ki bi ga jim rada poslala kemična industrija, zavrnile: »Mleka je dovolj, ne potrebujemo niti kapljice več.«

DE GAULLE NA ODRU

Strasbourško sodišče ni dalo prav de Gaullovima otrokoma, admiralu Philippu de Gaulle in njegovi sesti Elisabeth Boissieu, ki sta zahtevala, naj prepovedo uprizorjanje gledališkega dela Villa Luco o izmišljenem srečanju med voditeljem svobodne Francije Charlesom de Gaullem in voditeljem francoske države pod Hitlerjevo zasedbo, maršalom Petainom, novembra 1945. De Gaullova potomca trdita, da je to »nedopustno vmešavanje v zasebno življenje njunega očeta, se zlasti zato, ker ni od njegove smrti minilo niti 20 let in njegov lik še vedno živi v sedanjih francoski politiki«. Sodišče pa je razsodilo, da bi s prepovedjo kršili svobodo izražanja, ki jo zagotavlja ustava, se zlasti, ker delo 29-letnega avtorja Jeana-Marica Beebooya z ničemer ne žali junakove osebnosti.

ŠEST TISOČ ŽENSK NA ZNAMKAH

Maria Zaniboni iz Rivieccia je nekoč poučevala latinsčino. Zdaj je že nekaj časa v pokoju, pa ima čas za konjičke. Njen najljubši in največji (pa seveda edini) je zbiranje znamk s portreti zaslužnih žensk.

V resnici sploh ne gre zgolj za konjiček: upokojena profesorica je namreč tudi zagreta feministka in sodi, da bo s svojo zbirko pomagala do veljave ženskam v svetu, kajti njihove zasluge zgodovina vse prerada pozablja. Najti pa jih je na izjemno številnih znamkah, ki so ovekovale najrazličnejše dosežke znanih in neznanih žensk po svetu. Zbirka šteje po desetih letih že šest tisoč primerkov. Mnogo znamk je dobila Maria tudi od neznanih žensk iz raznih delov sveta, ki želijo tako izreči priznanje prizadevnih upokojenih profesorici.

PLASTIKA ODPORNA PROTI TOPLOTI

Plastika in kovine še zmeraj tekmujejo med seboj. Industrialci poznajo prednosti prve (mehanske lastnosti plastike prekašajo mehanske lastnosti kovin), pri višji temperaturi pa se bolj obnesejo kovine, saj se plastika začne taliti in je nasploh gorljiva.

Prav s tem, s termostabilno plastiko namreč, ki bo odporna na temperaturo, se ukvarja francoski inštitut za saft. Državni center za znanstvene raziskave je ustanovil skupni laboratorij v Solaizu blizu Lyonsa. V njem bodo opravljali osnovne raziskave o odpornosti nekaterih plastik proti toploti. Te imajo velike možnosti uporabe v aeronavtiki, elektrotehniki, petrokemiji, predvsem pa v elektroniki (čipi) Trg bo morda potreboval le nekaj tisoč ton teh silno dragocenih snovi.

Socrealizem pokopan

Če si včeraj ali predvčerajšnjim vzel v roke sovjetski list Ogonjok, so se ti od samega socrealističnega dolgočasa začele pripirati veke. Ko ga odpreš danes, sredi glasnosti, imaš kaj videti. Na primer tale pušlje novo pečenih sovjetskih miss vseh sort. Srednja je letošnja miss očarljivosti, druge pa so njene spremljevalke.

BIOVRT PO KOLEDARJU

KAJ DELAMO V AVGUSTU?

V prvi polovici meseca sadimo sladki janež ali pikiramo rastlinice, ki smo jih sami vzgojili. Čas je za zadnjo solato, ki naj bi naredila glave, in za zimsko endivijo. Od srede avgusta razdeljuje mo grmičje zelje in cvetja in jih razsajamo. Do sredine meseca sejemo koper, špinado, zimsko solato in zimsko redkev.

Kadar je avgust suh, se rast upočasni, toda na vrtu je za dru-

žino kljub temu dovolj zelenjave in solate.

Čebula je morda že na začetku avgusta lepo okrogla in rejena. S primerno motiko ali grabljicami jo prav malo dvignemo. Nekaj korenin se potrga, čebula dobiva manj vode in cima odmre. Čebulo lahko pulimo od srede meseca pa prav do konca septembra. Če je vreme suho, jo lahko izkoplje mo in pustimo nekaj dni na gredi. Tudi česen je zrel in ga lahko

kakor čebulo spletemo v kite in shranimo na suhem. Včasih se avgustovska suša vleče. Rahljamo zemljo in zastirajmo rastline, pa nam ne bo treba toliko zalivati. Kadar pa zalivamo, ne namakajmo zemlje samo na površju, ker bi korenine poganjale preveč vodoravno in bi se tako še hitreje izsušile. Bolje je zalivati poredkoma, zato pa takrat temeljito. Listnato zelenjavo in solato večkrat popršimo.

GRAH
ZOPER
MOZOLJE

Svež grah pretlačite skozi gosto sito in malce navlažite z vodo, da dobite gosto kašo, ki jo nanesete na nečisto, aknasto kožo. Če boste vztrajni, se boste kmalu znebili nadležnih mozoljev in koža bo spet čista in lepa. Posebno če boste obenem pili še grahov napitek, ki ga pripravite iz pretlačenega graha in jogurta ter takoj popijete.

NE BODITE SLADKI S SLADKORJEM

Še zmerom pojemo preveč sladkorja. Zdravo bi ga bilo samo 60 gramov na dan. Pomislite, kaj vse si privoščite za posledek in kolikokrat na dan stopite v lokal, da bi popili skodelico kave. Seveda oslajene. Včasih je bil sladkor dragocenost, zato je bil tudi drag, da so si ga mogli privoščiti samo bogati. Naši predniki so s sladkorjem ravnali kot z

SADJE ZA NEKDANJE
KADILCE

Nehali ste kaditi, jeste pa še zmerom toliko kot prej. Opažate, da se redite. Tako je z vsemi nekdajnimi kadilci, ki si ne znajo tesneje zapeti pasu. Znanstveniki so že dolgo vedeli, da je tako, niso pa mogli razvozlati skrivnosti, zakaj se to dogaja. Dr. Hoffstater z univerze v Lausannu je rešila uganko. Z najnovejšo merilno napravo je merila porabo kalorij pri kadilcih in nekadilcih. Obe skupini sta dobivali enako kalorično hrano in tudi telesno sta bili enako obremenjeni. Izid poskusa: kadilci so porabili približno 10 odstotkov kalorij več. Z drugimi besedami: kadilci v 24 urah porabijo 200 kalorij več kakor nekadilci. Potreba po energiji naj bi se povečala zaradi tega, ker se izloča več hormona neoadrenalina.

Kadilci, ki se nameravate odpovedati kajenju, pazite: če se boste v šestih tednih po tistem, ko boste pustili cigarete, zredili za tri kilograme, vedite, da preveč jeste. Grizljajte sadje, jejte zelenjavo, ne pa da si privoščite lesnike in čokolado.

Pri vsaki hiši se občasno nabere precej plastičnih posod, v katerih smo imeli bencin. Radi bi jih še uporabili, pa ne vemo, kako iz njih odpraviti nadležen vonj. To lahko storimo na več načinov, eden pa je naslednji: Natrgajte nekaj vejic koprive in jih skupaj z vodo vtaknite v posodo. Dobro stresajte. Če vam prvič ne bo uspelo pregnati vonja, ponovite še enkrat — in uspeh bo zagotovljen.

NA SONCE
S PREVID-
NOSTJO

Počitnice so v zavesti najširših množic tesno povezane z morjem, kopanjem in sončenjem. To je čas, ko mora človek po neusmiljenem diktatu mode dobiti primerno zagorelo polt. Vendar je v zadnjem času modni diktat doživel zelo kritično obravnavo. Vsakdo se bo moral sam odločiti, ali se še nasončiti in ožgati na soncu tako kot pred leti ali pa se soncu nastaviti z največjo previdnostjo in skrbjo. Zdravniki opozarjajo pred pretiranim sončenjem in nadvse resno priporočajo zmernost. Več zdravja vidijo v neogoreli koži, kakor pa v športni zagorelosti. In vedo zakaj: rezultati mnogih raziskav po vsem svetu jasno govorijo, da je pretirano sončenje škodljivo.

Avstralci so se med prvimi odločili, da bodo začeli z veliko akcijo, v kateri naj bi dosegli, da bi se na avstralskih plažah kopanci manj nepremišljeno predajali sončnim žarkom. Za tem početjem stoji preprosto dejstvo: v Avstraliji vsako leto umre nekaj tisoč ljudi za kožnim rakom. Raziskave so pokazale, da je glavni krivec premočna izpostavljenost sončnim žarkom.

No, tudi naša država je poskrbela, da ne bomo izpostavljeni preveliki nevarnosti na morskih obalah. Na morje ne bo mogel vsakdo...

MRAVLJE NA VRTU

Mravlje redko povzročajo škodo, zato tudi ne priporočamo posebnih oblik njihovega zatiranja. Tudi sicer ima mravlja življenjske navade podobne čebelim, zato tudi znani rek: Priden je kot mravlja. Njihova organiziranost, neverjetna vztrajnost in pridnost že od nekdaj navdušujejo človeka.

Kadar pa se mravlje pojavijo nenavadno množično, moramo poskušati najprej vzroke tega pojava. Skoraj vedno so izključni

krivci zanj listne uši. Naše kulturne rastline napadajo različne vrste listnih uši, ki izločajo sladko snov, imenovano medena rosa. Ta medena rosa pa trumoma privablja mravlje, ki se z njo hranijo.

Uši zatiramo s škropljenjem z različnimi insekticidi. Z njimi rastline poškrbimo, ko opazimo kolonije uši. Ko uničimo uši, izginejo tudi mravlje, saj na čistih rastlinah nimajo več kaj iskati.

PREZGODAJ SIVI LASJE

O barvi las odloča pigment. Kadar organizem ne zmore izdelovati zadostne količine pigmenta, lasje posivijo. Pri nekaterih družinah je v rodu, da začnejo ljudje zgodaj siveti. Včasih pa so tega kriva resna obolenja, včasih duhovni pretresi, včasih pa kar napačna prehrana. Znanstveniki na kalifornijski univerzi so ugotovili, da sta rast in pigmentacija las odvisni od joda, bakra, železa in vitaminov skupine B. Rasi las lahko spodbudi samo redna prehrana, v kateri bo dovolj vitaminov iz skupine B in tudi joda ter železa. Ljudje ob takšni hrani tudi ne bodo prezgodaj sivieli. Pogoji je le, da se tako hranite dosledno.

Potrebne vitamine boste dobili v kvasu, rumenjaku, jogurtu, zelenjavi s temno zelenimi listi, v mleku.

ZOPRNA KURJA OČESA

Kurjih očes se zlepa ne znebimo, boljjo pa prav močno. Največkrat so krivi pretresni čevlji. Zaradi nenehnega pritiska se v vrhnji plasti kože nalagajo odmrle roževinaste celice. Rob okrog njih je nabrekli, na sredi pa raste v globino koničast trn. Največkrat se zrine tako blizu pokostni-

ce, da vsak pritisk na kurje oko povzroči malone neznosne bolečine.

Zdravniki pravijo, da pri kurjem očesu ni druge pomoči, kot odstraniti pritisk. Skrbeti moramo torej za obuvanje, ki ni pretesno in v katerem najde stopalo pravilno oporo. Ortoped omehča roževinasto plast in izvleče trn, važno pa je, da izvleče celega, ne samo vrhnji del.

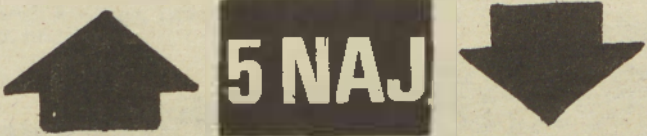
MAGNEZIJ
ZOPER MAČKA

Magnezij je poleg kalija najpomembnejša rudnina, potrebna celicam, da so kos najrazličnejšim nalogam. V ZDA so z raziskavami dognali, da redno uživanje alkohola telesu jemlje magnezij.

Ljudje, ki redno pijejo alkoholne pijače, bi morali vsak dan jemati magnezij v kapsulah, tabletah ali granulatu. Že zmeren pivec je tako prikrajšan za magnezij, da ima pogoste glavobole in ne more spati, mučijo ga krči v mišicah, živčen je in srce mu burno utripa ali živčno drhti.

Svetovna zdravstvena organizacija prišteva k zmernim pivcem alkohola ljudi, ki popijejo največ 50 gramov na dan, to je poldrugi liter piva ali pol litra vina.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota. Slišite jo lahko ob petkih v oddaji 21 232.

1. Like a Prayer — Madonna
2. I want it all — Queen
3. Rdečo rožo utrgal bom zate — Don Juan
4. Niksi si nej — Magnet
5. One — Bee Gees

Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hi-fi videostudijem na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21 232 je na sporedu Radia Murska Sobota, UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz, ob petkih od 18.00 do 19.00.

Kuhajte z nami

BROKOLI

Brokoli so zelenjadnica iz družine kapusnic, ki se v zadnjih letih vedno pogostje pojavlja na naših vrtovih in jedilnikih. Nekateri jo imenujejo zelena cvetača, saj je cvetna glavica po obliki podobna cvetači, vendar je zelene barve. Sadike in odrasle sadike vzgajamo na enak način kot druge kapusnice. Sicer pa je brokolov več sort. Pri nas lahko kupimo sorto calabrese. Vse pa pripravljamo na enak način. Pobiramo mlade, nežne glavice in jih razdelimo na manjše cvetove. Nalomimo tudi manjša cvetna stebila. Debelejša stebila razpolovimo po dolgem in jih tanko olupimo.

Brokoli so nežna zelenjava, v vreli slani vodi so kuhani v 10 minutah. Še boljše so kuhani v sopari. Zabeljeni z maslom in praženimi drobtinami so izvrstni. Z njimi lahko obložimo pečene piščance ali kuhano govedino. Kadar je na vrtu obilo te zelenjave, pripravimo kremno juho, sicer pa dodajamo manjše količine cvetov zelenjavnim juhama. Z njimi okus zelo izboljšamo. Ko rastlini odrežemo prvo večjo glavico, poženejo iz stebelnih zalistnikov manjše cvetne glavice, ki so po okusu še boljše od osrednje.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripiše k novi risbi pošljite do četrtega, 10. avgusta na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripiše honoriramo.

- Le zakaj bi hiteli na naše cvetoče morje, ko pa imamo tu doma rožnato prho. (Joža)
- V vinu je resnica! Voda pa dandanes več niti za umivanje ni. (Ja Ma)
- Brezplačen tuš za domače turiste željne morja. (Hižak)
- Edino kar suša ne more uničiti je naša inflacija. Vsi jo pomalem zalivamo. (Ja Ma)
- Še bomo gasili! (Alojzija)

SESTAVIL MARKO NAPAST	RASTLINA IMMOZA	LETALNI ORGANI NA TRIPU PTIČEV	OTREB- LIEN SVET KREČVINA	TROPSKA SMOLA	POP PEVKA TURNER	JEZIKAVA, HUDOBNA ŽENA	EDEN OD OCEANOV
INTRIGA KOVAR- STVO							
ČLOVEK, KI TREZNO GLEDA NA ZVLJENJE							
OROŽARNA							
KRAVJI GLAS			MEĐENA ROSA NA LISTJU TOGAZZI				
ŠKATLICA ZA OGALA TULEC					TUNIZIJA KONSERV RANE SARDELE		
PEČAT					EDEN OD KORINATOV MODER MINERAL		
RIMSKO STEVILLO PETDESET		AFRIŠKA ŽIVAL IZRODITEV					
JONES INIGO			AZIJSKA DRŽAVA DOLGORE- PI POC				
EKSCES						REKA, KI TEČE SKO- ZI CAM- BRIDGE	PREDUJEM
VELIK KRVNO MEZGOVNI ORGAN							
DELAČEV V KOVINSKI INDUSTRIJI							
ALAIN DELON			PREDMET POGOVORA				

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: nargila, aviatik, razloka, Alia, ab, vik, sla, Otoman, S, anis, lesnika, ora, N, Vratnik, Jolanda, ELAS, ar.

SVATA URAS

PIŠE: FRANČEK ŠTEFANEC

RIŠE: ŠTEFAN ČERVEK

Genjenim bralcem podlistka se opravičujemo, ker smo v prejšnji številki zamenjali besedilo. Tokrat ponavljamo pravilno 16. nadaljevanje.

Na trojiško nedeljo se je razlegalo po trgu, čez gmajno proti Svetemu Lenartu, gor proti Porčiču in po dolini Ročice čudovito klenkanje. Fantje spretnih rok in tenkočutnega posluha so udarjali s klavirji različnih velikosti, po cerkvenih zvonovih. Praznik je bil veličasten in čez dolino in griče, s pomladnim zelenjem in cvetjem posute, so se vile procesije romarjev proti trgu in z njega. In ljudstvo se je drenjalo ob stojnicah, pokritih z belimi platnenimi strehami, in kupovalo je lonce, kuhaličnice, lesene grablje in vile in za spomin na romanje, si je marsikdo kupil sliko svetnika, križ za kot v prednji hiši.

Potrkanje, molitve romarjev, vpitje kramarjev in čebljanje množic se je mešalo, vrtinčilo in valovalo in otročad je vriskala od sreče in piskala z lončenimi petelinčki, igrala z žveglami in orglicami, stiskala k sebi glasbila in igrače, ki jih je dobila od tet in stricev, botrov in bog si ga vedi od koga.

»Srčno astmo sem dobil v prvi vojni...«

Strniševi sorodniki iz Kroga v Prekmurju so pila medicino pri lektarju in svečarju. Mimo sta prišla Katika in Tirzek in vsi so se zmedli, razen strica, ki ju ni poznal. Katika se je skorajžila prva. Na hitro je odgnala črne spomine na tiste lanene rjuhe, brisače in še na kaj in stisnila jim je roko z besedami:

»Ste prišli na romanje? Verjetno že včeraj in nič se niste oglašili pri nas... Z možem Tirzekom bova vesela, če naju domov grede obiščete...«

In storili so tako in prihajali so odselej skoraj vsako leto na romanje k Trojici in vedno so prespali pri mlinu kakšno noč vse dotlej, dokler ni pred leti njihov rod izumrl.

Sprinzarjeva babica je sicer imela obute visoke in tople ženske gležnarje, ruto si je pomaknila daleč naprej in zavila se je v volneno štrekanco, a vseeno je našel ledenomrzol piš luknje v njenih oblačilih in švignil je skozi nje, da je starka zastokala in zabrusila stricu Tirzku:

»Pohitel si, pohitel... O... O, Kristus, kako brije... brrr... rrr... Takšni ste moški... Ženske trpijo z malo deco... Tako je pač božja volja... Da bo le vse v redu... Uš... brrr... zebem me...«

Stric je gazil sneg pred starko, usnjene komašne je imel na nogah, delal ji je pot in ni dosti slišal, saj je odnašal piš besede nazaj, proti Gornjemu Porčiču.

Krofasta Neža je bila pri teti Katiki, ko je stric pripeljal babico in komaj se je Sprinzarca znebila štrekanke, se v topli vodi, ki jo je pogrela Neža, umila, pravzaprav ogrela roke, in že je prijkala na svet Liziko, moja sestrična. In pri hiši so bile spet tri ženske in na srečo tudi dva moška.

Pred Florjanovim leta 1924 je privil mašinist Andrec z velikim železnim francozarjem zadnje vijake na drugem bolcu v stricevem mlinu. In ta valjni mlin je bil večji in sodobnejši od prejšnjega. Mlela sta kamna in oba valjčna mlina, če je le bilo dovolj vode v Ročici. Moka je polnila vreče in nekaj več denarja se je znašlo pri hiši.

Zvonček je klical strica Tirzeka, naj nasuje zrnja. Dan je bil dnevu podoben in ponoči ni bilo drugače, posebno še po daljšem deževnem obdobju. Strica, Kalist iz Oseka in Nanti iz Brengove sta prihajala pomagat mlet ponoči, da se je lahko stric Tirzek do silega naspal in zgodilo se je, da so se kakšen večer ali celo noč znašli vsi trije za mizo v kuhinji in moške besede so švigale po prostoru, da jim je še teta Katika rada prisluhnila.

Stric Tirzek je prišel na svoj račun in pravil je bratu in svaku dovolj glasno, da ga je slišala v sosednji prostor še žena, čeravno je mlin ropotal:

»V prvi vojni sem bil kuhar, gori v Semeringu in našem regimentu so bili med soldati sami nezadovoljneži. Godrnjali so, da dobivajo premalo klobas... Kuharji smo se pač znašli, kot se vsak, ki je pri piskru! Mi smo se klobas preobjedli in tudi tisti dan, ko je prišel v nadzor, k nam kuharjem, najvišji oficir, sem si mislil skriti klobaso za pozneje, a prav takrat se ti znajde ob meni in jaz se hitro sklonim in skrijem klobaso med drva... Oficir pa se zadere, glasno, rezko, strogo... da sem bil ves trd od strahu, kaj bo... Zakaj ne salutiram, je hotel vedeti — in že sem stal pokonci in salutiral sem mu in bleknil:

»... Nisem mogel prej salutirati, ker sem moral dati polena na ogenj!«

Osorno in nejevoljno me je osvrknil s pogledom, govoril je nekaj o nedisciplini in avstro-ogrski vojski in mi grozil, da me bo dal v prvo linijo na

fronto, če me še kdaj zaloti, da ne bom salutiral, kot se za domovini vdanega vojaka spodobi... Da, da, tako je bilo in ni bilo lahko takrat biti vojak...«

Stric Kalist si je basal pipo z novim tobakom, medtem ko je Tirzek govoril o vojnih časih. Slišal je že o tisti klobasi, ko je učil Tirzeka kolariti, in to ne samo enkrat, pa mu je včasih zabrusil pod nos:

»Rajši naredi lepši voz Tirzek. Od kolarjenja boš živel in ne od spominov na tisto vojaško klobaso!...«

In tudi tokrat je imel Kalist nekaj za reči in Tirzku ni bilo po volji, da dela to pred Nantlom in da bo to morda slišala še Katika, seveda če ni medtem že zaspala v prednji hiši. Rekel je Kalist:

»Ti, Tirzek pa kar tiho bodi in se ne hvali toliko s to prvo vojno!... Ko so se naši fantje tam klali in tudi jaz sem bil med njimi... Takrat si ti slišal doma žgance vreti...«

In branil se je Tirzek in povedal je še kakšno o tistih groznih časih in končal je z dejstvom:

»Je že res, da so me spustili prej domov... Srčno asmo sem dobil v prvi vojni... Kripl sem postal... Invalid bom za vse večne čase...«

»Že spet se kopijejo v Ročici tisti trije publici iz Zgornjih Verjan... Jezus, Marija, čisto nagi so... Kakšno pohujšanje je danes na tem pregrešenem svetu...« je piskajoče in godrnjaje rekla Neža Mici in ta je zabrusila nazaj:

»Niso nagi, furtošče imajo na sebi!«

»Ti slabo vidiš, Mica... O groza, kakšno pohujšanje...« je zapiskala Neža in strogo je gledala proti Ročici.

Navada je bila, da so si fantje v poletni vročini privoščili kopel v hladni Ročici. In niso bili nagi. Predpasnike so imeli na sebi, spodvite nazaj med nogami in privezane čez pas, nekakšne zaslane kopalke so bile to, in skakali so po vodi, čofotali, si nagajali in voda je postala kalna in poiskali so si drugi del Ročice, kjer je bila osvežitev čistejša in voda dovolj globoka.

Tisti večer se je vračal stric Tirzek od doma iz Brengove. Prvi mrak je padel v dolino Ročice, še

»... in verjetno ne bom šel zaradi tega v vice, če vidim njuno nagoto...«

vedno je bilo vroče, da je imelo človeka, da bi se podal v najhladnejšo klet in stric ni mogel verjeti prizoru, ki ga je zagledal ob Ročici. Dekleti sta bili, slačili sta se in stric je obstal, se skril za grmovje in mislil na greh, zamišljal, spet pogledal in zbežan je razmišljal:

»Bog že ve kaj dela... Nisem kriv, če sta se znašli dekleti tukaj ob Ročici in verjetno ne bom šel zaradi tega v vice, če vidim njuno nagoto... Joj, sta fejš... Kakšne napete zizeke imata...«

In dekleti sta zlezli v Ročico, smejali sta se in špricali po vodi, ena proti drugi, stric pa je skrivoma odšel proti domu in komaj je čakal, da se vleže v posteljo h Katiki. Že dolgo mu ni bilo tako lepo ob ženi kot tisto noč.

Tesarji so s cimpračami obdelovali smrekova debla. Tesali so in žagali in prepletalo se je enakomerno petje žage, sekanje cimprač in ropotov kamnov iz mlina. Rušt so pripravljali za novo hišo in hlev. Iz rúde v Oseku so vozili z volovsko vprego kamenje. Kopali so ga tam v zemeljskih globinah in ga obdelovali domači kamnoseki; oče mojega očeta, moj dedek Alojz Štefanec je bil med njimi. Veliko kamna so potrebovali za temelje nove hiše in hleva pri stricevem mlinu. Zidno opeko so vozili iz radgonske opekarne, strešnike iz Brengove pri Svetem Križu na Murskem polju.

Na novo so pozidali sprednji del hiše, obnovili zidove v mlinu in hiteli so, bali so se dežja. In že je krasila novo ostrejšo smrekica in slamo s prejšnje strehe so vlačili v listnik, nabili late na novi rušt in opečni strešniki, lepi, rdeči in trdni, so se znašli na strehi.

Hitro so delali. Vgradili so nove okenske okvirje s trdnimi železnimi križi, varnimi pred kladeži, ometali so zidove od znotraj in zunaj in vreme je bilo tiste tedne lepo, zidovi so se hitro sušili. Katika je kuhala moškimi, skrbela za krave in svinje, za male Liziko, Frančeka in Kristinko. Bila je noseča, da je bilo za njo garanje obup, a komu naj bi potarnala? Stricu? Kako le, saj je bil tudi on do onemoglosti zgaran. Vedela sta, da morata vzdržati; veselila sta se novih zidov, večjih, svetlejših oken, strehe, ki je ne bo več veter kuštral.

Do zime je bil dom za silo pozidan in Tirzek je zadovoljen namignil ženi:

»No, vidiš, Katika, pa je le šlo... Rodila boš v novi hiši...«

(Nadaljevanje prihodnjič)

MARKO SKAČE PO OHRIDU-TRINAJST LET POZNEJE

M. ZRINSKI

MARKO SKAČE PO OHRIDU — TRINAJST LET POZNEJE

»Nekaj nas je povsem prevzelo, ko smo se znašli na cilju svoje poti: točnost in gostoljubnost naših gostiteljev. Prevoziti vso Jugoslavijo, napraviti okoli 1400 km, in se znajti v popolnoma tujem kraju s tujimi navedami in povsem drugačnim načinom življenja — priznati morate, da se nas je loteval čuden občutek. Pa je že prvi vtis ob sprejemu pokopal vse dvome...«

(MARKO SKAČE PO OHRIDU — Vestnik, 5. 8. 1976)

Tako sem med drugim pisal pred trinajstimi leti, ko smo bogastvo prekmurske ljudske kulture prvič predstavili na svetovno znamenem Balkanskem festivalu folklorne na Ohridu. Minila je torej cela vrsta let od tedaj; naša blaginjo, spodbujeno z mednarodnimi posojili, je grdo načela inflacija; nekoč nezasiščena družbeno nasprotja, podkrepljena z raznimi — izmi, so danes postala stvarnost; Jugoslavlani smo postali milijonarji (dinarski seveda); pri folklori se je zvrstilo dvoje ali troje generacij, razen neuničljivih Kociprov in mojstra Baranje pa še trch ali štirih plesalcev, ki še vztrajamo; navsezadnje pa je poleg »standardnih« izvirnih prekmurskih plesov in pesmi napredoval tudi naš program: končno smo naštevali prikaz prekmurskega (dolinskega) gostovanja, ki je — brez samohvale — po oceni tistih, ki so si ga že ogledali, zadetek v polno... No, to našo najnovejšo stvaritev so lani videli tudi odgovorni folkloristi delavci pri ZKO v Ljubljani in nas napotili kot predstavnike naše republike na ohridsko folklorno prireditve, ki traja več tednov v okviru Ohridskega poletja — sklopa cele vrste kulturnih in turističnih prireditev v obeh dopustniških mesecih. Seveda smo povabilo sprejeli; tisti, ki smo pred toliko leti že bili tam — radovedni, kako je danes, — tisti »novopečeni« pa zato, da vidijo, če je res, kar smo jim pripovedovali o tem biseru jugoslovanske kulture in turizma. Ker je različica potovanja z letalom zaradi — jasno — siromašne blagajne slovenske kulture odpadla, smo se dokaj razveselili potovanja z vlakom iz Zagreba, čeprav le do Bitole; pa še spalnica da, bo, so obljubili. (Bil je sicer le na pol spalnica, a vseeno boljši kot tisti ob vrtnitvi iz Ohrida, ki ga sploh ni bilo — o tem pozneje.)

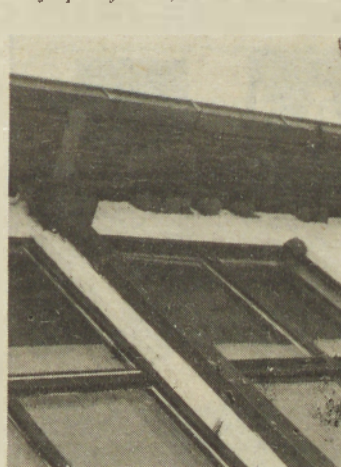
Ko smo torej poldrugo uro pred odhodom vlaka iz Zagreba »parkirali« svoj »ok-mok« na peronu in komaj pokusili hladno pivo pred kioskom, pa — sodni dan! Naliv, kakršnega še starejši ne poznajo. Bil je to začetek neurja, ki je pozneje opustošilo del zahodne Hrvaške in severovzhodne Slovenije... In ker je kljub besnečemu nalivu vlak že stal na drugem (nepokritem) peronu, je ob nenadnem povelju, da ga je treba zasedeti, vsa naša »banda«, otovorjena do ušes in še čez, navalila na ta drugi peron, ne oziraje se na veter in dež. Vsi, razen nesrečne četrvice, ki je bila odgovorna za »Vincija« (beri: Miškove cimbele), in ki je morala počivati, naključno pač pod zadnjim kosom strehe na tem peronu, so torej pridirjali do dokaj oddaljene vlakovne kompozicije, ki pa se je tisti trenutek premaknila in zapeljala nazaj na peron, pod varno streho, kjer so se vsi, razen zdaj že »srečne« četrvice z Vincijem, potem ko so še enkrat pridirjali nazaj, kdove kolikokrat do kože premočeni, končno le vkrcali v tisto polovico kupeja... Potem ko so nekateri pametnjakoviči iz vrst »suhih« nekaj modrovali o zaletavosti in nepremišljenosti, je moralo sčasoma le popravila obilna, kraljevska malica domačih dobrot iz popotne torbe, da o »žganici« in dobri domači vinski spodbudi niti ne govorimo. Potem pa do spanja pripovedi in klepetanja, turok, »šnops«, vmes pa zvoki in nastopi priljubljene »paktergerskega« ansambla, ki so ga fantje kljub temu, da se je nepogrešljiva kitara dobesedno razmočila ob neurju, le nekako sestavili in lep kos poti skrbeli za dobro voljo. Prijeina notranja makrota pa je marsikatero uravnovešila ob izdajini zunanjih v trden spanec, da se je prebudit šele zjutraj, ko so nas prijazno pozdravljali razgibani makedonski hribi, med njimi pa neurbane, raztresene, vendar skrbno obdelane zaplate njiv, sadovnjakov in vinogradov.

V Bitoli smo dobili avtobus in do brega vodnika (predvsem po mnenju ženskega dela skupine), »Skočili« smo malo na Prespansko jezero, kjer v hotelu Jugoslavija, kjer smo bili to opoldne edini gosti, menda še niso začeli s sezono — kriva naj bi bila številna neurja v zadnjih dneh — so pa to izkoristile številne lastovke, ki so si poi-

skale prostor za svoja gnezda točno nad glavno teraso hotela na strmem obrežju jezera, kar se bogato kaže na »umetelnih« slikarjih, ki so jih povzročile s svojimi iztrebki po oknih hotela in terasi. Kakorkoli, narava je tukaj neokrnjena. Smo pa okusili dobro hladno skopsko pivo za stari milijon, kar niti ni veliko, primerjaje hotelske cene v katerem od naših turističnih krajev. (Nasplj je treba reči, da Ohrid kljub svojemu turističnemu razredu, ki sodi v korak z Bledom ali Plitvicami, ni predrag, saj so cene na ravni naših, običajnih gostilniških ali pa še občutno nižje.)

Cez planino Galicičo, pod katero se pretaka voda iz Prespanskega v Ohridsko jezero, in ki slovi kot edinstven nacionalni park v Jugoslaviji, smo se zapeljali najprej v samostan sv. Nauma, oddaljen komajda nekaj sto metrov od meje z Albanijo. (Ce so nas imeli Albanci v enem od vizirjev na številnih opazovalnicah vzdolž svoje meje, ne vemo, je pa prijazen sodnik izjavil, da naši eksotični sosedje jamčijo vsakemu, ki bi po čudoviti peščeni plaži primahal k njim, kakih 25 let brezplačnega bivanja pri njih...)

TV nadaljevanke pred meseci je bilo mogoče do potankosti spoznati veliko Klimentovo reformatorsko delo, predvsem pojav prvih makedonskih knjig in kulturnih ustanov, pri čemer gre velika zasługa tudi njegovemu bratu Naumu, njenim učencem, pozneje, na prelomu 10. v 11. stoletje, pa tudi carju Samuili, ki je makedonsko državo okrepil v političnem, gospodarskem in kulturnem smislu. Za prvima dvema je ostala cela vrsta arhitektonskih in kulturnih spomenikov okoli jezera, za tretjim pa dobro ohranjene ostaline mogočne trdnjave, ki je bila nekoč središče makedonske prestolnice in so ji le Turki pozneje prišli do živga. Ne moremo mimo bazilike sv. Sofije v mestu, ki je eden največjih sakralnih spomenikov na območju pravoslavne cerkve v Evropi.

Hotel Jugoslavija ob Prespanskem jezeru, spodnji rob strehe na terasi; edini gostje poleg nas so v deževnem zgodnjem poletju le desetine »kalasturov«, mestnih lastovk...

(Dušan Legen)

Sv. Naum je postastica za ljubitelje kulturne zgodovine po vsem svetu. Okoli leta 900 ga je sezidal brat velikega makedonskega narodnega prosvetitelja Klimenta Ohridskega — Naum, v 13. stoletju pa so jo prezidali v današnji podobi. Na obiskovalca veličastno delujejo romanske kupole, neverjetno natančno poslikane s prizori iz življenja makedonskih in svetopisemskih vladarjev in svetnikov. Začutiš nanavedno privlačnost tiščnega hladu med kamnitimi oboki, občuduješ genialno znanje tedanjih primitivnih (?) stavbenikov, ki so znali ustreči zahtevam tedanjega časa, duhovnega izročila, arhitektonskih zakonitosti in graditi tako, da se viharji stoletij, ki so pretresali domovino makedonskega naroda v gospodarskem in političnem življenju, nič kaj dosti ne poznajo na samostanski zidovih... Le kdo se ne bi želel sliškati za spomin ob tej zibelki slovenske kulture? (Na tem mestu morda ne bi škodilo omeniti še česa iz bogate zakladnice ohridske

zgodovine. Rimljani so zavzeli nekdanje ilirsko naselje, Lychnidos imenovano, leta 168 pr. n. št., o njihovi navzočnosti priča cela vrsta izkopanin, med drugim tudi ostanki antičnega gledališča. Prvi razcvet je država ob Ohridskem jezeru doživela v zatonu prvega tisočletja, ko je postal Kliment Ohridski, učenec Cirila in Metoda, prvi ohridski škof (895). Iz dobre

»Gostilnarska« slika na dvorišču tisočletnega pomnika makedonske in slovanske kulture — sv. Nauma: noše so sicer kar civilne, turistične, tudi Kocipri in Baranja niso »oboroženi«, pa še štirje »fotografiki« manjkajo. Spomin pa je le!

(MZ)

ropi, zgrajena pa je bila v Klimentovih časih, kakor številnih drugih cerkvenih in samostanskih objektov, ki so paša za oči ljubiteljev kulture... obenem pa tudi tarča številnih nepridipravov, ki skušajo na nezakoniti način obogatiti raznovrstne »zbiralce« raritet s kakšnim eksponatom iz teh svetišče duhovne kulture. Tako n. pr. še vedno niso odkrili nekaj deset edinstvenih ikon, ki so jih v samostanu sv. Nauma pobrali zlikovci že pred leti in jih Interpol še išče.)

Zanimivo je, da turisti na Ohridu najbolj iščejo sloveče ohridske bisere, pravzaprav izdelke iz snovi, ki jo znajo po prastarem receptu izdelati le redki Ohridčani iz lusk posebnih vrste ribič, živečih le v tem jezeru. Poznavalci se zaklinjajo, da je morda le še kakih deset družin, ki znajo izdelati originalno bisero vino, in da je treba ujeti in očistiti tano ribico za kilogram te dragocenosti. A stojnice s »pravimi« biseri je vsepovsod še in še, cene pa so tudi »prave«.

(nadaljevanje prihodnjič)

ZORAN CIRKVENČIČ, TRENER NOGOMETAŠEV MURE

S pomlajenim moštvom zaželjene rezultate

V nogometni ekipi Mure iz Murske Sobote je bilo v prestopnem roku precej sprememb, saj je klub zapustilo več standardnih igralcev, pritegnili pa so nekatere nove moči. Sobotčani se že nekaj časa pripravljajo na novo tekmovalno sezono v slovenski ligi pod vodstvom trenerja Zorana Cirkvenčiča, s katerim smo se tokrat pogovarjali.

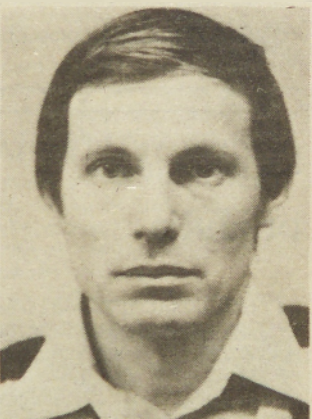
— V članskem moštvu Mure je prišlo do precejšnjih sprememb. Ali vam je uspelo zagotoviti primerno nadomestila za nekatere igralce, ki so bili nosilci igre?

»Res je, da je v tem prestopnem roku prišlo pri igalskem kadru do precejšnjih sprememb, saj je klub zapustilo sedem standardnih igralcev, ki so bili nosilci igre v moštvu. Novi igralci, ki so prišli v klub iz pomurskih klubov, so mlajši in bi v tem trenutku še težko ocenili njihove sposobnosti, saj smo imeli šele nekaj treningov. V člansko moštvo pa smo vključili nekaj mladincev, tako da imamo sedaj zelo mlado moštvo, ki je brez izkušenj v slovenski ligi.«

— Začeli ste s pripravami za novo sezono. Kakšen je program?

»Zaradi precej spremenjenega moštva bomo posebno skrb namenili obremenitvam igralcev, ki jih čakajo v tekmovalni slovenske lige, in uigravanju moštva. V prvem delu priprav bomo trenirali petkrat tedensko, v drugem pa bomo odigrali več tekem. Načrtujemo do štiri prijateljske tekme, pred prvenstvom pa nas čakajo tudi tekme za pokal Nogometne

zveze Slovenije. Tako bomo skupaj odigrali osem do devet tekem. To je sicer premalo za moštvo, ki ga oblikujemo, vendar pa za več ni časa.«

— Kakšne pa so letos možnosti uvrstitve Mure v slovenski ligi?

»V tem trenutku je težko napovedovati uvrstitev Mure, saj bomo tekmovali s pomlajenim moštvom. Poleg tega pa bo tokrat slovenska liga tudi močnejša, saj sta se vrnila trboveljski Rudar in ljubljanski Slovan, ki sta v prejšnji sezoni tekmovala v medrepublicki ligi. Kot je slišati, pa so se okrepila tudi druga moštva, ki tekmujejo v slovenski ligi. O vlogi Mure v novi sezoni bo mogoče povedati kaj več tik pred začetkom tekmovalja, to je po pripravi in odigranih prijateljskih tekmah. Vseeno pa sem optimist in pričakujem, da bomo z novim moštvom dosegli zadovoljive rezultate.«

F. Maučec

KAJAKAŠTVO

Največ točk gostiteljem

Kajak-kanu klub Bistrica je pripravil na reki Muri tradicionalno tekmovalje v spustu od Dokležovja do Bistrice. Tekmovalja se je udeležilo blizu 50 kajakašev in kanuistov iz petih klubov BiH in Slovenije. Najštevilčnejši med njimi so bili gostitelji, ki so tudi postali ekipni zmagovalci. V središču zanimanja gledalcev je bil državni prvak Arnavtovič, ki je tudi zmagal med kajakaši pred Vargom iz Kroga. Izkazal pa se je mladiček Simon Kovačič iz Kroga, ki je le minuto zaostal za državnim prvkom in dosegel drugi najboljši čas. Nastopila sta tudi državna reprezentanta Marič—Vereš, ki pa nista imela tekmecev. Kljub skromni udeležbi je tekmovalje lepo uspelo.

Med kajakaši je pri mlajših pionirjih zmagal Škraban iz Kroga pred Horvatom iz Ozbetičev iz Bistrice. Pri starejših pionirjih je bil najboljši Krampač iz Bistrice pred Horvatom iz Kroga. V konkurenci pionirk je zmagala Jakšičeva pred Žižkovo in Gjerekovo (vse Bistrica). Med mladinci je bil najhitrejši Simon Kovačič pred Romanom Kovačičem (oba Krog) in Bregarjem (Rašica), pri mladinkah pa je zmagala Cankarjeva (Rašica) pred Gjerekovo (Bistrica). Najboljši pri članih je bil Arnavtovič (Bosanski Novi) pred Vargom (Krog) in Dizdarevičem (BN), pri članicah pa je nastopila le Cankarjeva (Rašica). Pri turistih je zmagal Rutar (SL) pred Donkom in Gaborjem (oba Bistrica), pri veteranih pa Grašič (Škofja Loka) pred Kolenkom (Bistrica). V konkurenci kanuistov je bila skromna udeležba. Pri mladincih sta nastopila Jug—Hodžar, pri članih Marič—Vereš (vsi Krog), pri turistih pa Kustec—Graj in Fotivec (vsi Bistrica). Še ekipni vrstni red: 1. Bistrica 97, 2. Mura Krog 53, 3. Bosanski Novi 18, 4. Rašica Ljubljana 16 in 5. Škofja Loka 12 točk.

F. M.

Atletika

Špur sedmi v državi

V Varaždinu je bilo letošnje državno atletsko prvenstvo za člane in članice. Med najboljšimi jugoslovanskimi atleti in atletinjami je sodeloval tudi član AK Pomurje iz Murske Sobote Damjan Špur ter se lepo odrezal. V tekni na 100 m je v polfinalu s časom 11,13 zasedel drugo mesto. V finalu pa je bil z rezultatom 11,01 sedmi. Tako je Špur samo potrdil letošnjo dobro formo, hkrati pa tudi pokazal, da se razvija v odličnega sprinterja.

Kolesarstvo

Hajdinjak in Šooš v Avstriji

V avstrijskem Velikoven je bilo tretje evropsko mladinsko kolesarsko tekmovalje EUROPA GRAND PRIX 89, na katerem so poleg osmih avstrijskih ekip sodelovale tudi ekipe iz evropskih držav: Sovjetske zveze, Italije, Nizozemske, ČSSR, ZR Nemčije in Jugoslavije ter Berlina. Našo državo sta skupaj s kolesarji Branika zastopala tekmovalca KK Pomurje Beltinci Šooš in Hajdinjak. Na 68 km dolgi cestni dirki je Šooš zasedel sedmo, Hajdinjak pa deseto mesto. Na kriterijski vožnji po ulicah Velikovega pa je Hajdinjak zasedel petnajsto mesto, kar je uspeh. V ekipni vožnji pa sta Hajdinjak in Šooš skupaj s tekmovalci Branika zasedla dvajseto mesto. V gorski dirki pa je bil Hajdinjak 31, Šooš pa 59.

Mali nogomet

Veliki turnir v Pečarovcih

Nogometni klub Pečarovci, katerega moštvo uspešno tekmuje v občinski ligi malega nogometa, pripravlja za nedeljo, 6. avgusta 1989, veliki turnir v malem nogometu. Tekmovalje se bo začelo ob 8. uri na igrišču v Pečarovcih. Žrebanje parov pred začetkom tekmovalja. K sodelovanju vabijo čim več ekip, saj so pripravili lepe pokale in nagrade.

Mali nogomet

Zmagali Bakovci

V Vanči vasi je bil turnir v malem nogometu. Med 12 ekipami so zmagali nogometaši Bakovci pred Gradščem in Borecjo. Za najboljšega vratarja so razglasili Buzetija, za najboljšega strelca pa Papiča (oba Bakovci).

Strelstvo

Tekmovalje v Krogu

SD Noršinci — sekcija Lovca iz Kroga prireja v nedeljo, 6. avgusta 1989, tekmovalje v streljanju z malokalibrsko puško. Začelo se bo ob 9. uri na strelišču v Krogu. Prijave bodo zbirali na strelišču do 12. ure. Vabijo strelce, da se udeležijo tekmovalja.

Spidvej

Lendavčani republiški prvaki

Sklenjeno je bilo letošnje republiško prvenstvo v spidveju, medtem ko državno tekmovalje še traja. Lep uspeh so dosegli spidvejisti AMD Lendava, saj so postali republiški ekipni prvaki. Najuspešnejša tekmovalca sta bila Artur Horvat, ki je med posamezniki zasedel drugo mesto, in Čaba Lazar, ki je tudi trener. Potem so tu še Goran Hobla, ki bo verjetno kmalu začel stopati na zmagovalne stopničke, Oto Šimonka in Matjašec, ki je pri vojakih, a je tekmoval za republiško prvenstvo. Čeprav Lendavčani nimajo tekmovalca na prvem mestu, so z letošnjimi rezultati zadovoljni. Zlasti pa so po besedah predsednika Marjana Žerdina pri AMD Lendava zadovoljni, ker jim je uspelo pridobiti veliko mladih tekmovalcev, saj imajo v tem trenutku tri mlade in obetavne spidvejiste, ki so že tako dobro pripravljeni, da se bodo kmalu lahko predstavili in dokazali svoje znanje jugoslovanskim gledalcem. Poleg teh pa delajo tudi z osnovnošolci, ki bodo lahko nadaljevali tradicijo spidveja v Lendavi. Za uspešno delo z mladimi ima zlasti zaslužno trener Čaba Lazar, ki se, kot vse kaže, v prihodnje namerava posvetiti samo trenerstvu in svoje bogate izkušnje prenašati na naraščajočnike.

V letošnji sezoni je predvidenih še nekaj tekmovalj za državno prvenstvo, saj sta bili doslej le dve dirki. To je nova priložnost tudi za Lendavčane, da si izboljšajo uvrstitev, čeprav je treba povedati, da tekmovalci AMD Lendava nimajo tako dobrih motorjev kot v nekaterih drugih društvih. Kljub temu pa računajo, da bodo zaradi izkušnosti tekmovalcev posegli tudi po državnem ekipnem naslovu ter da bodo imeli pri vrhu vsaj dva tekmovalca. S tem pa bodo tudi uresničili cilje, čeladi se vseskozi srečujejo z denarnimi težavami. Pri AMD Lendava pa so se lotili še ene zahtevne naloge. To je obnove štadijona v Petišovcih, ki tačas nima mednarodne licence. Lendavčani pa si želijo, da bi pridobili to licenco in že prihodnje leto organizirali tudi mednarodne dirke. Za obnovo štadijona bo potrebnih okrog 150 milijonov dinarjev, ki jih bo potrebno zbrati do konca letošnjega leta. Akcija so že začeli in upajo, da bodo predvsem z razumevanjem združenega dela uspeli zbrati potreben denar. Z nekaterimi deli na štadijonu pa so že začeli in predvidevajo, da bodo do zadnje letošnje dirke za državno prvenstvo v Petišovcih, ki bo 9. septembra, uspeli urediti tekmovalno stezo, na katero je potrebno navožit okrog 600 kubičnih metrov materiala ustrezne sestave. Poleg steze pa je na štadijonu potrebno narediti še ograjo, električno napeljavno in semaforje, za kar imajo že material.

Feri Maučec

Športni ribolov

MATJAŠEC V REPREZENTANCI

V Titogradu je bilo državno prvenstvo za člane in članice v športnem ribolovu, troboju in peterboju. Sodelovale so vse reprezentance republik in pokrajin. V slovenski so nastopili trije pomurski ribiči: Pokova, Matjašec in Božič. Slovenija je pri članih zmagala v troboju in peterboju ter osvojila drugo mesto v ribolovu. Članice pa so bile v ribolovu tretje. Miro Matjašec je bil uvrščen v državno B reprezentanco, ki bo sodelovala na mednarodnih tekmovaljih.

Nogomet

OB JUBILEJU TURNIR

Nogometni klub Tišina organizira v počastitev 30-letnice kluba v nedeljo, 6. avgusta 1989, nogometni turnir. Sodelovala bodo štiri moštva: Radgona, Tromejnik, Rogašovci in Tišina. Turnir se bo začel ob 9. uri.

Mali nogomet

TURNIR V GANČANIH

Nogometni klub Gančani prireja v nedeljo, 6. avgusta 1989, turnir v malem nogometu. Ta se bo začel ob 8. uri na igrišču v Gančanih. Žrebanje bo v petek ob 20. uri. Najboljše ekipe bodo prejele denarne nagrade.

PREDSTAVLJAMO VAM

Marič — Vereš sedma na finalu svetovnega pokala

Enaindvajsetletna kanuista BD Mura iz Kroga Milan Marič in Miran Vereš, oba sta zaposlena v soboški Panoniji, se že nekaj časa uveljavljata kot odlična dvojica na raznih tekmovaljih v spustu na divjih vodah. Naposled sta bila tudi uvrščena v državno člansko reprezentanco in sodelovala na finalu svetovnega pokala v Švici, kjer sta zasedla solidno sedmo mesto.

Milan Marič se je s kajakaštvom začel ukvarjati pred šestimi leti. Kot pionir je tekmoval s kajakom enosedem, potem pa se je odločil za kanu dvosed in skupaj s Horvatom dosegel lepe rezultate. Postala sta evropska mladinska prvačka, bita večkratna mladinska državna prvačka, sodelovala sta na mladinskem svetovnem prvenstvu v Špitu in ter zasedla več prvih mest na republi-

ških in drugih tekmovaljih. Letos sta z Verešem postala republiška članska prvačka in zmagala na več tekmah. Za svoj prvi nastop v dresu državne članske reprezentance meni, da je uspešen, trdno pa je odločen, da bosta osvojila tudi letošnji naslov državnega prvaka.

Miran Vereš je prav tako kot Marič začel svoj športni pot kot kanuist in dosegel nekaj odličnih rezultatov v pionirski in mladinski konkurenci. Bil je večkratni republiški prvak, skupaj s Karasom in Borovičem pa je tudi postal državni mladinski ekipni prvak. Med posamezniki pa je bil na državnem prvenstvu enkrat drugi in enkrat tretji. Sodeloval je tudi na svetovnem mladinskem prvenstvu v Špitu in zasedel dvajseto mesto. Potem pa se je odločil za kanu dvosed in skupaj z Maričem dosegla lepe rezultate, med njimi naslov republiškega prvaka. Z lepimi občutki se je vrnil s finala svetovnega pokala v Švici, zadovoljen pa je tudi z uvrstitvijo. Tako kot Marič tudi on napoveduje zmago na državnem prvenstvu.

F. M.

AKTUALNI ZAPIS

VELIKO ZANIMANJE ZA MALI NOGOMET

Nogomet, igra z žogo, ki je najbolj razširjena v Pomurju, dobiva z igranjem malega nogometa še večjo veljavo. V zadnjih letih se je ta športna zvrst naglo razvila, saj imamo v nekaterih občinah celo ligaška tekmovalja. V soboški, denimo, poteka tekmovalje v malem nogometu kar v štirih občinskih ligah. Ligaška tekmovalja pa imajo tudi v radgonski in ljutomerski občini. Vsako leto pa se pojavljajo novi klubi, ki bi se želeli vključiti v ligaško tekmovalje, kar povzroča strokovnemu odboru za mali nogomet vrsto preglavic. Za tako razvejeno dejavnost je namreč potrebnih veliko igrišč, sodnikov in še marsikaj drugega. Mali nogomet je tako postal najbolj privlačna športno-rekreacijska dejavnost, s katero se lahko poleg mladine ukvarjajo tudi starejši, zlasti pa tisti, ki so se v mlajših letih aktivno ukvarjali z nogometom ali drugimi športnimi zvrstmi. Pri klubih malega nogometa pa je v zadnjem času čedalje večje zanimanje za tekmovalne dosežke in uvrstitev v kakovostnejšo

ligo. Nekateri pomurski klubi malega nogometa pa se s svojimi moštvi že vključujejo tudi v republiška tekmovalja.

Poleg ligaških tekmovalj pa je veliko zanimanje za igranje malega nogometa prav sedaj poleti, v takoiimenovani »mrtni« tekmovalni sezoni. Ne mine namreč niti ena nedelja, da ne bi pripravili v dveh ali treh, pa morda celo več krajih turnirjev v malem nogometu. Marsikje so postali že tradicionalni

in jih prireajo v spomin na svoje nekdanje športnike. Organizacija turnirjev v malem nogometu pa tudi omogoča, da si marsikateri klub na ta način pridobi denar, ki je potreben za nakup športne opreme in sodelovanje v ligaškem tekmovalju. Turnirji malega nogometa, pa so v marsikaterem kraju tudi edina športnorekreacijska dejavnost, zato jih tudi vključujejo v program krajevnih praznikov.

Feri Maučec

SOBOŠKI RADIOAMATERJI PRAZNUJEJO 40-LETNICO

Radio-tv klub Murska Sobota, ki deluje v okviru Zveze organizacij za tehnično kulturo Murska Sobota, praznuje letos 40-letnico delovanja. V tem času so se soboški radioamaterji uveljavili ne samo v domačem in državnem, temveč tudi v svetovnem merilu. Sicer pa več o njihovem delu, uspehih in praznovanju v pogovoru s predsednikom kluba, Štefanom Barbaričem.

— **Kako ste v soboškem Radio-tv klubu organizirani in katere dejavnosti razvijate?**

»Radio-tv klub Murska Sobota, ki deluje pod pozivnim znakom YU 3 DBC, ima trenutno 119 radijskih operaterjev različnih kategorij, med katerimi jih ima 51 lastni pozivni znak. V okviru kluba pa deluje še osem sekcij: Puconci, Lipovci, Beltinci, Čankova, Tešanovci, Križevci, Ratkovci in Tišina. V klubu razvijamo radiooperatersko, tekmovalno, radiokonstruktorsko, radiogoniometrijsko in gospodarsko dejavnost. Naši radioamaterji vzpostavijo vsako leto nad trideset tisoč KV in UKV zvez po vsem svetu.«

— **Kako pa je z opremljenostjo kluba. Sledite razvoju sodobne tehnike?**

»Opremljenost Radio-tv kluba Murska Sobota je na povprečni ravni. To velja za Mursko Soboto in še nekatere aktivnejše sekcije, medtem ko so osiale na terenu slabše opremljene, saj imajo aparature iz leta 1971. Znano pa

je, da amortizacijska doba v telekomunikacijski dejavnosti traja okrog šest let, ob sedanjem naglem razvoju tehnične opreme pa lahko aparature zastarijo že v dveh letih. Naša želja je, da bi vse sekcije opremili za naše razmere s povprečno kakovosno opremo, a nam to zaradi pomanjkanja denarja ne uspeva, saj kratkovalovna ali ultrakratkovalovna postaja danes stane od dva do tri tisoč mark.«

— **V Radio-tv klubu Murska Sobota namenjate posebno skrb tekmovalni dejavnosti, kjer dosegate tudi odlične rezultate. Morda nekaj o tem?**

»Res je, v našem klubu namenimo posebno skrb tekmovalni dejavnosti. V ta namen smo v Dolini zgradili tekmovalni center s sodobnim antenskim sistemom, kjer lahko naši člani dosegajo vrhunske rezultate. S ponosom lahko povem, da na raznih svetovnih tekmovaljih dosegamo vrhunske rezultate, čeprav smo slabše opremljeni kot v nekaterih razvitih državah. Naj dodam da smo svetovni rekorderji ter večkratni državni in evropski prvaki v različnih disciplinah tekmovalni na KV in UKV.«

— **Poleg tekmovalj je pomembno razvijanje prijateljstva z radioamaterji sveta, dejavnost pa ima tudi pomembno družbeno vlogo?**

»Prav imate. Radioamaterji imajo pomembno vlogo povsod po svetu ob elementarnih in dru-

gih nesrečah, aktivni pa so tudi na drugih področjih, ko gre za človeška življenja in materialne dobrine. To so radioamaterji že večkrat dokazali ob raznih katastrofah, saj so bili prav oni tisti, ki so prvi ponesli v svet vesti o

raznih nesrečah. Radioamaterji pa so pomemben dejavnik tudi v sistemu splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Naše mlade člane z veseljem kadrujejo v enote za zveze JLA, kjer dosegajo zelo dobre rezultate. Po vrnitvi iz vojske pa so razporejeni v enote teritorialne obrambe in druge. Sicer pa ima 28 članov Radio-tv kluba Murska Sobota lastne UKV postaje, ki so v večini primerov tudi montirane v osebnih avtomobilih. Tako radioamaterji pokrivajo okrog 95 odstotkov celotnega terena.

Predvsem pa je naloga kluba, da skrbi za vzgojo kadrov.«

— **Financiranje predstavlja velik problem za nemoteno dejavnost. Kako rešujete to vprašanje pri vas?**

»Tehnična kultura nasploh v naši družbi nima takšne veljave, kot bi jo morala imeti, zlasti ob današnji preobrazbi našega gospodarstva, saj si brez mladih strokovnjakov ni mogoče zamisljati hitrejšega napredka. Tako tudi financiranje ni v celoti rešeno. Naš klub dobiva del sredstev iz Zveze organizacij za tehnično kulturo in sekretariata za ljudsko obrambo skupščine občine Murska Sobota. Vsa ostala sredstva pa si moramo zagotoviti sami z gospodarsko dejavnostjo, to je z ozvočenjem. Tako zbrana sredstva pa nam komaj zadoščajo za funkcionalno dejavnost, medtem ko nam za druge potrebe sredstev zmanjkuje.«

— **Letos praznujete 40-letnico delovanja kluba. Kako boste proslavili ta jubilej?**

»Letošnji jubilej bomo proslavili med praznikom soboške občine. Ob tem bi radi prikazali naše delo, razvoj radioamaterstva in telekomunikacij. Zato bomo tudi pripravili razstavo sredstev, s katerimi delujemo, in razna priznanja in plakete, ki so jih dobili naši radioamaterji širom po svetu. Pripravili bodo tudi slavnostno sejo kluba ter zaslužnim posameznikom podelili priznanja.«

Feri Maučec

Komisija za delovna razmerja
SREDNJE ZDRAVSTVENE ŠOLE
MURSKA SOBOTA

ponovno razpisuje dela in naloge

— UČITELJA ZDRAVSTVENE NEGE za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Kandidati morajo imeti zahtevano stopnjo in smer izobrazbe v skladu z zahtevami VIP in sklepom Strokovnega sveta SRS za vzgojo in izobraževanje.

Začetek dela: 1. 9. 1989

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili na gornji naslov v 10 dneh po objavi razpisa.

Prijavljene kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 15 dneh po izbiri.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE LENDAVA

objavlja

na podlagi določil Zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81, 34/83, 24/85, 1/86, 11/88), Samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialno varstvenih pravic (Ur. list SRS, št. 26/84), Pravilnika o pogojih in merilih za zagotavljanje družbene pomoči iz sredstev solidarnosti za reševanje stanovanjskih vprašanj v Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Lendava (Ur. objave, št. 20/89) in sklepa odbora za solidarnost pri SSS občine Lendava z dne 22/6-1989

XIII. NATEČAJ

za pridobitev solidarnostnih stanovanj v Lendavi

Upravičenci za pridobitev solidarnostnih stanovanj so delovni ljudje, občani in družine z nižjimi dohodki in sicer:

1. delovni ljudje, ki združujejo delo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih,
2. občani in družine, ki nimajo pogojev, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih,
3. občani, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja in sicer upokojenci, invalidi, borci NOV, starejši in za delo nesposobni občani,
4. delovni ljudje, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo obrtno, umetniško ali drugo dejavnost in delovni ljudje, ki združujejo delo pri delovnih ljudeh, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo obrtno ali drugo dejavnost,

če izpolnjujejo naslednje

a) splošne pogoje:

- da upravičenec in osebe, ki z njim stalno stanujejo (zakonec ali oseba s katero živi v življenjski skupnosti, otroci, posvojenci, starši, ki najmanj dve leti živijo z njim v ekonomski skupnosti) ni imetnik stanovanjske pravice ali je imetnik na neprimernem stanovanju,
- da ima upravičenec stalno bivališče na območju občine Lendava,
- da upravičenec oz. njegova družina ali člani gospodinjstva doslej še niso ustrezno rešili stanovanjskega vprašanja,
- da upravičenec ne more rešiti svojega stanovanjskega vprašanja s pomočjo svojih bližnjih sorodnikov (zakonec, starši, otroci), ki so lastniki večje stanovanjske hiše ali več vseljivih stanovanj in so vsaj dve leti pred natečajem živeli skupaj v hiši oz. stanovanjih,
- da upravičenec oz. kateri izmed članov njegove družine ni lastnik počitniške hiše ali premoženja večje vrednosti (vrednost premoženja presega 20 % vrednosti standardnega stanovanja),
- da socialne razmere upravičenca oz. članov njegove družine ali gospodinjstva ustrezajo merilom, ki veljajo za vse oblike pomoči,
- da upravičenec ali za delo sposoben član družine ni neupravičeno nezaposlen,
- da upravičenec sam oz. z družino, ki se je na lastno željo vseli v manj ali neprimerno stanovanje, živi v tem stanovanju vsaj dve leti pred natečajem.

b) posebne pogoje:

- če stvarni mesečni dohodek na člana družine ne presega 50 % čistega OD na delavca v SR Sloveniji v letu pred natečajem,
- če stvarni mesečni dohodek samskega občana ne presega 65 % čistega OD na delavca v SR Sloveniji v letu pred natečajem,
- če stvarni mesečni dohodek pri mladih družinah ne presega 70 % čistega OD na delavca v SR Sloveniji v letu pred razpisom,
- če posebne razmere (npr. daljša bolezen, telesne ali duševne prizadetosti, nezaposlenost zavljo delovne zmožnosti, ogroženost zaradi pojavov, ki spremljajo staranje in je zato potrebna stalna tuja pomoč in nega itd.) bistveno poslabšujejo socialne razmere družine,
- če živi v neprimernem stanovanju.

Vloga mora biti na obrazcu SPN-I (8,40) in ji morajo biti priložena še naslednja potrdila:

- potrdilo o stalnem bivališču in družinskih članih,
- potrdilo o delovni dobi,
- morebitna zdravniška potrdila o trajnih obolenjih prosilca ali članov njegove družine.

Vloge z navedenimi potrdili je potrebno vložiti v tajništvo Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava do 25. avgusta 1989.

Nepopolne vloge in vloge prispele po tem datumu ne bodo obravnavane.

O izidu natečaja bodo prosilci obveščeni v 15 dneh po sprejemu prednostne liste.

Komisija za delovna razmerja
Osnovne šole Bratstvo in enotnost Prosenjakovci
Tesvteriseg-Egyseg Aitalános Iskola Partosfalva

razpisuje prosta dela in naloge

učitelja za zgodovino in zemljepis, PRU, s polnim delovnim časom, za nedoločen čas. Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje po zakonu o osnovni šoli in obvladati slovenski in madžarski jezik. Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa. Nastop dela: 1. 9. 1989.

BOLJŠI ODNOS STAREŠIN IN OBVEZNIKOV DO DELA

V Pomurju so sklenili prvi del letošnjega usposabljanja in urjenja enot Teritorialne obrambe, ki sodi v okvir sprejetih programskih nalog. Tokrat sta bili na vzgoji in bojnem urjenju okrog dve tretini pripadnikov Teritorialne obrambe Pomurja. Osnovni poudarek pri usposabljanju je bil tokrat namenjen enotam za diverzantsko dejstvovanje in protidesantni boji, usklajena z letalskimi enotami Teritorialne obrambe in Jugoslovanskega vojnega letalstva, ter drugim nalogam inženirskih enot. Poleg tega pa je bilo med usposabljanjem veliko strelskega urjenja.

Po oceni Pokrajanskega štaba Teritorialne obrambe Pomurja, ki je preverjal delo v 20 enotah, je bilo usposabljanje ocenjeno prav dobro, najboljša pa enota iz soboške občine, ki ji poveljuje rezervni kapetan Dragan Skandali. Sicer pa starešina PSTO za

Pomurje Alojz Steiner meni, da so v prvi polovici letošnjega leta večji del načrtovanih nalog usposabljanja in urjenja enot Teritorialne obrambe uresničili, tako da v drugo polovico leta prenašajo le manjše, to tudi zaradi učinka inflacije. Po drugi strani pa obilica nalog vpliva na kakovostne priprave in usposabljanje, pozna pa se tudi pri obremenitvi združenega dela in kmetijske pridelave. To pa zahteva tudi več prizadevanj in truda za starešine. Ugotovljeno je bilo tudi, da je udeležba na usposabljanju — ta je tudi pomemben dejavnik uspešnosti usposabljanja, boljša na mobilizacijski poziv in slabša na predčasen poziv upravnega organa. Letošnje usposabljanje enot Teritorialne obrambe Pomurja je tudi pokazalo, da je odnos starešin in pripadnikov Teritorialne obrambe do dela boljši kot prejšnja leta, čeprav so se tu-

di tokrat pokazale nekatere slabosti (vinjenost). Razveseljiva je ugotovitev, da pripadniki Teritorialne obrambe v Pomurju iz leta v leto dosegajo boljše strelske rezultate.

V drugi polovici letošnjega le-

ta bodo v Pomurju uresničili preostali del nalog usposabljanja in urjenja enot Teritorialne obrambe. To bo namenjeno predvsem starešinam in štabom za izvajanje namenskih nalog. Prav tako bodo izvedli dvodnevno usposabljanje enot za posebna dejstvovanja, minotetne enote pa bodo peljali v Postojno in izvedli bojno streljanje z minometi.

F. Maučec

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

MIREN PROMETNI TEDEN

Čeprav smo v največji turistični sezoni, pa tudi na poljih je še veliko dela, je teden minil brez večjih prometnih nesreč, še več, lahka bi dejali, da je bil miren.

Trčila mopedista

26. julija se je zgodila prometna nezgoda v Gerlinčih. Po lokalni cesti iz Fikšincev proti Gerlinčam so se peljali štirje vozniki koles z motorjem. V bližini osnovne šole je voznik zadnjega kolesa z motorjem Robert Segeri zaradi kratke varnostne razdalje trčil v kolo z motorjem, ki ga je vozil Slavko Dulič. Segeri je padel, z njim pa tudi sopotnica S. L. iz Gerlincev, ki se je hudo poškodovala. Za Segerija so odredili odvzem krvi, saj je vozil domnevno vinjen.

Prehitro v oster ovinek

28. julija se je zgodila prometna nezgoda v G. Radgoni. Voznik osebnega avtomobila Aleksander Horvat iz Budincev se je peljal po lokalni cesti v G. Radgoni. Zaradi neprimerne hitrosti ni uspel pravilno izpeljati ostrega desnega ovinka, saj ga je zaneslo na nasprotni vozni pas, kjer je trčil v osební avtomobil, ki ga je vozila Marija Geratič iz Sp. Ščavnice. Pri trčenju se je lažje poškodovala sopotnica Geratičeve Dragica Pevec iz Sodišinca.

Trčil v drevo

29. julija se je zgodila prometna nezgoda v Norščinah. Voznik osebnega avtomobila Štefan Cipot iz Mlajčinca se je peljal iz M. Sobote proti Norščincem. Zaradi

neprimerne hitrosti ga je zaneslo s ceste, kjer je trčil v drevo. Pri tem se je lažje poškodoval.

Izsilil prednost

29. julija se je zgodila prometna nezgoda v M. Soboti. Voznik osebnega avtomobila Mirko Rus iz Belincev se je peljal po Kroški ulici proti Krogu. Pri hiši šte. 15 je zavijal na dvorišče v levo in tako izsilil prednost pred voznikom motornega kolesa Stankom Tudjanom iz Kroga. Pri trčenju

je motorist padel in se lažje poškodoval.

Zgorela brunarica

29. julija ponoči je izbruhnil požar na leseni brunarici ABC Pomurke ob Bukovniškem jezeru. Objekt velikosti 11 x 6 metrov je zgorel v celoti z inventarjem vred. Škoda znaša 300 milijonov dinarjev. Ugotovljeno je bilo, da je požar nastal zaradi kratkega stika na električni napeljavi. JD

Prijeli večkratnega vlomilca

Delavci Organov za notranje zadeve iz Murske Sobote in Čakovca so predali preiskovalnemu sodniku Temeljnege sodišča, enote v Murski Soboti, TIBAUT Štefana, starega 41 let, delavca brez zaposlitve, iz Hotize, SO Lendava, ki se je dalj časa klatil in vlamijal na območju občin Lendava, Murska Sobota in Čakovec.

Po animiranju občanov in po objavi v dnevnem časopisu med drugim tudi v časopisu Vestnik je TIBAUT prijel po občanu v vasi Hlapčina, občina Čakovec.

Med zbiranjem obvestil so bili zbrani dokazi, ki kažejo na utemeljen sum, da je TIBAUT v zadnjih treh mesecih vlamil v najmanj 20 primerih. Vlamijal je predvsem v gostinske lokalne na opisanih območjih, kjer je kradel predvsem hrano in pijačo. Tako je vlamil na območju Lendave v gostinskih lokalih MESARIČ in Kolodvorska restavracija ter gostilno LORINC, večkrat v otroški vrtec v Gaberju in v zasebne hiše v Kapci. Na območju Murske Sobote pa je vlamijal predvsem v gostinske lokalne in sicer v ZVEZDO v Relincih, ZVEZIDO v Bogojini, kmečki turizem KAMIN v Moravcih, SINJOR v Marjančih, VERBAN v Tropovcih in GJERGEK na Tišini ter v gostilno SINKEČ v Murski Soboti. Več vlamov je storil tudi na območju občine Čakovec.

Zaradi utemeljenega suma storitve opisanih kaznivih dejanj je preiskovalni sodnik TS Murska Sobota, enota v Murski Soboti, zoper TIBAUTA odredil pripor. Lastniki gostinskih lokalov pa se lahko oddahnejo, ker je njihov »nočni gost« za zapahi.

LETOS PRVI SADOVI ZLOŽBE ZEMLJIŠČ

Strehovci so majhna vas z le kakih 220 prebivalcev, ležijo ob magistralni cesti M. Sobota—Lendava, spadajo v krajevno skupnost Dobrovnik. Vasica je znana tudi iz časov NOB, saj je bila v Trajberjevi kleti v Strehovskih gorah med vojno konferenca aktivistov OF za Prekmurje. Nekoč znane in razširjene lončarske obrti ni več, ljudje se ukvarjajo predvsem s kmetijstvom, nekateri pa so se zaposlili in zapustili vas. Strehovci so med redkimi vasi v občini, ki nimajo trgovine in gostilne. Po nakupih morajo v Dobrovnik ali celo v Bogojno.

Lani so nekoč zamočvirjene pašnike meliorirali, ob tem pa opravili tudi zložbo zemljišč. Danes, leto pozneje, je na teh površinah koroza, kmetovalci bodo dobili prvi pridelek na svojih

parcelah, ki so sedaj urejene. Okoli 300 ha je teh zemljišč, ki bodo začela dajati pridelek, s tem pa bo tudi sleherni kmetovalec bogatejši. Preden so se skupaj s zadrugo odločili za zložbo, je bilo veliko nasprotovanj, nam je povedal Franc Trajber, sedaj pa ljudje bolj govorijo o tem, koliko bo zemlja dala. Melioracije so spremenile tudi podobo okolice, namesto zapuščenih pašnikov se v vetru igra nepregledna množica koruznih stebel. Strehovčani pa seveda niso pozabili tudi na druge pomembne probleme vasi. Sklenili so, da bodo asfaltirali vaške poti in zgradili vodovod v gorice. Krajevni samopriskpek so namenili za asfaltiranje, zbirali so tudi druge prispevke občanov, seveda pa so pričakovali tudi pomoč krajevnosti in občine.

Ivan Zdravac je največ delal

Ivan Zdravac in Franc Trajber sta bila med najbolj delavnimi pri asfaltiranju vaških cest in gradnji vodovoda v gorice. Bilo je veliko dela, a se je izplačalo, sta povedala na nedavni slovesnosti v Strehovcih.

Vaške poti v Strehovcih so odete z asfaltom. Za asfaltiranje približno 4 kilometrov vaških cest so porabili okoli 200 milijonov dinarjev.

pri gradnji vodovoda. 9 kilometrov omrežja so izkopali vaščani, pravi Ivan, 160 lastnikov kleti je prispevalo po 60 starih milijonov, opravili pa so tudi okoli 5000 prostovoljnih delovnih ur. Vinogradi pri Strehovcih se nenehno obnavljajo, vedno manj je, kot so nekoč dejali, »24-karatne« strehovske šmarnice, vedno več pa žlahtnih trt in nove kleti rastejo kot gobe po dežju. Vodovod je torej dragocena pridobitev, če vemo, da so vaščani morali doslej vodo voziti v gorice.

Franc Trajber je vodil drugo delo, asfaltiranje vaških ulic. V pogovoru nam je povedal, da so tretjino sredstev zbrali sami, toliko je dala tudi občina, nekaj denarja pa se je zbralo iz samopriskpeka vaščanov. Celotna naložba je stala kakih 200 milijonov dinarjev, asfaltirali pa so kake 4 kilometre vaških ulic. Vaščani so

polet denarja prispevali še 2500 prostovoljnih delovnih ur. Velik zalogaj je bil to za majhno vas, a so ljudje z zadovoljstvom sodelovali, zavedajoč se, da za svoje življenje kaže več storiti. Odslej ne bo več prahu in blata.

Po elektrifikaciji je bil to za vas najpomembnejši dogodek. In kako naprej? Razmišljati bo treba o telefoniji. V Strehovcih ni telefona, ki bi bil v današnjem tržnem svetu zelo potreben. Nekaj vaščanov je že izrazilo željo po telefonu. Vse kaže, da bo ureditev telefonije bodoča naloga, ki jo bodo, tako kot vse dosedanje, uspešno opravili.

Kar se pa tiče zložbe zemljišč, bo potrebno počakati na boljše donose čez kakih pet let, seveda pa bodo leti v prvi vrsti odvisni od tega, kako bodo ljudje zemljo obdelovali.

Jani D.

SOBOŠKE MESTNE KS

POHVALIJO SE LAHKO

Z MARSICIM

Kljub dopustniškemu času v krajevnih skupnostih mesta Murska Sobota ne mirujejo.

Končali so že z deli na slepem odseku Gregorčičeve ulice, Mali novi ulici, Mladinski, pripevali so svoj delež pri ureditvi Koceljeve ulice, pa Markišavske ceste, pripravili vrsto potrebne dokumentacije za izvedbo načrtovanih projektov za jesen, asfaltiran je pločnik na Trstenjakovi, ulici Mikloša Kuzmice, Prešernova je dobila novo podobo itd. Poleg tega so uredili tri prehode za pešce,

dvig cen. Pri tem gre za utečen način financiranja programov krajevnih skupnosti mesta Murska Sobota. Največji delež odpade na krajevni samopriskpek, saj gre za uresničevanje referendumskega programa, del sredstev je po dogovoru prispevala občinska komunalna skupnost, ostalo pa iz 0,4-odstotnega prispevka organizacij združenega dela. Ne gre zanemariti tudi deleža posameznih delovnih organizacij, ki so neposredno zainteresirane za sovlaganje v te objekte.

Seveda so nas zanimali tudi

ZA VAREN PREHOD PEŠCEV — Utripajoče luči pred prehodi za pešce (posnetek je s Panonske ulice) so gotovo letošnja pomembna pridobitev v Murski Soboti.

postavili so utripajoče luči za varen prehod učencev soboških osnovnih šol in drugih pešcev, poskrbeli so za ustrezno dokumentacijo za kabelsko televizijo, za kar bodo kmalu dobili lokacijsko dokumentacijo, ne gre pa pozabiti

načrti mestnih krajevnih skupnosti do konca letošnjega leta. Ker se bo drugo leto izteklo referendumskega programa, pospešeno uresničujemo najpomembnejše naloge že letos. »Pravkar je v pripravi razpis del za projektacijo, ne gre pa pozabiti

LEPŠA PODOBA MLADINSKE ULICE — Z ureditvijo pločnikov in cestnišča pri TVD Partizan je dobil ta del Mladinske ulice za resen zgradbeni podoben. Občudujejo jo tudi številni obiskovalci, saj je ulica v neposredni bližini mestnega središča. Foto: N. Juhnov.

tudi na asfaltiranje dela pločnika v Kidričevi ulici.

S temi podatki nas je seznanil tajnik mestnih krajevnih skupnosti Štefan Flisar, ki si zadnje čase zelo prizadeva za čim lepšo podobo pomurskega središča. »Vse te naloge je seveda skoraj nemogoče natančno oceniti, ker je bilo nekaj teh objektov plačanih vnaprej že v lanskem letu, svoje pa je naredila tudi inflacija. Ocenjuje namreč, da je vse to stalo okrog 1,1 milijarde dinarjev, vrednost objektov pa je seveda znatno večja, če upoštevamo nenehno

Kroški ulici, ostaja še ureditev Ulice arhitekta Novaka z okolico železniške proge, skupaj s Skladom stavbnih zemljišč se dogovarjamo za ureditev ulice Ob progi ter za enega največjih objektov v mestu, to je pločnika s kolesarsko tezo v Ulici Štefana Kovača. vse drugo sprejeto na skupščinah mestnih krajevnih skupnosti, smo črtali, ker je dogovorjeno, da bomo ta denar porabili za ureditev grajske dvorane. To je nujna naložba za Mursko Soboto.

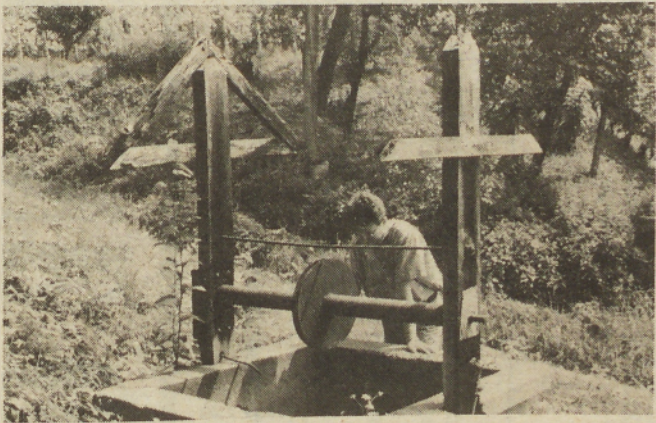
Milan Jerše

PO SLEDI SPOMINOV NA MLADOST

Naselje Lendavske Gorice ima več zaselkov. Eden od njih je Benec, v katerega vodi cesta, ki je med rudarskim naseljem in novim lendavskim pokopališčem. To pobočje, obraščeno seveda z vinsko trto, mi je v spominu od rane mladosti, saj je imel v njem vinograd moj dedek Marko. Še dobro se spominjam, da smo se v vinograd (iz Male Polane) vozili s kravjo vprego, da je prevladovala šmarnica, medtem ko je bilo le nekaj žlahtnih trt. Tedaj so škropili le po parkrat, in to z modro galico. Seveda ni bilo motornih škropilnic, ampak

sih. In res sem! Ni se mi bilo treba na veliko predstavljati, saj me je hitro prepoznal.

»Zdaj je v Benecu čisto drugače! Ni več šmarnice, ampak prevladujeta rizling in šipon. Mi imamo poldrug hektar vinograda in sinu ne bi bilo treba na delo, ko bi le človek vedel, da pričakovanega prideleka ne bosta pobrala slana in toča. Drugače je, če si zaposlen: mesec je hitro naokrog in dobiš osebni dohodek. Sicer pa s prodajo vinogradniškega prideleka sploh ni težav; mi v glavnem prodajamo grozdje, kar se zaradi inflacije bolj splača.«

Vodnjak, globok več kot 40 metrov, je zdaj povsem opuščen; ko pa še ni bilo vodovoda, pa so se ob njem ljudje celo stegli za vodo.

Foto: S. S.

nahrbtno leseno, »vodo«, kot smo rekli škropivu, pa smo po strmih pobočjih nosili v glinastih vrčih. V bližini naše vinskih kleti je stanoval Krampačev Jožko s svojo družino.

Zdaj, po več kot tridesetih letih, me je Benec znova zamikal. Z možakarjem, za katerega sem slišal, da se še krepko drži, čeprav je star 80 let, sem hotel poklepetati o dobrih starih ča-

Jože Krampač, ki se je v zaselku Benec usidral, ko je bil star pol leta — tedaj so starši kupili manjšo hišo — je doma iz Male Polane.

Ceprav je tako rekoč vse življenje v drugem kraju, dobro pozna vse starejše ljudi iz rojstnega kraja. Spominja pa se seveda tudi obdobja, ko ni bilo elektrike, vode in primerne poti.

ZLATA POROKA V BELTINCIH — V družini Otokarja Erjavca iz Beltincev so pred kratkim praznovali dva pomembna življenjska jubileja. Sedemdesetletni Otokar in Regina, rojena Klepec, sta praznovala 50-letnico skupnega življenja, sin Adi pa se je srečal z Abrahamom. Glavar družine Otokar je bil vrstjen, sin Adi pa se je srečal z Abrahamom. Glavar družine Otokar je bil vrstjen, sin Adi pa se je srečal z Abrahamom. Glavar družine Otokar je bil vrstjen, sin Adi pa se je srečal z Abrahamom.

Uveljavil se je tudi v borčevski, gasilski in lovski organizaciji. Za uspešno delo je tudi prejel številna visoka priznanja. Jubilarantom čestitamo.

F. M.

Jože Krampač iz Beneca v Lendavskih Gorah je 8 desetletij preživel med vinski trto.

»V sušnih obdobjih in v času, ko so ljudje škropili trto, je globok vodnjak v bližini naše hiše hitro presahnil in po vodo smo morali v kilometer oddaljen vodnjak pri Logarjih oziroma Nemčevih. Če pa je vode zmanjkalo, tudi tam smo jo vozili s kravjo vprego iz Ledave.

Ko bi bila pot utrjena, bi še šlo, a kaj, ko jo je deževje čisto uničilo. Tega v krajšem času ni bilo moglo popraviti ljudje, ki so hodili v vinograde »na žlake« (delovna obveznost vinogradnikov pri popravilu poti). Velikokrat je bilo treba zapreči po dva para živine, da si lahko pripeljal sem gor na pobočje, kjer je naša domačija, po nekaj sodov vode ali pridelek s polj.«

Da, tako je bilo v Benecu. Pa ne samo v tem zaselku, ampak v vseh drugih. Zdaj je seveda drugače, saj sem se tik do Krampačeve hiše pripeljal z avtom. Tako kot pri vinskih kletih, ki jih je tam naokoli veliko, imajo pa jih predvsem Po-

lančani, je tudi na domačiji mojega znanca voda iz vodovodnega omrežja. Cesta tja gor je sicer ozka, ampak asfaltirana, namesto nekdanjih petrolejk odgrinja plašč teme električne luč. Le tu in tam še kdo škropi z nahrbtno škropilnico, najbrž pa nihče več ne stiska grozdja z dobro staro leseno stiskalnico. Taka je bila tudi v kleti mojega dedka in prav dobro se še spominjam, da je od nje tekla sladka mošt, čeprav ne iz žlahtnega grozdja. Ves srečen sem bil, da sem ga lahko poskusil, preveč pa ga tako nisem smel popiti, ker so bile tedaj vinogradniške letine ponavadi slabe. Delno tudi zaradi načina vzgoje trte: ob kolih.

Jože Krampač je postavil na mizo liter vina. Ko bi ne vozil avta in se bal odvzema vozniškega dovoljenja, bi najbrž popil več kot kozarec, saj je bila kapljica odlična. Gostitelj me je razumel. Vina pa mu ni bilo treba vlivati nazaj v sod, saj se pri njem čisto oglašajo ljudje, ki jim je liter premalo. Na grunt pa prihajajo tudi sosedje-vinogradniki, ki sicer stanujejo v drugih krajih, a jim v vinogradu čisto kaj zmanjka in zato brž h Krampačevemu Jožku. Z veseljem jim pomaga.

O letošnji trgatvi nisva govorila. Pač pa sva oba hkrati obujala spomine na čas trgatve v mojih rosinah in njegovih zrelih letih, ko je bila trgatve in vse, kar sodi k njej, velik praznik, vsekakor pa čas stiskanja grozdja, kar ni bilo opravljeno v enem, ampak v več dneh, ki so imeli tudi lepe noči. ...

Š. Sobočan

NADA ZA OTROKE

Qd minulega ponedeljka je na Titovi 6 v Murski Soboti (v nekdanji pravni pisarni) sodna ABC Pomurka) odprta komisijska prodajalna otroških oblačil in opreme Nada. V času vedno težjih nakupov dragih potrebščin in oblačil za dorasčajočo mladino in malčke njen naslov simbolizira upanje za starše, da med ponujenim najdejo otroku za svoje otroke. Ker so otroški vozički, stajice, kolesa, oblačila in oprema v glavnem rabljeni, so napredaj po nižji ceni kot vetja za nove izdelke, kar za družine, ki vedno težje shajajo iz meseca v mesec veliko pomeni. Ob dejstvu, da poleg otrok rastejo cene, ki tolčejo pri nas nespodbudne rekorde toliko bolj!

bb

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE OBČINSKIH SKUPŠČIN: GORNJA RADGONA, LENDAVA IN MURSKA SOBOTA

Odgovorni urednik: Martin Vinčec

Leto XXV

Murska Sobota, dne 3. avgusta 1989

Št.: 22

149. Odločba o razveljavitvi odloka skupščine občine Murska Sobota o urbanističnem redu.
150. Popravek sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje KS Lipovci
151. Sklep o soglasju za ukinitve celodnevne oblike dela na Osnovni šoli »Edvard Kardelj« Kobilje ter Osnovni šoli »Prežihov Voranc« Bistrica
152. Odredba o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta za območje »Lendavska-jug« v M. Soboti
153. Sklep o spremembah in dopolnitvah pristojbin za plačevanje stroškov veterinarsko-higienske službe na območju občine Lendava
154. Sklep o povišanju najemnin za poslovne prostore v občini Gornja Radgona

149

ODLOČBA

Ustavno sodišče Socialistične republike Slovenije je na pobudo Jožeta Brunca iz Murske Sobotice, v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti odloka o spremembi odloka o urbanističnem redu v občini Murska Sobota, na seji dne 22. junija 1989

odločilo:

Odlok o spremembi odloka o urbanističnem redu v občini Murska Sobota (Uradne objave občinskih skupščin: Gornja Radgona, Lendava in Murska Sobota, št. 5/89) se razveljavi.

Obrazložitev

Ustavno sodišče je na pobudo občana s sklepom št. U I 24/89 dne 18. 5. 1989 začelo postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti odloka, ki je naveden v izreku te odločbe. Z navedenim odlokom je občinska skupščina dodala odloku o urbanističnem redu v občini Murska Sobota (prečiščeno besedilo Uradne objave, št. 14/87) nov 7. a člen, po katerem so lahko izjemoma zazidljiva kmetijska zemljišča drugega območja, ki po srednjeročnem družbenem planu občine Murska Sobota 1986—1990 niso trajno namenjena kmetijski proizvodnji. V postopku za izdajo lokacijskega dovoljenja si mora investitor pridobiti predhodno soglasje kmetijske zemljiške skupnosti ter mnenje in lokacijsko dokumentacijo za to pooblaščen organizacije.

Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86) v 82. členu določa, da se uporabljajo veljavni urbanistični redi do sprejetja prostorskih izvedbenih aktov po določbah tega zakona, vendar najdalj do 31. decembra 1990, kolikor niso v nasprotju s prostorskimi sestavinami srednjeročnega družbenega plana. V 3. členu zakona o urejanju prostora (Uradni list SRS, št. 18/84 in 15/89) je določeno, da se opredeljevanje in usklajevanje potreb glede urejanja prostora opravi v sistemu družbenega planiranja. Prostor se sme uporabljati v skladu z usmeritvami, ki so določene v dolgoročnih planih družbenopolitičnih skupnosti, v skladu z odločitvami v srednjeročnih družbenih planih družbenopolitičnih skupnosti in v skladu z zakonom. Sprememba namembnosti zemljišč, ki so razvrščena v drugo območje kmetijskih zemljišč, je urejena v petem odstavku 11. člena zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 17/86). Po tej določbi je dopustna sprememba namembnosti zemljišč, če je to predvideno v prostorskih ureditvenih pogojih, ki so v skladu s planskimi akti. V postopkih za izdajo dovoljenj za gradnjo na tem območju sodeluje kmetijska zemljiška skupnost.

Na podlagi navedenih zakonskih določb občina lahko do 31. 12. 1990 uporablja veljavne urbanistične rede, ki so v skladu s planskimi akti. Z zakonom dovoljena uporaba veljavnih urbanističnih redov pa ne daje občini pooblastila, da po uveljavitvi zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor spreminja ali dopolnjuje urbanistične rede.

Po navedenih ugotovitvah je ustavno sodišče na podlagi 413. člena ustave SR Slovenije in 2. alineje tretjega odstavka 25. člena zakona o postopku pred Ustavnim sodiščem SR Slo-

venije (Uradni list SRS, št. 39/74 in 28/76) odločilo tako, kot je navedeno v izreku te odločbe.

Ustavno sodišče Socialistične republike Slovenije je sprejelo to odločbo v sestavi: predsednik Stane Markič in sodniki dr. Mara Bešter, Tone Bole, Bogdan Osolnik, Jože Pernuš, Ivan Repinc, Bojan Škrk in Ivan Tavčar.

Predsednik
Stane Markič

Štev.: ul. 24/89-9

Datum: 22. 6. 1989

150

POPRAVEK

»Sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje KS Lipovci« objavljenega v Uradnih objavah pomurskih občin št. 20 z dne 20. 07. 1989

5. člen se glasi:

»Sredstva zbrana na referendumu se zbirajo na zbirnem računu pri SDK Murska Sobota, št. 51900—842—035—822341 z oznako KS Lipovci.

Predsednik skupščine KS:
Jože ERJAVEC, l. r.

151

Na podlagi 119. člena Zakona o osnovni šoli (Uradni list SRS, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 29/86) ter 265. člena Statuta občine Lendava (Uradne objave Pomurja, št. 37/81, 29/83 in 9/86) je Skupščina občine Lendava na ločeni seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora, dne 13. 7. 1989 sprejela

sklep

o soglasju za ukinitve celodnevne oblike dela na Osnovni šoli »Edvard Kardelj« Kobilje ter Osnovni šoli »Prežihov Voranc« Bistrica

1.

Skupščina občine Lendava daje soglasje k sklepu Skupščine občinske izobraževalne skupnosti Lendava, z dne 21. 4. 1989 o ukinitvi celodnevne vzgojnoizobraževalne oblike dela na osnovni šoli »Edvard Kardelj« Kobilje ter osnovni šoli »Prežihov Voranc« Bistrica.

2.

Ta sklep velja osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin, uporablja pa se od 1. septembra 1989.

Številka: 601-1/89

Datum: 29. 6. 1989

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Rudolf Leiner, l. r.

Na podlagi 37. člena Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86) ter 219. člena Statuta občine M. Sobota (Ur. objave, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86), je Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota na seji, dne 25. 7. 1989, sprejel

ODREDBO

o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta za območje »Lendavska-jug« v M. Soboti

I.

Javno se razgrne osnutek zazidalnega načrta za območje »Lendavska-jug« v M. Soboti, ki ga je pod št. 5/89—ZN/MS v juliju 1989 izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti.

II.

Osnutek zazidalnega načrta se razgrne v prostorih samopostrežne trgovine »Potrošnik« na Lendavski cesti v M. Soboti ter v izložbi zgradbe SO M. Sobota (Titova cesta).

Javna razgrnitev traja 30 dni od dneva objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

V tem času bo po potrebi organizirana tudi javna razprava, kraj in čas razprave do določen naknadno.

III.

V času javne razgrnitve lahko dajo občani, organi, organizacije ter skupnosti pismene pripombe k osnutku zazidalnega načrta Komiteju za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve občine Murska Sobota ter Zavodu za ekonomiko in urbanizem v M. Soboti, Staneta Rozmana ul. št. 5.

Številka: 352—15/89—4

M. Sobota, dne 25. 7. 1989

Predsednik
Izvršnega sveta SO M. Sobota
Janez ŠTOTL

153

Na osnovi 10. člena Odloka o organizaciji, ureditvi in poslovanju veterinarsko-higienske službe (Ur. objave, št. 29/79) ter na osnovi 316. člena in 326. člena Statuta občine Lendava (Ur. objave, št. 37/81) je Izvršni svet Skupščine občine Lendava, na seji dne 19. 7. 1989 sprejel naslednji

SKLEP

o spremembah in dopolnitvah pristojbin za plačevanje stroškov veterinarsko-higienske službe na območju občine Lendava

1.

V 9. členu Odloka o organizaciji, ureditvi in poslovanju veterinarsko-higienske službe (Ur. objave, št. 29/79), ki je ob-

javljen dne 13. 12. 1979, se spremenijo in dopolnjujejo pristojbine, ki jih lastniki živali plačujejo ob izdaji zdravstvenih spričeval za živino, za pse pa ob cepljenju proti steklini in se glasi:

— za goveda in konje	10.000.— din
— za teleta in žrebete do 120 kg	3.000.— din
— za prašiče do 50 kg	1.500.— din
— za prašiče nad 50 kg	3.000.— din
— za perutnino po komadu	20.— din
— za čebelje panje po komadu	750.— din
— za pse po komadu	15.000.— din
— za kunce	250.— din
— za ovce in koze	2.000.— din

2.

Ta sklep veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah Pomurskih občin.

3.

Za istim dnem preneha veljati sklep o spremembah in dopolnitvah pristojbin za plačevanje stroškov veterinarsko-higienske službe na območju občine Lendava, ki je bil objavljen v Uradnih objavah, št. 1 z dne 2. februarja 1989.

Številka: 326—289—9—V/95/FA

Datum: 13.7. 1989

Predsednik IS SO LENDAVA:
Jože Kuronja l. r.

154

Na podlagi 28. člena Statuta Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Gornja Radgona je odbor za gospodarjenje s stanovanji in stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini pri skupščini samoupravne stanovanjske skupnosti občine G. Radgona na svoji seji dne 29. 6. 1989 sprejel naslednji

SKLEP

o povišanju najemnin za poslovne prostore v občini Gornja Radgona

1. Najemnine za poslovne prostore v občini G. Radgona se povišajo:

- 1. 7. 1989 za 94 %
- 1. 8. 1989 za 30 %
- 1. 9. 1989 za 30 %

2. Sklep se objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Datum: 29. 6. 1989

Številka: 363-3/89

Predsednik odbora
Alojz Majcen, l. r.

Radijski in televizijski spored od 4. do 10. avgusta

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Še bolje pa bo, če ste se že prebudili, kajti ob vključitvi radijskega sprejemnika vam s pomurskega vala ponujamo jutranjo dobro voljo. Seveda se zelo veselimo snidenja s slehernim od naših stalnih ali novih poslušalcev). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, Utrip življenja — petkova reportaža, reklame, glasba), 18.00 21. 232.

TV LJUBLJANA

16.25 Poletna noč, ponovitev — 18.00 TV Dnevnik 1 — 18.10 Nevadni zaliv, angl.-avstral. nanizanka, 19.10 Risanka, 19.30 TV Dnevnik 2, 20.15 Svet nenačasnih sil A. Clarka, angleška dokumentarna serija, 21.00 Kriminalna zgodba, ameriška nadaljevanka, 21.45 TV Dnevnik 3, 22.10 Poletna noč, 24.00 Privid, ameriški film.

PROGRAM LJ 2.

17.30 Satelitski programi, 19.00 Domači ansambli: Zadovoljni Kranjci, 19.30 TV Dnevnik, 20.00 Oddaje neuvrščenih, 20.45 Poročila, 21.10 En avtor, en film, 21.35 Svinjak, italijanski film, 23.05 Satelitski programi

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

TV ZAGREB

8.30 Poletni spored, 17.40 Mladinske oddaje, 19.30 Dnevnik, 20.00 Mortimer, 20.55 Green Town Jazz Band, 21.25 Dnevnik, 21.45 Pogovor s Paolom Magellijem, 22.50 Program plus

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli in ponovitve, 13.55 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Rdeči sloni, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Evropoličaji, 21.20 Dva advokata, 22.15 Filmske novitete, 22.45 Mož dejanj (film), 0.35 Mannix.

TV MADZARSKA

9.10 Počitniška matineja, filmi za otroke, 10.20 Klic ponoči, kriminalka iz serije Derrick, pon. 16.55 Poročila, 17.00 Letni kolobarji, za upokojece, 17.30 Tekla, uporabni napotki, 17.40 Filmska reportaža, 18.00 Okno, služnostni program, 19.05 Večerna pravljica, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Človek za na grmado, italijanski č/b film, 21.35 Novi val, 22.20 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del s sobotno anketo, strokovnjak odgovarja, reklame, glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, (dežurstvo pri telefonu 21 232 od 14.00 do 16.00).

TV LJUBLJANA

17.05 Poletna noč, ponovitev, 18.00 TV Dnevnik 1, 18.10 Robin in Rozi: Potovanje k Rio Grande, 19.15 Risanka, 19.30 TV Dnevnik 2, 19.59 Utrip, 20.20 Zrebanje 3 x 3, 20.30 Tamarino seme, ameriški film, 22.35 TV Dnevnik 3, 23.00 Poletna noč

PROGRAM LJ 2.

14.30 Kako biti skupaj, 15.00 Športno popoldne, 19.30 TV Dnevnik, 20.00 Glasbeni večer, 21.30 Poročila, 21.35 Feljton, 22.05 Športna sobota, 23.55 Kronika dubrovniških poletnih iger, 0.40 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.20 Poletni spored, 12.55 Magazin, 14.30 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Hudobni fantje (film), 21.50 Dnevnik, 22.05 Od našega dopisnika, 23.40 Program plus.

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve, 13.25 Mladinski spored, 18.00 Šport, 18.30 Nogomet, 19.00 Tedenski tv spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Američan (film), 21.35 Kritiki so tu (film), 23.00 Rdeči alarm (film).

Drugi program

12.00 Šport, 16.00 Srečanje pihalnih orkestrov, 17.00 Dediščina očetov, 17.55 Risanke, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavna oddaja, 22.00 Šport, 22.30 Kronske dragulje, 23.25 Zabavnoglasbena oddaja.

TV MADZARSKA

8.55 Za otroke, 10.00 Svet brez tebe, pon. 4. dela, 10.55 Za mladino, 16.05 Dixieland-festival Miškole, 17.10 Kraške jame Madžarske, 17.45 Fantastično, italijanski zabavni film, 18.45 Priporočamo filme, 19.10 Večerna pravljica, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Na preži, z nemški TV film, 22.05 Atletika, evropski pokal, finalne tekme v skupini »A«, 23.20 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Spored v madžarščini, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldne (aktualni prispevek, športne in druge novice, minuta za varstvo okolja, minute za kmetovalce, humor), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21 232 od 9.00 do 13.00).

TV LJUBLJANA

8.55 Otroška matineja, 10.15 Boljše življenje, 11.00 Bled: Po jezeru, prenos, 12.30 Ljudje in zemlja, 13.00 Ipski večer 89, 15.10 San Remo 89, 15.55 Zapisani šoli, češkoslovska nadaljevanka, 17.00 TV Dnevnik 1, 17.10 Deček na delfinu, 19.05 Risanka, 19.30 TV Dnevnik 2, 19.59 Zrcalo tedna, 20.20 Djekna še ni umrla, kdaj bo, pa ne vemo, 21.25 Zdravo

PROGRAM LJ 2

10.00 Danes za jutri in Odpisani, 15.00 Športno popoldne, 19.00 Da ne bi bolelo: Zvišana temperatura, 19.30 TV Dnevnik, 20.00 Organizirani kriminal, dokumentarna oddaja, 20.50 Skica za portret, 21.40 DP v kasaških disciplinah, reportaža, 22.00 Sinjska alka, reportaža, 23.00 DP v nogometu: Vojvodina: CZ, reportaža, 23.30 Športni pregled

TV ZAGREB

9.30 Mladinski spored, 11.00 Kmetijska oddaja, 12.00 Tv v šoli, 13.00 Quo vadis (nadaljevanka), 14.00 Nedeljsko popoldne, 16.30 Potopis, 17.00 Težave z moškimi (film), 18.45 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Piknik, 20.50 Moj general (film), 22.20 Dnevnik, 22.40 Program plus

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve, 14.00 Mladinsko popoldne, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ženska ženski (tv film), 21.20 Baron cigan (opreeta), 21.30 Avstrija danes, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Američan (film), 21.35 Avant (film), 23.55 Mannix.

TV MADZARSKA

9.00 Za otroke, 10.35 Beli morski psi, poljudnoznanstveni film, 15.40 Cirkuski film, 16.40 Festival diamančnih nagajencev, glasbeni film, 17.15 Srečno, kviz, 18.05 Tele-video, 18.10 Delta, znanstveni poročevalec, 19.00 Eden, aktualne reportaže, 20.00 Dnevnik, 20.15 Zakonca Edgehill, angleški TV film, 21.40 Moj rojstni kraj, 22.30 Telesport, atletika, 24.00 Video strani.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Jutranja ekipa z murskega vala vstaja zgodaj tudi zaradi vas! Pomagajte in sodelujte na telefon 21 232 — ponujamo vam sveže vremenske in cestne informacije, zdravniški nasvet... 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, športna oddaja, reklame, glasba), 18.00 Sotočje.

TV LJUBLJANA

16.25 Poletna noč, ponovitev, 18.00 TV Dnevnik 1, 18.40 Spored za otroke in mlade, 19.10 Risanka, 19.30 TV Dnevnik 2, 20.05 Ekran sneži, 21.50 TV Dnevnik 3, 22.15 Poletna noč: Tanamera: Alo, alo...

PROGRAM LJ 2

17.30 Satelitski programi, 19.30 TV Dnevnik, 20.00 Po sledih napredka: Na pragu 21. stoletja, 21.10 Satelitski programi.

TV ZAGREB

8.45 Poletni spored, in ponovitve, 17.40 Mladinske

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

oddaje, 19.30 Dnevnik, 20.00 Ulica (tv film), 21.10 Glasba, 21.55 Dnevnik, 22.20 Program plus.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.05 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Rdeči sloni, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Magnum, 22.10 Glavni igralec (film).

Drugi program

6.45 Zemlja živi, 17.30 Lipova cesta, 18.00 Risanke, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Podoželski zdravnik, 21.15 Šiling, 22.25 Korak v veselje.

TV MADZARSKA

9.10 Ponovitve: 1. Srečnej, 2. Teden, 3. Delta, 16.50 Video novice, 17.00 Poročila v romunščini, 17.05 Fantje, za menoj! Otroška serija, 17.40 Četrta ure za gospodarstvo, 17.55 Tv program za 3 dni, 18.00 Jezikovne uganke, 19.00 Novi Cim cim, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Dve krsti iz Floride, kriminalka, 21.05 Panorama, 21.55 Spisi János Székelya, 22.35 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Torkova oddaja vam ponuja poleg standardne vsebine še nagradno igro, recept Cilke Sukič in še posebej izbrano glasbo. Poslušajte nas!, 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, pogovor v živo, reklame, glasba), 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

16.25 Poletna noč, ponovitev, 18.00 TV Dnevnik 1, 18.10 Posvetovalnica za starše: Zvišana temperatura, 18.40 Spored za otroke in mlade, 19.10 Risanka, 19.30 TV Dnevnik 2, 20.05 Družina Monroe, kanadska nadaljevanka, 20.55 Zvonček, opera, 21.50 TV Dnevnik 3, 22.15 Poletna noč: Tanamera, Nenavadne zgodbe

PROGRAM LJ 2

17.30 Satelitski program, 19.30 TV Dnevnik, 20.00 Resna glasba, 20.30 Zrebanje Iota, 20.35 Dokumentarna oddaja, 21.30 Zabavni magazin

TV ZAGREB

8.30 Poletni spored in ponovitve, 17.40 Mladinske oddaje, 19.30 Dnevnik, 20.00 Ni vedno enako (film), 21.25 Dnevnik, 21.45 Teme in dvomi, 22.50 Program plus.

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve in tv v šoli, 13.55 Mladinsko popoldne, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Rdeči sloni, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Morske kače, 21.07 Dallas, 21.55 Angel, ki je bil hudič (film).

Drugi program

17.00 Neznano sosedsvo, 17.30 Usmeritev, 18.00 Risanke, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zveneca Avstrija, 21.07 Znanstveni poročevalec, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Šport, 22.30 Klub 2

TV MADZARSKA

9.10 Carstvo žabjega kralja, poljudnoznanstveni film, 9.40 Panorama, ponovitve, 10.25 Telovadba za invalide, 16.20 Panonska kronika, 16.30 Poročila v nemščini, 16.35 Naš ekran, v slovaščini, 17.10 Poroče iz koristoljubja, ekranižacija romana, 18.45 Četrta ure za gospodarstvo, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Svet brez tebe, 5. del, 21.05 Moda, 21.35 Atletika, 22.45 Mojstri animacije, 23.15 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Sredi tedna smo z vami in za vas — poskušali vas bomo razvedriti, da boste lažje in bolj veselo preživeli delovni teden. Ali tudi dopust, počitnice!). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, reklame, glasba), 18.00 Poslušamo vas (pripombe in vprašanja po telefonu 21 232), 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

16.25 Poletna noč, ponovitev, 18.00 TV Dnevnik 1, 18.10 Glasbena parada: Radenci 89, 18.40 Spored za otroke in mlade, 19.10 Risanka, 19.30 TV Dnevnik 2, 20.05 Gaspard in sin, kanadski film, 21.50 TV Dnevnik 3, 22.15 Poletna noč: Tanamera, Hooperman

PROGRAM LJ 2

17.30 Satelitski programi, 19.30 TV Dnevnik, 20.00 Orkester RTV Ljubljana: R. Strauss: Štiri poslednje pesmi, Kavalir z rožo, 20.30 Svet poročja, 21.40 Znanstveni forum.

TV ZAGREB

8.30 Poletni spored in ponovitve, 17.40 Mladinske oddaje, 19.30 Dnevnik, 20.00 Maletski sokol (film), 23.05 Dnevnik, 23.30 Program plus.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.10 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Polna hiša (film), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ugrabljen (tv film), 22.05 Zadnji ameriški heroj (film).

Drugi program

16.00 Šport, 17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Risanke, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Madame Sans Gene (film), 22.00 Čas v sliki, 22.25 Šport, 22.35 Sihano, 23.30 Sanje o svobodni domovini.

TV MADZARSKA

9.10 Počitniška matineja, filmi za otroke, 17.20 Video novice, 17.30 Poročila v slovaščini, 17.35 Pokrajine, mesta, ljudje, 18.10 Kiparstvo danes, dokumentarni film, 19.10 Večerna pravljica, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Rodilnik, avstrijsko-madžarski TV film, 21.40 Portret: Jenő Takács, glasbena dokumentarna reportaža, 22.20 Brez nade, dokumentarni film, 22.50 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Tokrat se boste prebujali ob zvokih prijetne glasbe, sporočili vam bomo, kakšen je tečaj dinarja, koliko novih Pomurcev se je rodilo v Rakicani, ne bo manjkal humor Džoužija in kmetijski nasvet... 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, reklame, glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

16.25 Poletna noč, ponovitev, 18.00 TV Dnevnik 1, 18.10 Po sledih napredka: na pragu 21. stoletja, 18.40 Spored za otroke in mlade, 19.10 Risanka, 19.30 TV Dnevnik 2, 20.05 Župan iz Veurna, belgijska nadaljevanka, 21.05 III. mednarodni festival Voci Nuovi 89, 21.50 TV Dnevnik 3, 22.15 Poletna noč: Tanamera, Leteči cirkus Montyja Pythona.

PROGRAM LJ 2

18.00 Satelitski programi, 19.05 Čas, 15. del, 19.30 TV Dnevnik, 20.00 Zabavno-glasbena oddaja, 20.45 Poročila, 21.20 Umetniški večer

TV ZAGREB

8.30 Poletni spored in ponovitve, 17.40 Mladinske oddaje, 19.30 Dnevnik, 20.00 ZIP, 21.05 Zabavna oddaja, 22.20 Dnevnik, 22.45 Program plus.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli in ponovitve, 13.55 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Polna hiša, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavni čenček, 22.05 Videoteka, 23.35 Nadaljevanka.

Drugi program

16.45 Dok. film, 17.15 Neznana Sovjetska zveza, 18.00 Risanke, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Beg iz Seraja (opera), prenos iz Salzburga, 22.40 Kavarna Central

TV MADZARSKA

9.10 Človeško telo, pon. 9.35 Narek, francoska serija, pon. 10.30 Telovadba za invalide, 17.20 Panonska kronika, 17.30 Poročila v srbohrvaščini, 17.40 Sem eden izmed milijonov, posnetek z Operetnega gledališča, 18.15 TV spored za 4 dni, 18.25 7 čudežev tehnike: Viteznica na Aguille Du Midire, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Sosodje, 60. del, 20.40 Ozadje vesti, 21.25 Odpri knjiga, 22.05 Videoklipi, 22.35 TV dnevnik.

gorenje

Lažje in učinkovitejše gospodarjenje z orodjem in mehanizacijo GORENJE MUTA.

- kmetijska mehanizacija z raznimi priključki,
- vrtno in cvetlično orodje.

UGODNA PRODAJA NA OBROKE BREZ OBRESTI 1 + 5 obrokov!
OB GOTOVINSKEM PLAČILU 35 % POPUSTA!

AKCIJSKA PRODAJA DO 15. AVGUSTA 1989.

GORENJE — RAZSTAVNO-PRODAJNI CENTER, Kranjčeva 10, LENDAVA

gorenje

ZGEP »POMURSKI TISK«
Murska Sobota, Lendavska 1.
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

RAZPISUJE na podlagi sklepa 3. redne seje delavskega sveta DSSS dela in naloge

1. KOORDINIRANJE DEL V SPLOŠNO-KADROVSKI SLUŽBI (realekicija)
2. ORGANIZIRANJE IN PROGRAMIRANJE V AOP za nedoločen čas.

Prijavljeni kandidati morajo poleg splošnih za zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- VIP VII/1 usmeritev za poklic diplomirani pravnik končan seminar B I v ZT 5 let delovnih izkušenj
- VIP VII/1 usmeritev za poklic diplomirani ekonomist — poslovna informatika, diplomirani inženir računalništva ali diplomirani inženir organizacije dela 3 leta prakse na delih organizacije aplikacij v AOP ali VIP VI/1 usmeritev za poklic ekonomist poslovne informatike, inženir organizacije dela ali inženir računalništva 4 leta prakse na delih organizacije aplikacij v AOP.

Kandidati morajo obvladati programski jezik in imeti tečaj za komunikacijo.

Za razpisano delo pod točk. 2. je predpisano poskusno delo 6 mesecev.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema splošno-kadrovska služba DO ZGEP Pomurski tisk, Murska Sobota, Lendavska 1. 15 dni od objave.

SPORED FILMOV V KINU PARK M. SOBOTA od 3. do 10. avg. 1989

3. avg. ob 18. uri amer. mlad. film **ZALJUBLJENI LUCAS**. FILM NAM SIMPATIČNO IN NEOBIČAJNO PRIKAŽUJE MLADOSTNIŠKO ZALJUBLJENOST — LE PO GA JE GLEDATI!

3. avgusta ob 20. uri amer. akc. film **HLADNOKRVEN (MIRNI GAJ)**. POSTEN POLICAJ JE NA TRE-NUTKE GROB IN TRD — NAPE-TE AKCIJE!

4. avg. ob 18. uri amer. mlad. film **ZALJUBLJENI LUCAS**.

4. avg. ob 20. uri amer. akc. film **HLADNOKRVEN (MIRNI GAJ)**.

6. avg. ob 16. in 18. uri amer. mlad. film **ZALJUBLJENI LUCAS**.

6. avg. ob 18. in 20. uri it. pustol. film **MOČNA FANTA. ZABAVATA B. SPENCER IN T. HILL!**

8. avg. ob 18. uri it. pustol. film **MOČNA FANTA**.

8. avg. ob 20. uri amer. akc. fil. **POVRATNO STRELJANJE**.

9. avg. ob 18. in 20. uri amer. akc. film **POVRATNO STRELJANJE**.

10. avg. ob 18. uri amer. akc. film **PRESIDIO**. Režija: Peter Harms.

10. avg. ob 20. uri jap. erot. film **OIRAN** — trda erotika. Mladini do 18. leta ne dovolimo ogleda filma!

Kino KUD ŠALOVCI

5. avg. ob 21.30 amer. akc. film **HLADNOKRVEN (MIRNI GAJ)**.

Prodaj

PRODAM

FORD TAUNUS 1.3 prodam. ☎ (069) 87 517. IN-17465

MOPED (na tri prestave), vozen, prodam. Ljutomer. Pruska 7. IN-17460

ATX 5 A in izdelavo quipo prodam za 1800 DM. ☎ (069) 81 238. IN-17462

AVTOMATIK, izvojni model, star dve leti, prodam 30 odstotkov ceneje. Palatin, Murska Sobota, Titova 17, ali 22 210, interneta 334, do 14. ure. M-3134

OPEL REKORD 20 E, letnik 1984, prodam. Feliks Slavič, Radenci, Turjanci 17. M-3141

ZASTAVO 750, letnik 1979, na novo registrirano, prodam. Deziderij Voroš, Kapca 90. M-3146

GOLF 1100, 1980, samo 57.000 km, prodam. Murska Sobota, Tišinska 15, ☎ 26 734. M-3166

OPEL KADETT 1.3 S, limuzina, letnik 1986, prodam. Lipovci 38. M-3167

ZASTAVO 128, letnik 1986 septem-ber, prodam. Pučko, Ulica ob kanalu 11, M. Sobota. M-3168

GOLF JX, dizel, star 3 leta in pol, prodam. Selo 22 a. M-3170

VOLKSWAGEN 1300, dobro ohran-je, prodam. Melinci 20. M-3178

AVTOMATIK A 3 ML prodam. Mur-ska Sobota, Tišinska 25, ☎ 26 683. M-3181

GOLF JX, dizel, oktober 1986, prevo-ženih 49.000 km, ugodno prodam po načini »staro za novo«. Brezovci 37. M-3183

LADO 1500, letnik 1980, dobro ohran-je, prodam. ☎ 22 873. M-3184

ZASTAVO 101, dobro ohranjeno, prodam. Kapca 134. LE-19808

SKODO 120 L, letnik 1979, in moped APN 6, zelo ohranjen, poceni prodam. Toplak, Dobrovnik 294 a. M-3206

SKODO 120 LS, leva prednja stran karambolirana, prodam. Janko, Mot-varjevci 63. M-3208

AVTOMATIK, nov plinski gorilnik in radio, dvokasetni, prodam. M-3209

ZASTAVO 101, letnik 1986, oktober, prodam. ☎ 71 402. M-3210

FIAT 132, dizel, letnik 1981, registri-ran do julija 1990, ugodno prodam. Škafovci št. 55. MA-14466

15 SLC prodam. Dolnji Slaveči 104. M-14467

ZASTAVO 850, letnik 1982, prodam. Brezovci 86 a. ☎ 72 643. M-3219

RENAULT 4 prodam. Murska Sobota, Kroška 18, ☎ 25 467. M-3225

ZASTAVO 750 S, letnik 1978, regi-strirano do marca 1990, prodam za 1 milijon 100 tisoč dinarjev. Marija Frušen, Jančev Vrh 14, Radenci. GR-18877

GOLF JGL, letnik 1983, in glinopor za tlake prodam. Jože Ficko, Zbigovci 48 a. GR-18881

OPEL KADETT LS zamenjam za CARAVANA (isti tip). ☎ 73 378. GR-18883

Graditelji pozor!

Izdajam stropne nosilce vseh veli-kosti. Zelo ugodne cene. Dobava ta-koj. Večjo količino pripešamo brez-plačno. Cena zametena. Informaci-je: Željko P., Novo Selo Rok, R. Končara 16, 42200 Čakovec, telefon (042) 811 685.

VSELJIVO HIŠO v Dolajem Lakoša 71, z gospodarskim poslojem, in 1 ha zemljišča, primerno za obrtno dejavnost, 3-fazni tok prodam. ☎ (069) 75 067. LE-19810

MANJŠE POSESTVO S STANO-VANJSKO HIŠO in gospodarskim poslojem, v okolici Gornje Radgo-ne, prodam. Fekonja, Orebovski Vrh 8, Gornja Radgona. GR-18884

VSELJIVO HIŠO na Goričkem pro-dam. Informacije: ☎ 22 608. M-3218

HIŠO prodam (TUDI ZDOMCU). Brezovci 40. M-3228

HIŠO V OKOLICI JERUZALEMA, p. Ivanjkovci, prodam. Informacije po ☎ 062 33 296. M-OP

VSELJIVO ENODRUŽINSKO HIŠO z gospodarskim poslojem (braj-de, sadovnjak), približno 2 ha zemlje, prodam. Informacije po ☎ 062 411 748. M-OP

PARCELO, 1400 m², z zgrajeno kle-tjo v Ilovcih, prodam. Voda in elektri-ka v kleti. Julijana Borko, Škoflova 3, Maribor Tezno, ☎ 062 412 161, inter-na 276 — dopolnje. M-PO

STANOVANJSKO HIŠO, zgrajeno v okviru stanovanjske zadruge, pri Murski Soboti, III. gradbena faza, ugodno prodam. Informacije od 8. do 15. ure: ☎ 21 017. M-3230

Gradbeno parcelo v Lemerjuh, 38 arov, z lokacijskim dovoljenjem, prodam. Možna obrt. Bela Banfi, Murska So-bota, Staneta Rozmana 15, ali po 20. uri ☎ 24 664. M-3123

ŽIVALI

BREJO KRAVO prodam. Čepinci 131. M-3163

KRAVO, brejo devet mesecev, pro-dam. Čepinci 138. M-3204

KRAVO, brejo sedem mesecev, pro-dam. Krajna 1. M-3229

RAZNO PRODAM

OPEKO, ZAREZNO rabljeno, 2000 kosov, prodam. ☎ 76 037. M-3174

ELEKTRIČNO KITARO SOLO pro-dam. ☎ 26 079. M-3177

SALONITNE PLOŠČE (65 x 40) in nov televizijski sprejemnik grundig prodam. ☎ 26 626. M-3180

RDEČE VINO (jurko, klinton) pro-dam. Vprašati: Prešernova 59 ali 25 117. M-3185

LETVE 50 kosov, 8 x 5 cm, prodam. ☎ 46 002. M-3186

PRIKOLICO BRAKO z dodatno streho, rabljeno 10 dni, prodam. ☎ 23 418. M-3189

BARVNI TELEVIZOR GORENJE prodam. ☎ po 20. uri: 46 355. M-3190

RDEČE VINO IN ŽGANJE ugodno prodam. Nuskova 26. M-3191

AŽ PANJE, nove, doma izdelane, 10 kosov, 9-satni, prodam. Nedelica 145 a. M-3193

SEME RDEČE DETELJE prodam. Mežica 39, p. M. Sobota. M-3197

GLASBENI STOLP, popolnoma nov, kamakrown, ocarinjen, stereo, dvojni kasetofon, gramofon, radio, receiver z daljinskim krmiljenjem prodam. ☎ (069) 73 262. M-3199

AMERIŠKI BILJARD, šliper in no-gomet prodam ali dam v najem. Bife Libertas, Lipovci. M-3203

PEČ ZA CENTRALNO OGREVA-NJE 20 S prodam. Tišinska 18. M-3205

PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE prodam. Tišinska 56. M-3207

REZERVNE DELE ZA JAWO 350, nov tip, ugodno prodam (10 odstot-kov ceneje). ☎ v soboto in nedeljo: 87 268. IN-17468

TROBENTO SEIMER, bas ojačeval-ec z zvočno skrinjo marshall in aku-stično kitaro sakura prodam. ☎ 26 226. M-3135

PRALNI STROJ prodam za 300 SM. Beltinci, Gregoričeva 36. M-3136

PET AŽ PANJEV, rabljene, in dva nakladalna prodam. ☎ 24 213. M-3138

KOMBINIRANI ŠTEDILOVNIK (2 električna, 4 plin s plinskimi pečico), ugodno prodam. Terezija Jagodič, Murska ulica 68, Krog, 69000 M. So-bota. M-3145

KORUZO V ZRNJU prodam. Vidon-ci 6. M-3147

HLEVSKI GNOJ in dve ovci pro-dam. Nemčevci 39 a. M-3150

PLETILNI STROJ EMPISAL NA KARTICE, nov, prodam. Črenšovci 21 a. ☎ 70 825. M-3152

RAZTEGLJIVI KAVČ, rjave barve, prodam. ☎ 25 152. M-3155

STAREJŠE POHIŠTVO ZA JEDIL-NICO, pralni stroj, električni štedil-nik in otroške postelje ugodno pro-dam. ☎ po 18. uri: 22 475. M-3158

TELEVIZOR RIS GRAND, barvni, ekran 56, star štiri leta, prodam. In-formacije po ☎ 74 409. M-3161

ŠOTOR ZA ŠTIRI OSEBE prodam, Matije Gubca 8 a. M-3166

NOTRANJA VRATA, leva, 80 cm, in električni brusilnik BOSCH, 400 V, prodam 10 odstotkov ceneje. Nedeli-ca 74 a. ☎ 72 176. M-3169

OVSKO PUŠKO, češko bokarico, z menjalnimi cevmi, prodam. Černelav-ci, Gajeva 11, ☎ 22 957. M-3211

KOMBINIRANI OTROŠKI VOZI-ČEK, stajico in otroško kolo prodam. ☎ 25 416. M-3214

TRISED s foteljema in manjšo parce-lo v Seltu, za vinograd, prodam. Infor-macije: ☎ 23 038. M-14465

TELEVIZOR, črno-beli, ekran 44, z garancijo, ugodno prodam. ☎ zve-čer: 22 186. M-3222

ZAMRZOVALNO OMARO, 90 l, prodam za 2,2 M. Ljudmila Fekonja, Radenci, Prisojna 6. GR-18878

RADIO CONTEC, dvojni kasetnik, še z garancijo, prodam. Boštjan Hor-vat, Gornja Radgona, Mladinska 10, ☎ 74 070. GR-18882

RAZNOVRSTNI GRADBENI MA-TERIAL prodam. ☎ 063 858 389. M-OP

RAČUNALNIK COMMODORE PC 128 prodam. ☎ (069) 82 377 — Mi-ran. IN-17473

DVA KAVČA in drugo pohištvo ugodno prodam. Donoša, Krašči 57. M-3231

BARVNI TELEVIZOR ugodno pro-dam. ☎ 26 502. M-3232

Kupim

RAZNE REZERVNE DELE ZA KOMBajn MASSEY FERGUSON

685 S kupim. Andrej Bogša, Cuber 22, Ljutomer. IM-17469

STREŠNO OPEKO ETERNIT, av-strijske izdelave, 250 kosov, kupim. Drago Kočar, Sotina 66. ☎ 78 691. M-3148

Zaposlitve

KV ALI PRIUČENO NATAKARICO takoj sprejem. Naslov v upravi lista. M-3147

MLADEGA FANTA zaposlim na kmetiji. Izpit za traktor. Naslov v upravi lista. M-3220

ŠOFERJA kategorije C in E zapos-lim. Informacije v nedeljo, 6. avgu-sta. Zenkovič 63, ☎ 76 860. M-3224

BEKLE Z VESELJEM DO DELA V GOSTINSTVU takoj zaposlim. ☎ 69 079. M-3226

Sobe

ZAKONCA z otrokom (zdravnik) vz-me-ta v najem stanovanje v Murski Soboti ali bližnji okolici za približno leto dni. Ponudbe po ☎ 062 865 129. M-OP

Razno

PREKLIC!

Preključujem veljavnost hranilne knji-žice št. 387217, izdane pri HKS KZ Panonka Murska Sobota. Mirko Sal-ković, Murska Sobota, Lendavska 17 a. M-3139

PREKLIC!

Preključujem veljavnost hranilne knji-žice št. 28944-7, izdane pri HKS KZ Panonka M. Sobota. Ludvik Nad, Fo-kojci 73. M-3144

OBRITNIKU ali dvema obrtnikoma dam v najem veliko gospodarsko po-slojpe v Markišavcih 2. Ogled 6. av-gusta dopoldne. M-3062

S svojimi izdelki in storitvami se pri-po-ročam. Cene konkurenčne. Inž. Karel Kozic, popravilo in izdelava kmetij-ske mehanizacije, Ivanjševci 5, 69207 Prosenjakovci. M-3202

Obveščam javnost, da sem na novo odprl DISKONTNO TRGOVINO z alkoholnimi in brezalkoholnimi pija-žami. Za obisk se tople priporočam. Alojz Kozel, Žiberici 37. M-3227

VESTNIK moj tednik

Kako je dom naš tih in prazen, odkar v njem naše mame ni. odšla je k večnemu počitku. zaprla mile je oči.

Odkar so jo odnesli iz hiše, nam žalostno srce ječi, spomin na njo pa še živi, čeprav je več med nami ni.

V SPOMIN

2. avgusta je minilo najbolj žalostno in boleče leto, odkar nas je zapustila naša najdražja mama, babica, prababica in sestra

Emilija Časar

iz Otave

29. maja pa je minilo 18 žalostnih let, odkar smo se poslovili od našega nadvse dobrega očeta, ded-ka in pradedka

Jožeta Časarja

iz Otave

Tiho, žalostno in boleče je ob vajinem grobu, vendar polno lepih spominov in hvalečnosti za vse, kar nam je dalo vajino srce. Cvetje in plameni svečk na vajinem grobu so pričali naši neizmerni bole-čini, hvalečnosti in ljubezni do vaju.

Hvala vsem, ki se ju še spominjate, prinašate cvetje in prižigate sveče.

VSI, KI SMO VAJU IMELI RADI

V SPOMIN

2. avgusta je minilo najbolj žalostno in boleče leto, odkar nas je zapustila naša najdražja mama, babica, prababica in sestra

Emilija Časar

iz Otave

29. maja pa je minilo 18 žalostnih let, odkar smo se poslovili od našega nadvse dobrega očeta, ded-ka in pradedka

Jožeta Časarja

iz Otave

Tiho, žalostno in boleče je ob vajinem grobu, vendar polno lepih spominov in hvalečnosti za vse, kar nam je dalo vajino srce. Cvetje in plameni svečk na vajinem grobu so pričali naši neizmerni bole-čini, hvalečnosti in ljubezni do vaju.

Hvala vsem, ki se ju še spominjate, prinašate cvetje in prižigate sveče.

VSI, KI SMO VAJU IMELI RADI

AVTO OPEL REKORD in obračal-nik panonija prodam. Kozlar, Gaber-je 128. M-3192

CITROEN GS, letnik 1976, neregis-triran, nujno prodam. ☎ 71 750. M-3194

OPEL KADETT 1,6 D, letnik 1985, november, in škroplilnico za kultiva-tor gorenje-muta prodam. Dervarič, Dolnja Bistrica 140 a. M-3195

SKODO 120 L, karambolirano, lahko tudi po delih, in TOMOS 14 TLS pro-dam. Kupsinci 3. M-3196

ZASTAVO 101 komfort, registrirano do 15. marca 1990, prevoženih 54.000 km, vgrajena plinska naprava, radio, prodam. Dolič 11, v soboto in nedeljo. M-3198

ZASTAVO 750, letnik 1979, registri-rano do marca 1990, tudi po delih, prodam. Tišina — zadrži dom. M-3200

ZASTAVO 750, letnik 1975, prodam. Ljutomer, Kolodvorska 34. IN-17470

ZASTAVO 101, letnik 1984, prodam. Semenik, Spodnji Kamenščak 64 a. IN-17474

RENAULT 4, letnik 1977, registriran do aprila 1989, zastavo 750, letnik 1977, registrirano do novembra, in karambolirano zastavo 101, letnik 1980, prodam. Mota 57, Ljutomer, ☎ 82 074. IN-17472

Prodaj

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite

IZOLACIJSKI SERVIS

P. Najdanjak,

Gornji Slaveči 6, Kuzma

(069) 78-271

Popravilo z garancijo na va-šem domu.

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

PLUGA OLT, 10-colni, in slavonski, 12-colni, ugodno prodam. Ficko, Trd-kova 45. ☎ zvečer: 78 254. M-3142

KORUŽNI LIČKALNIK PRODAM. Krog, Murska 9. M-3149

KOMBajn ZMAJ 810 prodam. Tr-nje 150. M-3156

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ 523 prodam. Nemčevci 1 a. M-3157

MOTOKULTIVATOR, nerabljen, nov, prodam. ☎ 062 302 739. M-3171

TRAKTOR IMT 558, prodam. Ho-došek, Zenkovič 66. ☎ 76 936. M-3172

KOMBajn EPPLE prodam. Kočar, Tešanovci 8. M-3173

OBRAČALNIK TAJFUN 78 275 pro-dam. Gornji Slaveči 124. M-3176

DVOBRAZDNI PLUG IMT 756 VK in obračalnik beu-flipper G 250, po-treben manjšega popravila, prodam. Vanča vas 46, p. Tišina. M-3201

TRAKTOR IMT 560, letnik 1987, ugodno prodam. ☎ zvečer: (069) 74 863. GM-18880

KOMBajn ZMAJ 133, star tri leta, prodam. Milan Mesarič, Lipovci 123. M-3213

PLUG IMT, 12-colni, visok klirens, prodam. Bakovci, Partizanska 3 a. M-3221

TRAKTOR TORPEDO, 75 KM, star pet let, 1700 delovnih ur, prodam.

Tam, kjer si ti, ni sonca, ni luči,
le tvoj nasmeh se v srcih nam živi
in nihče ne ve, kako zelo boli,
ko zavemo se, da več te ni.

V SPOMIN

Števeku Horvatu

s Hotize

4. avgusta minevajo tri leta žalosti, praznine in bolečine, odkar smo te izgubili.

Teško dojemamo resnico, da te ni. Imeli smo te radi. Redno te obiskujemo, ti pa molčiš, ne čutiš solza, ne vidiš naših potrlih src, vonj cvetja te ne prebudi. Ostaja nam vprašanje, brez odgovora — zakaj, oh zakaj?

Hvala vsem, ki se ga z iskreno mislijo spominjate in prižigate sveče na njegovem preranem grobu.

Žalujoči: mama, ata, sestra Zdenka, stari oče in drugo sorodstvo

Ak' silni glas bi gromu vzel,
da razodel bi vsem ljudem,
kar sem trpel, sam zase vem,
nihče, nikdar bi ne verjel!
(Gradnik)

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in pradedek

Jože Konkolič

iz Dolenec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, znancem in sosedom, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter predstavniku KS za govor ob odprtem grobu.

Žalujoči: vsi njegovi najdražji

En cvet na grob mi položite,
naj bol srca vam ne teži,
samo naprej, naprej pojdite,
s spomini lepih skupnih dni.

ZAHVALA

V 85. letu starosti je tiho in brez slovesa za vedno zaspala dobra mama, stara mama in prababica

Matilda Jaušovec

roj. Spindler
iz Logarovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ali kakorkoli pomagali ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Prisrčna hvala tudi dr. Gašparcu ter patronažnim sestram, ki so jo obiskovale in ji med boleznijo lajšale bolečine.

Posebna hvala g. župniku za opravljen obred, pevcem za odpete žalostinke ter govorniku g. župniku Ivanu Smrekarju in Jožetu Babiču.

Žalujoči: sin Joško, hčerka Marija, sinovi Slavko, Alojz, Franček in Andrej z družinami ter hčerke Ivanka, Pepca in Trezika z družinami

Kje si ljuba mama, stara mama,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

ZAHVALA

V 65. letu nas je po težki boleznici za vedno zapustila draga mama, stara mama, sestra, teta in botra

Gizela Ficko

roj. Perša
od Jurija 58

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam priskočili na pomoč v najtežjih trenutkih, jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in šopke, nam pa izrekli iskreno sožalje. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku Slavku Ficku za ganljivo slovo ob odprtem grobu ter godbi na pihala iz Avstrije.

Posebna hvala dr. Sonnenscheinu za vso pomoč med boleznijo, osebju kirurškega oddelka bolnišnice v Rakičanu, osebju Onkološkega inštituta Ljubljana in vsem, ki ste darovali za maše.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Globoko žalujoči: hčerka Marica z možem Karčijem, vnuk Tomas, brat Štefan z družino, teta z družino iz Avstrije ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem, ki ste našo mamo, taščo, babico in prababico

Ljudmilo Papič

iz Murske Sobote

spremljali na zadnji poti, ji poklonili vence in šopke rož, prisrčna hvala.

Hvala tudi vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem. Posebno se zahvaljujemo dr. Vlasti Petrovič in zdravstvenemu osebju internega oddelka, čč. duhovniku za pogrebni obred ter za ganljive besede tov. Drvariča.

DRUŽINA PAPIČ-MIRNIK

Zakaj usoda prvega tja,
kjer je najmanj zaželeno.
Vzame ti, kar si imel najraje, in
ti dodeli pusto osamljenost,
polno spominov.

V SPOMIN

27. julija je minilo 11 leto, odkar smo izgubili ženo, mamo in babico

Kristino Dominko

gostilničarka
iz Odranec

Neizmerno smo nesrečni, ker smo te izgubili, a ponosni, ker smo te imeli. Iskrena hvala vsem, ki z lepo mislijo stojite ob njenem grobu, ji prinašate cvetje in prižigate sveče.

Vsi, ki smo jo imeli radi

Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
ker tebe ljubi sin in bratec ni,
da bi skupaj še bili.

Niti zhogum nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prehitro,
a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

Tiho, nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 23. letu, v cvetu mladosti, tragično in brez slovesa zapustil naš ljubljani sin, brat in stric

Beno Bolkovič

iz Bunčan 39

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in nam pomagali.

Posebna hvala sodelavcem KZ Križevci pri Ljutomeru, med. osebju kirurškega oddelka bolnišnice v M. Soboti, zdravniku ZD Ljutomer, GD Bunčani, mladinski organizaciji in sošolcem.

Zahvaljujemo se tudi vsem govornikom, g. župniku za cerkveni obred, pevcem za odpete žalostinke ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje in za sv. maše.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

A dan je črni moral priti,
bridkosti dan, ož dan solzan,
teško bilo se je ločiti,
a solze vse, ves jok zaman.

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

Franjo Pahor

iz Pince-Marofa

Ob nenadomestljivi in boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, mu poklonili vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala Zvezi borcev za venec in tov. Dragu Miklušu za poslovljne besede, g. župniku Jožetu Bernardu za pogrebni obred in godbi na pihala iz Čakovca za odigrane žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Pince-Marof, Petišovci, Maribor, Zalog, Nova vas, Opetje selo, Ronki, Plitvička, Udine, 11. julija 1989

Žalujoči: sinovi Franc, Milan, Bernard, Alfonz in Jože z družinami, hčerki Rozalija in Marija z družinama, vauki in pravnuki

Že dve leti te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš,
a v naših srcih še živiš.

V SPOMIN

31. julija sta minili dve leti, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi sin, brat in stric

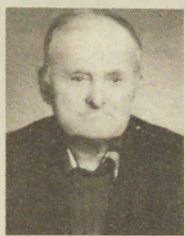
Branko Smodiš

iz Križevca v Prekmurju

Se vedno slišimo tvoj glas in čakamo, da se vrneš, a ostaja le praznina, ki jo polni bolečina.

Hvala vsem, ki se ga spominjate in stojite ob njegovem preranem grobu.

Žalujoči: Vsi, ki smo te imeli radi

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

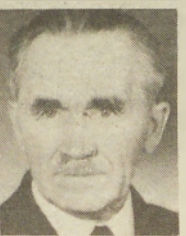
Štefan Žalik

iz Velike Polane

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki ste ga v velikem številu spremljali na zadnji poti, darovali vence, cvetje in za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. patru za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS za poslovljne besede, kolektivoma Gradbenika Lendava in Tobaka M. Sobotata ter NK Polana.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat, stric in boter

Jožef Ficko

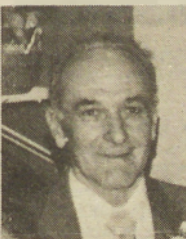
iz Radovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje.

Posebna hvala družinam Ficko in Slamar ter vsem sosedom, ki ste nam bili v pomoč.

Hvala tudi g. župniku za opravljen obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS.

Žalujoči: žena Irma, vnuk Drago, hčerka Marija z družino, sin Karel z družino, sestra Francka in drugo sorodstvo.

Zemlji, ki me je rodila,
dajte moj umrli prah,
ona boji mi gomila,
njen odeva naj me mah.
(S. Gregorčič)

ZAHVALA

V daljni Kanadi nas je zapustil dragi mož, oče in brat

Matija Šparaš

roj. v Vidoncih

Na njegovo željo smo se poslovili od njega na pokopališču v Černelavcih.

Iskreno zahvalo izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iz Kanade, Vidonec, Doliča in Černelavec, g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Posebna hvala družini Karla Lončarja in Eme iz Černelavec.

Žalujoči: žena Ema, sin Valter z družino, bratje in sestre z družinami

BELTINSKI FESTIVAL

Lahko bi ga poimenovali festival naše tradicije, saj je festival folklorne v Beltincih pravzaprav edini v Sloveniji, ki jo ima. Koprski je propadel, mariborski folklorni festival po zagotovilih strokovnjakov s tega področja beltinskemu ni konkurenca, čeprav sta oba na severovzhodnem delu naše dežele. Škoda le, da je v teh težkih časih čedalje manj posluha za kulturo in tudi za folklorno tradicijo, predvsem pa, da so sredstva za množične prireditve tako skopo odmerjena. Le entuziastom gre zahvala, da prireditve, kot so beltinski folklorni festival, sploh imamo. Resda se ni vsakoletnim obiskovalcem morda ponavljajoč, toda v videzem so tudi tisteni, ki natančneje opazovalcu ne uidejo. Tako kot niso fotografske fotografije fotoreporterke na fotografijah.

— Porabske plesalke iz Zgornjega Senika so počepnile v senci beltinskega parka, da bi si odpočile po nastopu, medtem pa so Andreja Grebenar, Maria Sremec, Anica Zohar, Anjalka Zohar in Margit Mukič povedale, da jim je od stare zasedbe ostal le en fant, vsi drugi plesalci pa so novi. Zamenjali so folkloriste, ki tačas služijo domovini; da ples ne bi zamrl in z njim slovenska tradicija na Madžarskem, pa se trudi Mirko Ramovš. Kmalu pa bo folklorna skupina v Porabju začela voditi Valika Žalig, plesalka beltinske folklorne skupine in hčerka njihovega strokovnega vodje Borisa Žaliga.

— Med najstarejšimi nastopajočimi, vendar zato nič manj dinamična je bila med folkloristi v Beltincih predica iz okolice Zagreba, ki je predla kar na odru, za objektiv pa tudi po nastopu v blado grajskega parka.

— Avbico je potrebno dobro zategniti, da bi med plesom ne zdrsnila na tla in soplesalec pri roki je tisti, ki lahko pomaga ob pravem času — pred nastopom.

— Če ne gre drugače, je treba pokrivati pričrstiti z varnostno spoako in v tradicionalno nošo opravišena mladenka se je potrudila, da na odru ne bi ostala razoglavla. Čipkasta ruta ji je res v okras.

— Letos je bilo vreme organizatorjem še kar naklonjeno, in tako se je nedeljska povorka vila od osnovne šole 17. oktobra do prireditvenega odra v beltinskem parku v sončnem popoldnevu. Kontrabas v ospredju je bil poleg folklorne opreme gotovo dodatna obremenitev, toda za tradicijo se je očitno treba tudi spotiti.

Foto: Nataša Juhnov
Tekst: Brigita Bavčar

GORNJA RADGONA

PODALJŠAN OBVOZ

Zaradi slabega vremena, močnih naličev in strogega nadzornika iz Ljubljane bodo gradnjo magistralne ceste skozi Gornjo Radgono (od bencinske črpalke do železniških tirov) končali šele sredi avgusta. Večja dela, med katere spada preselitev kablov, vodovoda in plinovoda, so v glavnem končana. Ta teden polagajo robnike, nato pa bo potrebno le še potegniti asfaltno prevleko. Vendar pa je bilo nujno obnoviti še most, ki je na tej cesti.

bbp

ASFALTIRANA CESTA — ŽIVLJENJSKI DOGODEK

V Ratkovcih je bila preteklo soboto slovesnost, ki so jo pripravili ob otvoritvi asfaltirane ceste Andrejci—Ivanovci—Kanchevci—Ratkovci—Berkovci.

Udeležencem slovesnosti, med katerimi so bili poleg domačinov tudi gostje, je spregovoril predsednik sveta KS Ratkovci Jožef Koltaž. Z zadovoljstvom je ugotovil, da se jim je z otvoritvijo asfaltirane ceste uresničila dolgotrajna želja, pot do katere je bila dolga in težka. Dejal je tudi, da danes stanovanjske hiše na tem manj razvitem območju soboške občine ne bi bile tako puste in prazne, če bi se to zgodilo pred desetletji, saj so si mnogi mladi poiskali boljše razmere za življenje drugod, v mestu ali tujini. Slavnostni govornik je bil predsednik skupščine občine Murska

Sobota Andrej Gerenčer ter med drugim povedal: »Tako bo ostalo tudi leto 1989 kot leto pridobitve asfaltne povezave vaše krajevnne skupnosti s krajevnim središčem Prosenjakovci in z občinskim središčem Mursko Soboto zapisano z vidnimi črkami. To pridobitev bi lahko primerjali s tisto, ko smo pred mnogimi leti dobili v te kraje elektriko. Sedaj vam je pot na krajevni urad, v šolo, zadrugo, pošto in na delovno mesto lažja in lepša. Vsak od nas pa ima kanček zadovoljstva, da smo naredili v teh težkih časih nekaj velikega. Skupno z va-

VABIMO VAS NA
12. SKUPNO SREČANJE
DELAČEV NA ZAČASNEM DELU V TUJINI IN IZSELJENCEV,
KI BO V NEDELJO, DNE 6. AVGUSTA 1989 OB 15. URI V
VELIKI RESTAVRACIJI V MORAVSKIH TOPLICAH.

Občinska konferenca SZDL M. Sobota
Slovensko kulturno prosvetno društvo
Lastovka — Ingolstadt
Podružnica Slovenske izseljenske matice
v Murski Soboti

mi se veselimo tudi vsi mi, saj se je tudi v tem primeru pokazala pravilna odločitev občine Murska Sobota, da z združenimi sredstvi našega združenega dela, referendumskim programom in solidarnostnimi sredstvi skupnosti za ceste Slovenije lahko asfaltiramo ceste po programu, ki smo ga sprejeli pred leti, s tem pa omogočimo sodobno cestno povezavo tudi našim nerazvitim območjem. Tudi v tem primeru se je pokazala solidarnost naših delovnih ljudi in občanov. S to sodobnejšo povezavo smo odprli ta del naše občine novim obiskovalcem in dali možnosti za njihov nadaljnji razvoj. Asfaltirana cesta v dolžini 7200 metrov je

po lanskeletnih cenah stala 918 milijonov dinarjev, kar je preračunano na današnje cene okrog 8 milijard dinarjev. Svojo 10-odstotno obveznost so izpolnili tudi manj razvita krajevna skupnost Ratkovci ter krajevni skupnosti Prosenjakovci in Selo-Fokovci za svoj del ceste. Pomemben del za gradnjo ceste pa so v krajevni skupnosti Ratkovci zbrali s prostovoljnimi prispevki. Na slovesnosti so pripravili tudi priložnostni kulturni program, v katerem so sodelovali mladi iz Kanchevec in Ratkovec. Asfaltirano cesto pa je odprl predsednik skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerenčer.

Feri Maučec

KS HOTIZA IN ZALABAKSA

Prejšnji teden je delegacija iz obmejne madžarske vasi Zalabaksa vrnila obisk krajevni skupnosti Hotiza, katere predstavniki so bili pri njih na obisku ob koncu prejšnjega leta. Goste iz Zalabakse je sprejel tudi predsednik občinske konference SZDL Lendava Marjan Žerdin, sicer pa so se najdlje zadržali v krajevni skupnosti Hotiza, kjer so se dogovarjali o sodelovanju na športnem, kulturnem in drugih področjih. Ogledali so si tudi kulturnozgodovinske znamenitosti Lendave, na Hotizi pa usmerjeno kmetijo in mizarstvo obratovalnico.

S. S.

40 let rudarskoindustrijske šole

Takoj po vojni so na petišovskem in dolinskem polju začeli vrtati, da bi pridobili tako potrebno nafto. V tem kraju je torej zibelka naftne industrije Jugoslavije, ki je dala ob nafti in plinu tudi prve strokovne kadre. Pred 40 leti je končala šolanje na rudarskoindustrijski šoli prva skupina mladih, ki so se razkropili po vsej domovini in ki so postali povsod znani in priznani strokovnjaki naftne industrije. Šola je bila v lendavskem gradu, v prostorih, kjer je danes muzejska zbirka. Pred nedavnim so Lendavo obiskali prvi maturanti. V nekdanji učilnici jih je pozdravil predstavnik Ine Naftne Lendave in občinske skupščine. Ogledali so si tudi petrolokično industrijo v Petišovcih.

Jani D.

PRENOVA DOBRE KNJIGE

Konec tega meseca bo v Murski Soboti na Titovi 6 spet stekla prodaja v knjigarni Dobra knjiga, ki je s prenovno poleg lepšega videza pridobila ob dosedanjih 80 še dodatnih 32 kvadratnih metrov prodajne površine. Vrednost naložbe je 600.000 milijonov.

polnila prodaja spominkov in daril ter usnjene konfekcije. Prodaja knjig bo odslej etazno ločena, s sodobno opremo pa bo omogočen nemoten pristop do teh kulturnih dobrin. Namen obnove in širitve knjigarne in papirnice pa bo gotovo najbolj ob-

V ponedeljek — prvi dan v tednu in zadnji v juliju — se je začela prodaja knjig in učbenikov ter drugega v prenovljeni knjigarni Dobra knjiga. Posnetek je z oddelka, kjer prodajajo literaturo, kar je posebna pridobitev prenove. Foto: N. Juhnov

nov dinarjev, obnovitvena dela pa so izvajali: zidarski mojster Janko Gomboc iz Otovca, soboški Dekor, oprema Alpos iz Sentjurja pri Celju in Emi Poljčane.

Prenova je trajala mesec dni, kar je štirinajst več od načrtovanih, vendar prodaja ni bila motena, saj so zanjo usposobili skladiščne prostore. V novih se s prenovno širi tudi ponudba in bo tako učbenike in knjige ter pisarniški material in birotehniko do-

čuten neposredno pred začetkom novega šolskega leta, ko je največ povpraševanja po učbenikih, delovnih zvezkih ter drugih šolskih potrebščinah in je bila običajno v utesnjeni Dobri knjigi gneča.

Tudi v septembru naj bi obnovno knjigarno in papirnico povežali še s kulturnim dogodkom — spomnili bi se obletnice Miška Kranjca in predstavili njegova dela.

B. Bavčar

ZVESTOBA
JE
PRIVILEGIJ

Potujte z VESTNIKOM med ljudmi in kraji, ki so vam najbližji. Vsak četrtek v sliki in besedi Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Lenart v Slovenskih goricah, sosednje dežele Avstrije, Madžarske ter aktualno in zanimivo po domovini in tujini...

vprašanje-
odgovor-
nagrada

Zakaj SEM oziroma NISEM naročnik VESTNIKA?

Odgovore pošljite do 31. avgusta 1989 na uredništvo Vestnika. Najbolj duhoviti in odkriti odgovori bodo nagrajeni.

VODNIK

— Gospodinjstva v Murski Soboti so dobila na zanimiv način predstavljen vodnik za vzdrževanje mestnega okolja, ki so mu dali pomenljiv naslov Za urejeno in čisto Mursko Soboto. Z njim so člani Turističnega društva Murska Sobota želeli seznaniti občane z nekaterimi določili, ki so odmerjena v raznih predpisih in katerih namen je, kako zagotoviti urejeno in zdravo bivalno okolje. Ti zahtevajo predvsem javni red in mir, ureditev cestnega prometa, ukrepe za zdravo okolje, komunalno ureditev mesta, zunanji videz, hišni red in podobno. Izdajo vodnika, v katerem so tudi posrečene ilustracije, so omogočili Komunalno podjetje, Komunalna in stanovanjska skupnost Murska Sobota, natisnili pa so ga v Pomurskem tisku, M. Jerše.

V Gaberju so proslavili peti krajevni praznik in 55. obletnico delovanja gasilskega društva. Krajevni praznik je bil v znamenju ureditve telefonije, saj je 86 krajanov dobilo telefon. V to naložbo, predvsem pa v ureditev glavnega telefonskega voda od Lendave do Hotize so vložili kakih 150 milijonov dinarjev. Ob 55. obletnici delovanja gasilskega društva, pa so svečano predali v uporabo gasilsko orodno vozilo s katerim bodo še bolj okrepili požarno varnost v vasi. J. D.

V POLANI PRI MURSKI SOBOTI 3. MLAČEV Z MAGANJAROM

Ljudske pesmi o žetvi in mlačvi

Z uvajanjem najsodobnejše kmetijske mehanizacije žetveni običaji tudi v Pomurju izumirajo. Da bi obudili nekdanjo tradicijo in predvsem mlado generacijo seznanili z žetvenimi običaji svojih očetov in dedov, so se v Polani pri Murski Soboti pred dvema letoma odločili, da pripravijo mlačev z maganjarom, ki naj bi postala tradicionalna. Prvi dve sta dobro uspeli in privabili številne obiskovalce, letošnja, ki bo že 3. po vrsti, pa bo 27. avgusta. Mlačev bodo predstavili na čim bolj originalen način, z vsemi običaji, ki so vezani nanjo. Žetev so sicer že opravili in snopje zdaj čaka v »križih«, ki jih bodo ob mlačvi pripeljali domov in zmlatili z maganjarom.

Letošnjo prireditev pa želijo organizatorji tudi nekoliko popestriti s kulturnim programom, v katerem bodo predstavili stare ljudske pesmi, vezane na žetev in mlačev. Zato vabijo skupine in posameznike, ki še gojijo tovrstno pesem, da se prijavijo in predstavijo obiskovalcem te stare pesmi. Prijave sprejemajo v Kmetijski zadrugi Panonka, vse prijavljene skupine pa bodo pravočasno obvestili o času nastopa.

L. Kovač